

1 תקנות הטיס (נוהלי תיעוד כלי טיס וחלקיהם), התשל"ז-1977

בתוקף סמכותי לפי סעיף 30 לחוק הטיס, 1927, ולאחר שהובאו לידיעת ועדת הכלכלה של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

פרק ראשון: הגדרות

1. הגדרות

(תיקונים: התשמ"ג, התשמ"ה, התשמ"ח, התשמ"ט, התשנ"ו, התשע"א, התשע"ב, התשע"ז, התשע"ט)

בתקנות אלה:

"מטוס" - כלי טיס הכבד מן האוויר, המונע על-ידי מנוע והנתמך בטיסה בעיקר על-ידי כנף קבועה;
"מטוס זעיר" - מטוס חד-מושבי שמשקלו המרבי המותר להמראה אינו עולה על 390 ק"ג או מטוס דו-מושבי שמשקלו המרבי המותר להמראה אינו עולה על 600 ק"ג, או אם הוא מיועד להמראה ונחיתה על פני מים - עד 650 ק"ג והמסוגל להסיע עד שני בני אדם לרבות הטייס;
"אישור כשירות לטיסה" - (בוטלה);
"אפ"א" (אישור פריט אווירונאוטי) - אישור המנהל, לפי הפרק הארבעה עשר, לתכן ולייצור, שניתן ליצרן של פריט שהמנהל מצא לגביו כי הוא מקיים את המפרט הטכני לגבי אותו פריט;
"ארגון ייצור" - המפעל שמקיים בעל רישיון ייצור לפי הרישיון שבידיו, לפי העניין;
"בדיקה כוללת של מצב ותפעול" - בדיקה שמטרתה לוודא את תקינותו הטכנית של כלי הטיס וכושר כל מערכותיו לפעול כהלכה; בדיקה זו כוללת: ניקוי של כלי הטיס ומנועיו; פתיחת פתחי הביקורת; בדיקות שמטרתן לוודא את תקינות מצבו ושלמותו של כלי הטיס ושל מנועיו ומערכותיו; בדיקות שמטרתן לוודא שרכיבי כלי הטיס ואביזריו מותקנים, מחוזקים ומווסתים כהלכה; בדיקות שמטרתן לוודא שכל מערכות כלי הטיס פועלות כראוי;
"ביצועי אנוש" - יכולות ומגבלות אנושיות שלהן השפעה על בטיחות ויעילות הפעלות תעופתיות;
"בלון" - כלי טיס קל מהאוויר שאינו מונע על ידי מנוע;
"גלישיון" - (בוטלה);
"דאון" - כלי-טיס הכבד מן האוויר, הנתמך בטיסה בעיקר על-ידי כנף קבועה ואשר טיסתו אינה תלויה באופן בלעדי במנוע;
"הוראות כלליות לתפעול ולטיסה" - הוראות תקנות ההפעלה;
"חלק חילוף" - לרבות תת-מכלול או רכיב, המיועד להתקנה במוצר או בפריט בידי מי שאינו בעל רישיון הייצור לגבי אותו מוצר או פריט, לפי העניין;
"המנהל" - (בוטלה);
"כלי-טיס" - כלי או מיתקן המיועד או המשמש לטיסה באוויר, למעט כלי-טיס זעירים (כגון טיסנים וצעצועים) זולת אם קבע השר כי תקנות אלה יחולו על כלי טיס זעירים או סוג כלי-טיס זעירים המסכנים את בטיחות הטיסה;
"כלי טיס בלתי מאויש" - כלי טיס המופעל בלא טייס בתוכו;
"כטמ"מ" (כלי טיס מוטס מרחוק) - (remotely piloted aircraft (rpa) - כלי טיס בלתי מאויש המוטס מרחוק מתחנת הטסה מרוחקת (remote pilot station (rps));
"כלי טיס רוטורי" - כלי טיס הכבד מן האוויר והנתמך בטיסה בעיקר על ידי כנף מסתובבת;

"כללי כושר אווירי" - הוראות תקנות אלה וכן -

(1) לגבי דאון - ההוראות הכלולות במפרטי הרישוי לדאונים (cs-22) של הסוכנות האירופית לבטיחות התעופה (easa), המופקדים לעיון הציבור אצל המנהל;

(2) לגבי מטוס זעיר - פרק "s" או התקן המוסכם כמשמעותו בתקנה 94א;

(2א) לגבי בלון קשור מאויש - ההוראות הכלולות במפרטי הרישוי לבלונים קשורים מאוישים (cs-31tgb) של הסוכנות האירופית לבטיחות התעופה (easa), המופקדים לעיון הציבור אצל המנהל;

(3) לגבי מטוס שאינו מטוס זעיר וכן לגבי כלי טיס רוטורי, בלון חופשי מאויש, מנוע או מדחף - ההוראות הכלולות בחלקים 23 עד 35 לפ.א.ר., וכן ההגדרות המתאימות בחלק 1 לפ.א.ר., המופקדות לעיון הציבור אצל המנהל, בשינויים המחויבים ובשינויים המפורטים בתוספת ובשינוי זה שעל אף האמור בתקנת פ.א.ר. 23.3, הקטגוריה "רגיל" תוגבל לגבי מטוס עם תצורת מושבים, מלבד מושב טייס, של שלושה עשר מושבים או פחות;

(4) לגבי כטמ"מ שהוא מטוס או כלי טיס רוטורי או מערכת כטמ"מ כאמור - ההוראות הכלולות בתקני נאט"ו stanag 4702, stanag 4671, stanag 4703, המופקדים לעיון הציבור אצל המנהל;

(5) לגבי כלי טיס מסוג מיוחד, לרבות מנוע ומדחף המותקן עליו - כללי כושר אווירי שהורה עליהם המנהל לפי תקנה 1א;

"כללי רמת רעש" - כללים לגבי תקני רמת רעש, מדידתו והערכתו כפי שנקבעו בתקנות הטיס (רעש כלי טיס), התשל"ז-1977;

"מאושר" - מאושר בידי המנהל או מי שהוסמך מטעמו לאשר ביחס לעניין מסוים, לרבות לעניין מכשור, ציוד, נתונים וחריגות הטעונים אישור לפי תקנות אלה;

"מדינת חוץ" - מדינה שאיננה מדינת ישראל;

"מדינת הייצור" (state of manufacture) - מדינה שהיא צד לאמנה ובעלת סמכות שיפוט כלפי הגורם האחראי להרכבתו הסופית של כלי הטיס;

"מדינת התכ"ן" (state of design) - מדינה שהיא צד לאמנה ובעלת סמכות שיפוט כלפי הגורם האחראי לתיכון סוג (type) כלי הטיס;

"מוצר" - כלי-טיס, מנוע כלי טיס או מדחף, וכן מערכת כטמ"מ, אלא אם הוגדר אחרת בתקנות אלה;

"מצנח ממונע" - (בוטלה);

"מכון בדיק" - (בוטלה);

"מנוע כלי-טיס" - מנוע המספק כוח מניע לכלי-טיס, לרבות אבזרים החיוניים לפעולת המנוע, למעט מדחף;

"מערכת איכות" - מערכת המבוססת על הוראות ונהלים כתובים, שמטרתה להבטיח, באופן מתמשך ויסודי, שכל מוצר או פריט שבעל רישיון ייצור מייצר מתאים לתכן המאושר שלו ובמצב המאפשר הפעלה בטוחה, לפי תקנות 52, 100 ו-125ב, לפי רישיון הייצור;

"מערכת כטמ"מ" (remotely piloted aircraft system) - מערכת הכוללת כטמ"מ, כל תחנת הטסה הקשורה אליו, מערכות הקשר והשליטה בו, וכל תת-מערכת אחרת המפורטת בתכן הסוג שלו;

"מפרט טכני" - מפרט טכני שפרסם המנהל לגבי פריט מסוים שנועד לשימוש בכלי טיס אזרחי, ובו אמות מידה לגבי הביצועים המזעריים הנדרשים מאותו פריט (minimum performance standard);

"מקובל" - מסמך, נתון, שיטה, טכניקה, מערכת, אמצעי או פעולה המקובלים על המנהל לפי תקנה 138ב;

"נתוני תכן מאושרים" - שרטוטים ומפרטים הדרושים כדי להציג את תצורת המוצר או הפריט, לפי העניין, וכל המידע על מידות, אפיצויות, חומרים, תהליכים ונהלים הדרוש להגדרת כל תכונות המוצר או הפריט, רשימת אב

לסיכום שרטוטים ומפרטים אלה, וכל נתון אחר הנדרש כדי לאפשר את קביעת היותו של המוצר או הפריט שיוצר מתאים לנתוני התכן המאושרים שלו ובמצב המאפשר הפעלה בטוחה ואת אפיוני הרעש שלו, אם אלה ישימים, ולגבי פריט המיוצר לפי אפ"א - גם כל המידע הנדרש כדי לאפשר את קביעת עמידת תכן הפריט כאמור בדרישות המפרט הטכני;

"סוג מיוחד" - סוג כלי טיס שלא נקבעו לגביו כללי כושר אווירי בפסקאות (1) עד (4) להגדרה "כללי כושר אווירי";
"ספק" - כל אדם המספק מוצר, פריט או שירות המשמש לייצור של מוצר או פריט לפי תקנות אלה, הנצרך במסגרת ייצור כאמור, או המותקן בכל מוצר או פריט כאמור;

"עובדי ארגון הייצור" - צוות עובדי ארגון הייצור, הנהלת ארגון הייצור וכן מי שאינו נמנה עם עובדי ארגון הייצור ומשמש בתפקיד סוקר בארגון הייצור;

"עקרונות הגורם האנושי" (human factors principles) - עקרונות הישימים לייצור, רישוי, הדרכה, הפעלה ואחזקה תעופתיים המבקשים להביא לקיום ממשק בטוח בין האדם לבין שאר רכיבי המערכת, מתוך התחשבות הולמת בביצועי אנוש;

"פ.א.ר." - תקנות התעופה הפדראלית של ארצות-הברית של אמריקה שעותק מהן מופקד לעיון במינהל התעופה האזרחית במשרד התחבורה;

"פנקס הרישום" - פנקס רישום של כלי הטיס בישראל המתנהל לפי תקנות הטיס (רישום כלי-טיס וסימונם), התשל"ד-1973;

"פריט" - כל חומר, חלק, רכיב או תהליך, המיועדים לשימוש תעופתי, או ציוד תעופתי;
"פריט חיוני" (critical part) - פריט שנקבעו לגביו, בפרק מגבלות כושר אווירי (airworthiness limitations section) בספר התחזוקה (maintenance manual) או במסמך מתאים אחר, כאמור בסעיף 63 לחוק הטיס, או בהוראות לשמירה על כשירותו האווירית הנמשכת, מועדי החלפה (replacement time), מרווחי ביקורת (inspection interval) או הוראות אחרות שעניינן אורך חייו של הפריט;
"מדחף" - מדחף של כלי טיס;

"פרק s" - פרק s לתקנות הבריטיות למטוסים זעירים שעותק מהן מופקד לעיון הציבור במשרדי רשות התעופה האזרחית במשרד התחבורה והבטיחות בדרכים ומפורסם באתר האינטרנט שלה;
"ציוד תעופתי" - (בוטלה);

"קטגוריה" - קבוצת כלי-טיס שנקבעה לפי אופי שימושה המיועד של כלי הטיס, כגון: קטגוריה "רגיל", "שימושי", "תובלה", "אקרובטי" "יומם", "בלון חופשי מאויש", "בלון קשור מאויש", "סוג מיוחד" או "מוגבל";
"רישיון ייצור" - אחד מאלה: תעודת ייצור, כמשמעותה בפרק השביעי, תעודת יצרן חלקים, כמשמעותה בפרק העשירי, ואפ"א;

"שינוי בארגון הייצור" - כל שינוי בארגון הייצור או בפעילותו, לרבות שינוי באופן קיומה של מערכת האיכות, שיש בו כדי להשפיע על היות מוצר או פריט מתאים לתכן המאושר שלו ובמצב המאפשר הפעלה בטוחה, על יכולתו של בעל רישיון ייצור לקבוע כי מוצר או פריט מתאים לתכן המאושר שלו ובמצב המאפשר הפעלה בטוחה או על יכולתו של המנהל לפקח על קביעת בעל רישיון ייצור לעניין זה;

"שינוי בקובץ" - שינוי בקובץ נוהלי הייצור שלפי תקנה 50א;
"תכנית הדרכה" - תכנית הדרכה לפי תקנה 50ח שנועדה להבטיח כי עובדי ארגון הייצור יבצעו את תפקידיהם ואת הפעולות המוטלות עליהם ברמה מקצועית הולמת, ולפי קובץ נוהלי הייצור;

"רוטורקפט" - (בוטלה);

"רשיון הפעלה" - (בוטלה);

"תובלה" - (בוטלה);
"תקנות ההפעלה" - תקנות הטיס (הפעלת כלי טיס וכללי טיסה), התשמ"ב-1981;
"תקנות הרישום" - תקנות הטיס (רישום כלי טיס וסימונם), התשל"ד-1973.

פרק שני: תעודת סוג

א1. כללי כושר אווירי לכלי טיס בקטגוריה "סוג מיוחד"

(תיקון התשע"ז)

מבוקשת תעודת סוג לכלי טיס בקטגוריה "סוג מיוחד" - המנהל יורה מהם כללי הכושר האווירי שיחולו, מתוך דרישות כללי כושר אווירי המפורטות בפסקאות (1) עד (4) להגדרה "כללי כושר אווירי" שבתקנה 1, המתאימות לדעתו לתכן הסוג של כלי הטיס המבוקש, או דרישות אחרות אשר הוא שוכנע כי עמידה בהן מספקת רמת בטיחות שוות ערך לזו שתושג בעמידה בדרישות כאמור.

2. בקשה

(תיקון התשע"ב)

(א) המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת סוג למוצר.
(ב) בקשה לתעודת סוג יש להגיש למנהל באופן ובצורה שיוורה המנהל.

3. צרופות לבקשה

לבקשה לתעודת סוג של כלי-טיס יצרף המבקש -
(1) שרטוט בשלושה מבטים של כלי הטיס;
(2) רשימת הנתונים הבסיסיים הראשוניים של כלי הטיס.

4. דרישות מיוחדות

(תיקון התשע"ב)

(א) (בוטלה)
(ב) המנהל רשאי להורות על תנאים אחרים או נוספים שיש לקיימם לגבי כלי טיס כאמור בסעיף 51(א)(1) לחוק, לאחר שנתן למבקש תעודת הסוג הזדמנות לטעון את טענותיו.

5. כללי כושר אווירי הישימים לבקשה

(תיקון התשע"ב)

המבקש תעודת סוג יראה למנהל כי במוצר שלגביו מוגשת הבקשה מתקיימות אלה -
(1) דרישות כללי כושר אווירי וכללי רמת רעש התקפים ביום הגשת הבקשה בישראל - בגין מוצר המיוצר בישראל, או במדינת חוץ - בגין מוצר המיוצר בה, זולת אם קבע המנהל אחרת או אלא אם המבקש בחר או נדרש לפי תקנות אלה למלא אחר כללי כושר אווירי וכללי רמת רעש, שייכנסו לתוקף בתאריך מאוחר יותר, או אלא אם נקבע אחרת בכללי רמת רעש שקבע שר התחבורה בתקנות;
(2) דרישות ותנאים מיוחדים שקבעם המנהל.

6. תוקף הבקשה

(א) תקפה של בקשה לתעודת סוג של כלי-טיס בקטגורית "תובלה" יהא חמש שנים מיום הגשת הבקשה ותקפה של בקשה לתעודת סוג אחרת יהא שלוש שנים מיום הגשתה.

(ב) הראה המבקש, בעת הגשת הבקשה, כי נדרשת תקופה ארוכה יותר מהאמורה בתקנת משנה (א) לשם תכנון המוצר, פיתוחו וניסוי, יהיה המנהל רשאי לקבוע לבקשתו תקופת תוקף ארוכה יותר.

(ג) לא ניתנה למבקש תעודת סוג תוך המועדים האמורים בתקנות משנה (א) או (ב), או התברר כי אי אפשר יהיה לקבל תעודת סוג תוך אותם המועדים, יהא המבקש רשאי לעשות אחת מאלה -

(1) להגיש בקשה חדשה לתעודת סוג ויחולו עליה כל הדרישות הנזכרות בתקנה 5;

(2) לבקש הארכת תקפה של הבקשה המקורית ולמלא אחרי כללי כושר אוירי הישימים והתקפים במועד שיקבע המבקש, ובלבד שלא יקדם למועד מתן תעודת הסוג המבוקשת במספר שנים העולה על מספר שנות תקפה של הבקשה המקורית.

(ד) בחר המבקש למלא אחרי תיקון כללי כושר אוירי או לכללי רמת רעש שתחולתם אחרי מועד הגשת הבקשה לתעודת סוג, ימלא אחרי כל דרישה אחרת בכללי כושר אוירי או בכללי רמת רעש הקשורה במישרין לאותו תיקון, כפי שהורה המנהל.

7. שינויים המצריכים בקשה חדשה

(תיקון התשע"ב)

הרצה להכניס שינוי במוצר שעליו הגיש בקשה לתעודת סוג, יגיש בקשה חדשה לתעודת סוג בשל הכנסת השינויים המפורטים להלן או מקצתם:

- (1) שינוי בתכן, תצורה, הספק, משקל או בהגבלות הספק מנועים או מהירותם, כאשר השינוי המבוקש הוא כה ניכר עד כי דרושה, לדעת המנהל, בדיקה יסודית של עמידה בדרישות המתאימות של כושר אוירי;
- (2) שינוי במספר המנועים או הרוטורים של כלי הטיס;
- (3) שינוי בעקרון הפעולה או ההנעה של מנוע כלי-טיס, המדחף או הרוטור שלו;
- (4) שינוי בעקרון החלפת הפסיעה של המדחף או במספר הלהבים שלו.

8. תעודת סוג למוצר

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ז)

המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת סוג לכלי-טיס בקטגוריה "רגיל", "שימושי", "אקרובטי", "תובלה", "יומם", "בלון חפשי מאוייש", "בלון קשור מאויש" או "סוג מיוחד", למנוע כלי-טיס או למדחף במקרים כלהלן:

(1) נתקיימו לגבי המוצר כל אלה:

- (א) המבקש הגיש למנהל את תכן הסוג, דו"חות הניסוי וכל החישובים הדרושים כדי להראות כי המוצר עונה על הדרישות המתאימות של כושר אוירי ושל כללי רמת רעש לכלי-טיס;
- (ב) המנהל מצא, לאחר ביצוע הבדיקות הדרושות, כי תכן הסוג והמוצר עונים על הדרישות המתאימות של כושר אוירי ושל כללי רמת רעש לכלי-טיס, או במקרה של אי-עמידה בדרישה מסויימת מדרישות כללי כושר אוירי, קיימים אמצעים המבטיחים רמת שוות ערך של בטיחות;
- (ג) לגבי כלי-טיס -

אין בו כל תכונה או איפיון העלולים לפגוע בבטיחותו כשמשמשים בו בקטגוריה בה הוגשה הבקשה לתעודת הסוג.

(2) המוצא הוא כלי-טיס מעודפי צבא-הגנה לישראל (להלן - צה"ל) או מעודפי צבא של מדינת חוץ ועונה על דרישות תקנה 12.

9. תעודת סוג לדאון

המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת סוג לדאון אם נתקיימו כל אלה:

- (1) המבקש הגיש למנהל את תכן הסוג, דו"חות הניסוי והחישובים הדרושים כדי להראות כי הדאון עונה על הדרישות המתאימות של כושר אווירי;
- (2) המנהל מצא כי -
  - (א) הדאון עונה על כללי כושר אווירי המתאימים לדאונים והישימים לתכן הסוג של אותו הדאון;
  - (ב) אין בדאון כל תכונה או איפיון העלולים לפגוע בבטיחותו.

9א. תעודת סוג למטוס זעיר

(תיקונים: התשמ"ח, התשמ"ט, התשע"א, התשע"ב, התש"ף)

המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת סוג למטוס זעיר שיוצר בישראל או שיובא אליה אם נתקיים אחד מאלה:

- (1) ² המבקש הגיש למנהל את תכן הסוג, דו"חות הניסוי וכל המסמכים הדרושים להוכחה כי המטוס הזעיר, לגביו מבוקשת התעודה, עונה על הדרישות הטכניות המפורטות בפרק s , בשינויים האלה:
  - (א) סעיף s7 - לא יחול.
  - (ב) בסעיף s65 , במקום "ארבע דקות" יבוא "שלוש דקות".
  - (ג) בסעיף s1303 , בסופו יבוא:
" (3) מצפן מגנטי".

- (א1) אם המשקל המרבי המותר להמראה של המטוס הזעיר שלגביו מבוקשת תעודת הסוג עולה על 454 ק"ג - המבקש הגיש למנהל את תכן הסוג, דוחות הניסוי וכל המסמכים הדרושים להוכחה כי המטוס הזעיר כאמור עונה על הדרישות הטכניות המפורטות בפרק s , למעט האמורות בפסקה (1) ולמעט תקנות (s2(a)(1) ו-s2(a)(3) ;
  - (2) (בוטלה);
  - (3) (בוטלה).

9ב. מתן אישור כשירות לטיסה בגלישון

(תיקונים: התשמ"ח, התשע"ב)

(בוטלה).

9ג. מתן אישור כשירות לטיסה במצנח ממונע

(תיקונים: התשמ"ח, התשע"ב)

(בוטלה).

10. תעודת סוג לכלי טיס בקטגוריה "מוגבל"

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ז)

המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת סוג לכלי-טיס או למערכת כטמ"מ בקטגוריה "מוגבל" לשימושים מיוחדים אם נתקיימו שנים אלה:

- (1) המבקש הראה למנהל כי אין בכלי הטיס כל תכונה או איפיון העלולים לפגוע בבטיחותו כאשר הוא מופעל במסגרת ההגבלות החלות עליו לשימוש המיוחד;

(2) התקיים אחד מאלה:

- (א) כלי הטיס עונה על דרישות כללי כושר אווירי ודרישות כללי רמת רעש לגבי אחת מקטגוריות כלי הטיס "רגיל", "שימושי", "אקרובטי" או "תובלה", מלבד הדרישות שהמנהל מוצא בלתי ישימות לשימוש המיוחד;
- (ב) כלי הטיס הוא כטמ"מ ומערכת הכטמ"מ עונה על דרישות כללי כושר אווירי לגבי כטמ"מ ועל דרישות כללי רמת הרעש הישימים לסוג הכטמ"מ, במלואן, או מלבד הדרישות שהמנהל מוצא בלתי ישימות לשימוש המיוחד;
- (ג) כלי הטיס או מערכת הכטמ"מ הם מסוג אשר יוצר לפי דרישות צבאיות והתקבל לשימוש בידי צה"ל או צבא של מדינת חוץ, ולאחר מכן עבר שינויים לשם התאמתו לשימוש מיוחד כמפורט בתקנה 11.

11. שימושים מיוחדים

(תיקון התשע"ז)

השימושים המפורטים להלן ייחשבו כשימושים מיוחדים לענין תקנה 10:

- (1) שימושים חקלאיים: ריסוס, איבוק, זריעה, בקרה על צאן ובקר ועל חיות טרף;
- (2) הגנה על שמורות טבע, יערות וחיות בר;
- (3) מיפוי אווירי, צילום וחיפוש מקורות נפט ומינרלים;
- (4) שמירה על קווי צינורות, קווי העברת כוח ותעלות;
- (5) בקרת מזג אוויר לרבות זריעת עננים לגשם מלאכותי;
- (6) פרסום באוויר: כתיבה ברקיע, גרירת דגלונים וכרזות ומערכות רמקול;
- (א6) הובלת מטען על ידי כטמ"מ;
- (7) כל שימוש אחר שקיבל המנהל כשימוש מיוחד.

12. תעודת סוג למוצר מעודפי צבא

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ז)

הוגשה בקשה לתעודת סוג לכלי טיס או למערכת כטמ"מ מעודפי צה"ל או מעודפי צבא של מדינת חוץ רשאי המנהל -

- (1) ליתן למבקש תעודת סוג לכלי טיס בקטגוריה "רגיל", "שימושי", "אקרובטי" או "תובלה", או, לכטמ"מ או למערכת כטמ"מ בקטגוריה "מוגבל", למוצר שתוכנן ונבנה בישראל, התקבל לשימוש מבצעי ונקבע בידי הצבא כציוד עודף, אם כלי הטיס עונה על דרישות כללי כושר אווירי הישימות לו שהיו בתוקף לא יותר מחמש שנים לפני תאריך כניסתו של המוצר לשימוש בצבא;
- (2) ליתן למבקש תעודת סוג למוצר שנקבע בידי הצבא כציוד עודף, אם אותו מוצר הוא מדגם של מוצר אזרחי אשר הוצאה לו בעבר תעודת סוג לפי תקנות אלה או תקנות מדינת חוץ, ואם המוצר עונה על הדרישות הישימות לתעודת סוג עבור המוצר האזרחי המקורי;
- (3) לאשר לשימוש בכלי-טיס מעודפי צבא שעליו הוגשה בקשה לתעודת סוג, מנוע כלי-טיס, מדחף ואבזריהם המותקנים באותו כלי-טיס, אם המבקש הראה, על יסוד כושרם ונסיון השימוש הצבאי בהם כי הם עומדים על אותה רמה של כושר אווירי שיש למנועים ולמדחפים שעליהם ניתנת תעודת סוג לפי כללי כושר אווירי המתאימים;
- (4) לשחרר את המבקש מלקיים במלואה דרישה מדרישות כללי כושר אווירי הישימות, אם המנהל מצא כי התחליף שהציע המבקש לאותה דרישה מבטיח רמת כושר אווירי שוות-ערך לרמה הדרושה, וכי קיום הדרישה במלואה היה מטיל מעמסת יתר על המבקש; לענין פסיקה זו רשאי המנהל להסתמך על הנסיון

התפעולי הצבאי עם אותו מוצר;

(5) לדרוש מהמבקש למלא אחר תנאים מיוחדים או אחרי דרישות כללי כושר אווירי שיהיו בתוקף בתאריך מאוחר יותר מזה הנדרש בתקנה זו, אם לדעת המנהל מילוי אחר הוראת פיסקה (1) אינה מבטיחה רמת כושר אווירי מספיק לאותו מוצר.

13. תעודת סוג למוצרי יבוא

(תיקון התשע"ב)

המנהל רשאי ליתן תעודת סוג על מוצר המיוצר במדינת חוץ ושיובא לישראל או המיועד להיות מיובא לישראל, אם נתקיימו כל אלה:

(1) הרשות המוסמכת במדינת החוץ שבה יוצר המוצר אישרה כי המוצר נבדק, נוסה ונמצא עומד בדרישות כלהלן:

(א) הדרישות המתאימות לגבי כללי רמת רעש, או הדרישות לגבי רעש כלי-טיס הישימות במדינת החוץ שבה יוצר המוצר וכל דרישות אחרות שיקבע המנהל לצורך קביעת עוצמות רעש שאינן עולות על אלו שנקבעו בכללי רמת הרעש;

(ב) הדרישות המתאימות של כללי כושר אווירי כפי שנקבעו בתקנות 5 ו-6 או הדרישות המתאימות של מדינת החוץ בה יוצר המוצר, וכל דרישות אחרות שיקבע המנהל לצורך קביעת רמת בטיחות השווה לזו שנקבעה בכללי כושר אווירי כפי שנקבעו בתקנות 5 ו-6;

(ג) סוג המוצר לא נפסל לקבלת או להחזקת תעודת כושר טיסה או תעודת כושר אווירי במדינת החוץ.

(2) המנהל קיבל את כל הנתונים הטכניים המתייחסים לרעש כלי-טיס ולכושרו האווירי של המוצר שאותם דרש מהמבקש, ומצא כי נתונים אלה ממלאים אחרי הדרישות כמפורט בפיסקה (1);

(3) (א) ספרי העזר והרשימות הטכניים הוגשו בשפה העברית או האנגלית;

(ב) הסימונים של המכשירים, הפיקודים, השלטים והוראות התיפעול הנדרשים לפי כללי כושר אווירי הם בעברית או באנגלית;

(ג) הסימונים הפנימיים, השלטים וההוראות לנוסעים הנדרשים לפי כללי כושר אווירי הם בעברית ובאנגלית, אלא אם מצא המנהל לנכון לשחרר את המבקש מחובת הסימון באחת משתי השפות;

(4) בין הרשות המוסמכת במדינת החוץ שהיא מדינת התכן של המוצר ובין הרשות הוסכמו נוהלי עבודה עניין קבלת המוצר התעופתי, ייצואו או ייבואו.

14. תכן סוג

תכן סוג יכלול:

(1) שרטוטים ומפרטים הדרושים כדי לתאר את תצורת המוצר ואיפיוני התכן לפי כללי כושר אווירי המתאימים לגבי אותו מוצר;

(2) מידע על המידות, החמרים והתהליכים הדרושים לקביעת חוזק המבנה של המוצר;

(3) כל נתון אחר הדרוש כדי לאפשר, על-ידי השוואה, את קביעת הכושר האווירי ואיפיוני הרעש של מוצרים מאוחרים יותר מאותו סוג.

15. בדיקות וניסויים

(תיקון התשע"ב)

(א) המבקש תעודת סוג חייב לאפשר למנהל לבצע כל בדיקה, ובמקרה של כלי-טיס - לבצע כל ניסוי טיסה וניסוי קרקע,

הדרושים כדי לקבוע את התאמתו של המוצר לדרישות כללי כושר אווירי.

(ב) פרט למקרה שבו המנהל נתן הסכמתו לכך -

(1) לא יוגש מוצר או חלק ממנו למנהל לניסוי, אלא אם הראה המבקש כי הוא עומד בדרישות פסקאות (2)

עד (4) לתקנת משנה (ג);

(2) לא יבצע כל שינוי במוצר או בחלק ממנו בין המועד שבו הראה המבקש למנהל כי הם עומדים בדרישות

פסקאות (2) עד (4) לתקנת משנה (ג), לבין המועד שבו מוגש המוצר או החלק ממנו למנהל לביצוע הניסוי.

(ג) המבקש יבצע את כל הבדיקות והניסויים הדרושים לשם קביעת כל אחת מאלה:

(1) עמידתו של המוצר או החלק בדרישות כללי כושר אווירי ובדרישות כללי רמת רעש הישימות;

(2) התאמתם של החמרים והמוצרים למפרטים של תכן הסוג;

(3) התאמתם של חלקי המוצרים לשירטוטים של תכן הסוג;

(4) התאמתם של תהליכי הייצור, המבנה וההרכבה לאלו המפורטים בתכן הסוג.

16. ניסויי טיסה

(תיקון התשע"ב)

(א) המבקש תעודת סוג לכלי-טיס, למעט תעודת סוג לכלי-טיס בקטגוריה "מוגבל", כלי-טיס מעודפי צבא או כלי-טיס מיובא,

כאמור בתקנות 10 עד 30 - יבצע את הניסויים המפורטים בתקנת משנה (ב); לפני ביצוע הניסויים, על המבקש להראות כל

אחת מאלה:

(1) עמידה בדרישות המבנה הישימות של כללי כושר אווירי;

(2) השלמת הבדיקות וניסויי הקרקע הדרושים;

(3) התאמתו של כלי הטיס לתכן הסוג;

(4) כי המנהל קיבל דו"ח של תוצאות ניסויי הטיסה של המבקש; היתה הבקשה לגבי כלי טיס בקטגורית

"תובלה", יחתום טייס הניסוי של המבקש על הדו"ח האמור.

(ב) לאחר שהמבקש מילא אחר דרישות תקנת משנה (א) יבצע כל ניסוי טיסה שהמנהל מוצא לדרוש לקביעת כל אחת

מאלה:

(1) עמידה בדרישות הישימות של כללי כושר אווירי;

(2) קיום מידה סבירה של ודאות שכלי הטיס, רכיביו וציודו אמינים ופועלים כהלכה.

(ג) אם הדבר מעשי, יבצע המבקש את הניסויים המפורטים בפסקאות (1) ו-(2) לתקנת משנה (ב) באותו כלי-טיס.

(ד) המבקש חייב להראות לגבי כל טיסת ניסוי, למעט טיסת ניסוי בדאון או בבלון חפשי מאוייש, כי נעשו סידורים מתאימים

לאפשר לצוות יציאה בשעת חירום ושימוש במצנחים.

(ה) למעט בדאונים ובבלונים חפשיים מאויישים, על המבקש להפסיק טיסות ניסוי לפי תקנה זו עד שיראה כי ננקטו אמצעים

לתיקון באחת מאלה:

(1) טייס הניסוי של המבקש אינו מסוגל או אינו מסכים לבצע אחד מניסויי הטיסה הנדרשים;

(2) נתגלתה אי-עמידה באחת מדרישות כללי כושר אווירי ההופכת את המידע המתקבל מהניסוי לחסר

משמעות, או המסכנת את המשך הטיסות.

17. טייס ניסויי טיסה

המבקש תעודת סוג לכלי-טיס בקטגוריה "רגיל", "שימושי", "אקרובטי" או "תובלה", יראה כי עומד לרשותו אדם המחזיק

ברשיון טיס מתאים לביצוע ניסויי טיסה הנדרשים בתקנות אלה.

(תיקון התשע"ב)

(א) המבקש תעודת סוג לכלי טיס בקטגוריה "רגיל", "שימושי", "אקרובטי" או "תובלה", יגיש למנהל דו"ח המראה את החישובים הנדרשים לכיוול מכשירי ניסויי טיסה ולהתאמת תוצאות הניסויים לתנאי אטמוספירה סטנדרטית; לעניין זה, "אטמוספירה סטנדרטית" - אטמוספירה שמתקיימים בה אלה:

- (1) האוויר המרכיב אותה הוא גז יבש אידיאלי;
- (2) הקבועים הפיזיקליים המאפיינים אותה הם:

המסה המולארית

הממוצעת בגובה פני

הים:

$$m_0 = 28.964420 \times 10^{-3}$$

kg·mol⁻¹

הלחץ האטמוספרי

בגובה פני הים:

$$p_0 = 1013.250 \text{ hpa}$$

הטמפרטורה בגובה

פני הים:

$$t_0 = 15^\circ\text{C}; t_0 = 288.15 \text{ K}$$

הצפיפות

האטמוספרי בגובה

פני הים:

$$\rho_0 = 1.2250 \text{ kg}\cdot\text{m}^{-3}$$

טמפרטורת נקודת

קיפאון המים:

$$t_i = 273.15 \text{ K}$$

קבוע הגז

האוניברסלי:

$$r^* = 8.31432 \text{ J}\cdot\text{K}^{-1}\cdot\text{mol}^{-1}$$

(3) בכל עלייה בגובה גאופוטנציאלי כאמור בטור א' בטבלה שלהלן, השתנות הטמפרטורה במעלות קלווין

לכל קילומטר היא כנקוב בטור ב' לצדו:

טור ב'	טור א'
השתנות הטמפרטורה -	גובה גאופוטנציאלי
מעלות קלווין לכל ק"מ	מ-0.5 ק"מ עד 11
6.5-	ק"מ

0	מ"מ עד 20	מעל 11 ק"מ
		ק"מ
1+	מ"מ עד 32	מעל 20 ק"מ
		ק"מ

(ב) המבקש יאפשר למנהל לבצע כל טיסת ניסוי הנראית לו כדרושה לשם בדיקת דיוק הדו"חות המוגשים לו בהתאם לתקנת משנה (א).

19. תכולת תעודת סוג

רואים תעודת סוג כאילו היא מכילה תכן הסוג, הגבלות תפעוליות, גליון הנתונים של תעודת הסוג, כללי כושר אווירי וכללי רמת רעש הישימים שהמנהל קבעם כבסיס להוצאת תעודת הסוג, וכל התנאים וההגבלות הנוספים שנקבעו למוצר לפי תקנות אלה.

20. מקום מיתקני הייצור

למעט במקרה של תעודת סוג למוצר יבוא, כאמור בתקנה 13, לא יתן המנהל תעודת סוג אם מיתקני הייצור של המוצר נמצאים מחוץ למדינה אלא אם מצא שמקום המצאם של מיתקני הייצור אינו מטיל מעמסת יתר על המנהל.

21. זכויות המחזיק

(תיקון התשע"ב)

- (א) המחזיק בתעודת סוג של כלי-טיס רשאי לקבל תעודת כושר טיסה לאחר שמילא אחר הוראות תקנות 67 עד 83.
- (ב) המחזיק בתעודת סוג של מנוע כלי-טיס או של מדחף רשאי לקבל אישור להתקנתם בכלי-טיס שהוצאה עליו תעודת סוג.
- (ג) המחזיק בתעודת סוג של כל מוצר רשאי -
- (1) לקבל תעודת ייצור לאותו מוצר לאחר שמילא אחר הוראות הפרק השביעי;
  - (2) לקבל אישור לחלקי חילוף עבור אותו מוצר.

22. העברת התעודה

- (א) מחזיק בתעודת סוג רשאי להעבירה או להתיר את השימוש בה לאדם אחר לפי הסכם הרשאה.
- (ב) המעביר תעודת סוג חייב להודיע על כך למנהל תוך 30 יום מיום ההעברה או מיום התחלת השימוש בתעודת הסוג לפי הסכם ההרשאה או מיום ביטולו של ההסכם; בהודעה יצוינו שמו ומענו של הנעבר או המורשה, תאריך ביצוע העיסקה, ובמקרה של הסכם הרשאה, היקף הסמכויות שהועברו למורשה.

23. הצגת התעודה

מחזיק בתעודת סוג יציגנה למנהל לביקורת לפי דרישתו.

24. העברת מידע למפעילים אחרים

המחזיק בתעודת סוג לכלי-טיס שספר האחזקה שלו מכיל הגבלות כושר טיסה ואשר קיבל מהמנהל היתר לשנות את מועדי ההחלפה, את תקופתיות הבדיקות או את הנהלים הקשורים בנושאים אלה, יאפשר לכל מפעיל של אותו סוג כלי-טיס לעיין באותם שינויים.

25. תוקף התעודה

תעודת סוג תהיה בת תוקף כל עוד לא הוחזרה, הותלתה או בוטלה, וכל עוד לא תם המועד לסיום תקפה שקבע המנהל.

(תיקון התשע"ב)

- (א) המבקש יגיש למנהל, באופן ובצורה שיוורה, הצהרת התאמה, לכל מנוע כלי-טיס או למדחף המוגש למנהל לשם קבלת תעודת סוג, לפיה מנוע כלי הטיס או המדחף ממלא אחר דרישות תכן הסוג שלהם.
- (ב) המבקש יגיש למנהל, באופן ובצורה שיוורה, הצהרת התאמה לכל כלי-טיס או לכל חלק ממנו המוגשים למנהל לניסויים, לפיה המבקש מילא אחר הוראות תקנה 15, אלא אם הסכים המנהל אחרת לפי תקנת משנה (ב) לתקנה האמורה.

פרק שלישי: תעודת סוג זמנית

27. תעודת סוג זמנית

המנהל רשאי ליתן על כלי-טיס תעודת סוג זמנית מטיפוס א' או מטיפוס ב', לתקן תעודת סוג זמנית, או להכניס תיקון זמני בתעודת סוג.

28. בקשה לתעודת סוג זמנית

(תיקון התשע"ב)

(א) יצרן של כלי-טיס המיוצר בישראל שהינו אזרח ישראלי או תושב קבוע בישראל, רשאי להגיש בקשה -

(1) לתעודת סוג זמנית מטיפוס א' או מטיפוס ב';

(2) לתיקון תעודת סוג זמנית בה הוא מחזיק;

(3) לתיקון זמני בתעודת סוג בה הוא מחזיק.

(ב) יצרן כלי-טיס המיוצר במדינת חוץ רשאי להגיש בקשה -

(1) לתעודת סוג זמנית מטיפוס ב';

(2) לתיקון תעודת סוג זמנית בה הוא מחזיק;

(3) לתיקון זמני בתעודת סוג בה הוא מחזיק.

(ג) יצרן מנוע כלי-טיס שהינו אזרח ישראלי או תושב קבוע בישראל אשר הכניס שינוי בכלי-טיס שהוצאה עליו תעודת סוג, בהרכיבו בו מנוע אחר שיוצר בישראל ושניתנה עליו תעודת סוג, רשאי להגיש בקשה לתעודת סוג זמנית מטיפוס א' בשל כלי הטיס וכן להכנסת תיקון בה, אם לפני הכנסת השינוי בכלי הטיס הוצאה לו תעודת סוג בקטגוריה "רגיל", "שימושי", "אקרובטי" או "תובלה".

(ד) בקשה לתעודת סוג זמנית, להכנסת תיקון בה, או להכנסת תיקון זמני בתעודת סוג, תוגש למנהל בצירוף המידע הנדרש כמפורט בפרק זה, באופן ובצורה שיוורה המנהל.

29. תוקף התעודה

(א) כל עוד לא הוחזרה, הוחלפה, הותלתה או בוטלה, היא תוקף תעודת סוג זמנית ותוקף תיקון שהוכנס בה, כאמור בתקנות משנה (ב) עד (ה).

(ב) תקפה של תעודת סוג זמנית מטיפוס א' היא עשרים וארבעה חודש מתאריך הוצאתה.

(ג) תקפה של תעודת סוג זמנית מטיפוס ב' היא שנים-עשר חודש מתאריך הוצאתה.

(ד) תוקף תיקון לתעודת סוג זמנית מטיפוס א' או מטיפוס ב' היא כתוקף התעודה שלגביה הוצא התיקון.

(ה) תקפו של תיקון זמני של תעודת סוג היא ששה חדשים מיום אישורו, או עד לאישור תיקונה של תעודת הסוג, הכל לפי

התאריך המוקדם יותר.

לא יעביר אדם לאחר תעודת סוג זמנית; תעודת סוג זמנית שהועברה בטלה.

31. תעודת סוג זמנית מטיפוס א'

(תיקון התשע"ב)

המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת סוג זמנית מטיפוס א' לכלי-טיס או להכניס תיקון בה אם נתקיימו כל אלה:

- (1) המנהל מצא כי אין בכלי הטיס כל תכונה, איפיון או מצב העושים אותו לבלתי בטוח לכשיופעל במסגרת ההגבלות המפורטות בפיסקה (5) וההגבלות התפעוליות לכלי-טיס שהוצאה עליו תעודת סוג זמנית לשימוש כללי והמפורטות בתקנה 40 לתקנות ההפעלה.
- (2) המבקש הגיש בקשה לתעודת סוג או לתעודת סוג - תוספת לכלי הטיס;
- (3) המבקש אישר כל אלה:
  - (א) כלי הטיס תוכנן ונבנה בהתאם לדרישות כללי כושר אווירי הישימות לתעודת הסוג או לתעודת הסוג - תוספת;
  - (ב) כלי הטיס עונה על עיקרי הדרישות של איפיוני טיסה הישימות לתעודת הסוג או לתעודת הסוג - תוספת;
  - (ג) כלי הטיס מסוגל להיות מופעל בבטיחות במסגרת ההגבלות המפורטות בפיסקה (1);
- (4) המבקש הגיש דו"ח המראה כי כלי הטיס עבר את כל התמרונים הדרושים כדי להראות עמידה בדרישות הטיסה לשם מתן תעודת הסוג או מתן תעודת הסוג - תוספת, וכדי לוודא שכלי הטיס מסוגל לפעול בבטיחות במסגרת ההגבלות המפורטות בכללי כושר אווירי;
- (5) המבקש קבע את כל ההגבלות הדרושות למתן תעודת הסוג או למתן תעודת הסוג - תוספת, לרבות הגבלות של משקל, מהירויות, תמרוני טיסה, העמסה, ושל הפעלת פיקודים וציוד, אלא אם בשל כל הגבלה שלא קבע, נקבע סייג תפעולי מתאים;
- (6) המבקש קבע תכנית ביקורת ואחזקה לשם שמירה מתמדת על כושרו האווירי של כלי הטיס;
- (7) המבקש הראה כי אב-הטיפוס של כלי הטיס ביצע לפחות חמישים שעות טיסה עם תעודת כושר טיסה לשימוש נסיוני שהוצאה לפי תקנות 84 עד 86 או בחסות צה"ל; אולם, במקרה של בקשה להכנסת תיקון בתעודת סוג זמנית, רשאי המנהל להפחית את מספר שעות הטיסה הדרושות.

32. תעודת סוג זמנית מטיפוס ב'

(תיקון התשע"ב)

- (א) המנהל רשאי ליתן למבקש המייצר כלי-טיס בישראל תעודת סוג זמנית מטיפוס ב' או להכניס תיקון בה אם מילא המבקש אחר התנאים המפורטים בתקנת משנה (ג).
- (ב) המנהל רשאי ליתן למבקש המייצר כלי-טיס במדינת חוץ תעודת סוג זמנית מטיפוס ב' או להכניס תיקון בה, אם הרשות המוסמכת של המדינה שבה יוצר כלי הטיס אישרה כי המבקש הראה עמידה בדרישות תקנת משנה (ג).
- (ג) אלה התנאים למתן תעודת סוג מטיפוס ב' או להכנסת תיקון בה:
  - (1) המנהל מצא כי אין בכלי הטיס כל תכונה, איפיון או מצב העושים אותו לבלתי בטוח לכשיופעל במסגרת ההגבלות המפורטות בפיסקה (7) ובהגבלות התפעוליות לכלי-טיס שהוצאה עליו תעודת סוג זמנית והמפורטות בתקנה 40 לתקנות ההפעלה ובתקנה 121.207 ל-פ.א.ר.;
  - (2) המבקש הגיש בקשה לתעודת סוג בקטגוריה "תובלה" על כלי הטיס;

- (3) המבקש מחזיק לפחות בתעודת סוג אחת עבור כלי-טיס בקטגוריה "תובלה" הדומה לכלי הטיס הנדון;
- (4) תכנית טיסות הניסוי שקבע המנהל או תכנית טיסות הניסוי, הדרושה לצורך קבלת תעודת הסוג, המתבצעת בידי הרשות המוסמכת במדינה שבה יוצר כלי הטיס נמצאת בשלבי ביצוע;
- (5) המבקש, או הרשות המוסמכת במדינה שבה יוצר כלי הטיס אם הוא יוצר במדינת חוץ, אישרו כל אלה:
- (א) כלי הטיס תוכנן ונבנה בהתאם לדרישות כללי כושר אווירי הישימות לצורך הוצאת תעודת הסוג המבוקשת;
- (ב) כלי הטיס עונה על עיקרי הדרישות של איפיוני הטיסה הישימות לתעודת הסוג המבוקשת;
- (ג) כלי הטיס מסוגל לפעול בבטיחות במסגרת ההגבלות הישימות של כלי כושר אווירי.
- (6) המבקש הגיש דו"ח המראה שכלי הטיס הוטס בכל התמרונים הדרושים כדי להראות עמידה בדרישות הטיסה לצורך הוצאת תעודת סוג וכדי להבטיח כי כלי הטיס מסוגל לפעול בבטיחות במסגרת ההגבלות של כלי כושר אווירי;
- (7) המבקש הכין ספר עזר לטיסה זמני לכלי הטיס המכיל את כל ההגבלות הדרושות לצורך הוצאת תעודת הסוג המבוקשת, לרבות הגבלות של משקל, מהירויות, תמרוני טיסה, העמסה ושל הפעלת הפיקודים והציוד, אלא אם בשל כל הגבלה שלא קבע, נקבע סייג תפעולי מתאים;
- (8) המבקש קבע תכנית ביקורת ואחזקה לשמירה מתמדת על כשרו האווירי של כלי הטיס;
- (9) המבקש הראה כי אב-הטיפוס של כלי הטיס ביצע לפחות מאה שעות טיסה; במקרה של בקשה להכנסת תיקון בתעודת סוג זמנית, רשאי המנהל להפחית את מספר שעות הטיסה הדרושות.

33. תיקון זמני בתעודת סוג

(תיקון התשע"ב)

- (א) המנהל רשאי להכניס תיקון זמני בתעודת הסוג אם מבקש המייצר כלי-טיס בישראל מילא אחר התנאים המפורטים בתקנת משנה (ג).
- (ב) המנהל רשאי להכניס תיקון זמני בתעודת הסוג של מבקש המייצר כלי-טיס במדינת חוץ, אם המדינה שבה יוצר כלי הטיס אישרה כי המבקש מילא אחר התנאים המפורטים בתקנת משנה (ג).
- (ג) אלה התנאים להכנסת תיקון זמני בתעודת סוג:
- (1) המנהל מצא כי אין בכלי הטיס כל תכונה, איפיון או מצב העושים אותו לבלתי בטוח לכשיופעל בהתאם להגבלות הישימות בכללי כושר אווירי;
- (2) המבקש הגיש בקשה בכתב להכנסת תיקון בתעודת הסוג;
- (3) תכנית טיסות הניסוי שקבע המנהל או תכנית טיסות הניסוי הדרושה לצורך הכנסת תיקון בתעודת הסוג המתבצעת על-ידי הרשות המוסמכת במדינה אשר בה יוצר המטוס, נמצאת בשלבי ביצוע;
- (4) המבקש או המדינה שבה יוצר כלי הטיס, אם הוא יוצר במדינת חוץ, אישרו כל אלה:
- (א) השינוי בכלי הטיס שעליו הוגשה הבקשה להכנסת תיקון זמני בתעודת הסוג תוכנן ונבנה בהתאם לתנאי דרישות כללי כושר אווירי הישימים להוצאת תעודת הסוג לכלי הטיס הנדון;
- (ב) כלי הטיס עונה על עיקרי הדרישות של איפיוני טיסה הישימות לתעודת הסוג;
- (ג) כלי הטיס מסוגל לפעול בבטיחות בתנאי ההגבלות הישימות של כלי כושר אווירי;
- (5) המבקש הגיש דו"ח המראה כי כלי הטיס שבו בוצעו השינויים שעליהם הוגשה הבקשה הוטס בכל התמרונים הדרושים כדי להראות עמידה בדרישות הטיסה הישימות לשינויים אלה וכדי לוודא כי כלי הטיס מסוגל לפעול בבטיחות במסגרת ההגבלות התפעוליות;

- (6) המבקש קבע ופרסם בספר עזר לטיסה זמני לכלי הטיס או במיסמך אחר וכן על גבי שלטים מתאימים את כל ההגבלות הדרושות להוצאת תעודת הסוג המבוקשת, לרבות משקל, מהירות, תמרוני טיסה, העמסה ותפעול הפיקודים והציוד, אלא אם בשל כל הגבלה שלא נקבעה, נקבע סייג תפעולי מתאים;
- (7) המבקש קבע תכנית ביקורת ואחזקה לשמירה מתמדת על כשרו האווירי של כלי הטיס;
- (8) המבקש הטיס את אב-הטיפוס של כלי הטיס שבוצעו בו שינויים בהתאם לתיקון המבוקש לתעודת הסוג במשך מספר שעות טיסה שדרש המנהל.

פרק רביעי: שינויים בתעודת סוג

34. סיווג השינויים בתכן סוג

(תיקון התשע"ב)

(א) שינויים בתכן סוג יסווגו לזעירים וגדולים כלהלן:

- (1) שינוי זעיר הוא שינוי שאין לו השפעה משמעותית על משקל, איזון, חוזק המיבנה, אמינות, איפיוני תפעול או על איפיונים אחרים המשפיעים על כשרו האווירי של המוצר;
- (2) כל שינוי אחר הוא שינוי גדול.
- (ב) כל שינוי מרצון בתכן הסוג של מטוס אשר עלול להגדיל את רמת הרעש של המטוס, הוא שינוי אקוסטי, בנוסף להיותו שינוי זעיר או שינוי גדול כאמור בתקנת משנה (א).

35. שינוי זעיר בתכן הסוג

המנהל רשאי לאשר, לפי שיטה שתתקבל על דעתו, שינויים זעירים בתכן הסוג גם לפני שהוגשו לו כל הנתונים הנוגעים לתיאור השינויים ולביסוסם.

36. שינוי גדול בתכן הסוג

(תיקון התשע"ב)

המבקש אישור לשינוי גדול בתכן הסוג, יגיש למנהל בקשה באופן ובצורה שיוורה המנהל, בצירוף נתונים הנוגעים לביסוס השינוי ולתיאורו לשם הכללת השינוי בתכן הסוג.

37. שינויי תכן נדרשים

- (א) הוציא המנהל הוראת כושר אווירי בהתאם לפרק שלושה-עשר יבצע מחזיק תעודת הסוג של המוצר הנדון כל אלה:
- (1) מצא המנהל שדרושים שינויי תכן על מנת לתקן את מצבו המסוכן של המוצר, יגיש מחזיק התעודה למנהל, לפי דרישתו, את שינויי התכן המתאימים לאישורו של המנהל;
- (2) לאחר אישורם של שינויי התכן יעמיד מחזיק התעודה את הנתונים המתארים את השינויים לרשות כל מפעילי המוצר שלגביו ניתנה בעבר תעודת הסוג.
- (ב) לא התגלה מצב מסוכן של המוצר, אך המנהל או מחזיק תעודת הסוג מצא, לאור נסיון התפעול, ששינויים בתכן הסוג ישפרו את בטיחות המוצר, רשאי מחזיק תעודת הסוג להגיש תכניות לשינויי תכן מתאימים לאישורו של המנהל; אושרו השינויים, יעמיד היצרן את המידע על שינויי התכן לרשותם של כל מפעילי המוצרים מאותו סוג.

38. כללי הכושר האווירי וכללי רמת הרעש הישימים לבקשה לשינוי בתעודת סוג

(תיקון התשפ"א)

(א) המבקש שינוי בתעודת סוג יוכיח למנהל שהשינוי המבוקש והתחומים שהוא משפיע עליהם (areas affected) מקיימים

(1) את כללי הכושר האווירי ואת כללי רמת הרעש הישימים לסוג המוצר שלגביו ניתנה תעודת הסוג, התקפים במועד הגשת הבקשה לשינוי כאמור;

(2) לגבי תעודת סוג שניתנה לפי תקנות 1א, 10 או 12 - את כללי הכושר האווירי ואת כללי רמת הרעש הישימים לסוג המוצר שלגביו ניתנה תעודת הסוג, שהמנהל הורה לו שהם מתאימים לרישוי סוג כלי הטיס שלו ניתנה תעודת הסוג לפי התקנות האמורות, התקפים במועד הגשת הבקשה לשינוי כאמור;

(3) נוסף על האמור בפסקה (1), לגבי תעודת סוג של מטוס בקטגוריית "תובלה" - את כללי הכושר האווירי הישימים לבקשה לשינוי בתעודת הסוג שבחלק 26 לפ.א.ר. התקפים במועד הגשת הבקשה לשינוי כאמור, אלא אם כן בחר, או שהמנהל הורה לו, להוכיח את קיומם של כללי הכושר האווירי המקבילים שהיו בתוקף ביום תוקפם של כללי הכושר האווירי הישימים שבחלק 26 לפ.א.ר. כאמור, או לאחריו; בפסקה זו, "כללי הכושר האווירי המקבילים" - כללי הכושר האווירי שבחלק 25 לפ.א.ר., המקבילים לכללי הכושר האווירי הישימים שבחלק 26 לפ.א.ר..

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א)(1) ו-(2) -

(1) רשאי מבקש שינוי בתעודת סוג להוכיח למנהל שהשינוי המבוקש והתחומים שהוא משפיע עליהם מקיימים את כללי הכושר האווירי הישימים לסוג המוצר שלגביו ניתנה תעודת הסוג שהיו תקפים לפני מועד הגשת הבקשה לשינוי כאמור, וכן בכל הוראה אחרת הקשורה במישרין לעניין שהורה לו המנהל, בכפוף לאמור בפסקה (2), ובהתקיים אחד מאלה -

(א) המנהל מצא שהשינוי בתעודת הסוג המבוקש אינו שינוי משמעותי;

(ב) מדובר בתחום, במערכת, ברכיב, בצידוד או במכשיר, שמתקיים לגביהם אחד מאלה -

(1) לדעת המנהל השינוי בתעודת הסוג המבוקש אינו משפיע עליהם;

(2) השינוי בתעודת הסוג משפיע עליהם, אך לדעת המנהל קיום כללי הכושר האווירי כאמור בתקנת

משנה (א)(1) לגביהם, לא יתרום באופן מהותי לרמת הבטיחות של המוצר או שאינו מעשי;

(2) נוסף על האמור בפסקה (1), מתקיימים גם אלה:

(א) כללי הכושר האווירי שהוא מבקש להוכיח את קיומם אינם קודמים בתוקפם לכללי הכושר האווירי

שתעודת הסוג מפנה אליהם שהיו תקפים בעת מתן תעודת הסוג;

(ב) בשינוי המבוקש והתחומים שהוא משפיע עליהם מתקיימות ההוראות לעניין "special retroactive

requirements" שבסעיפים 25.2, 27.2 ו-29.2 לפ.א.ר., לפי העניין;

(3) רשאי מבקש שינוי בתעודת סוג לגבי כל אחד מאלה, להוכיח למנהל שהשינוי המבוקש והתחומים שהוא

משפיע עליהם מקיימים את כללי הכושר האווירי הישימים לסוג המוצר שלגביו ניתנה תעודת הסוג, שהיו

תקפים בעת מתן תעודת הסוג:

(א) כלי טיס, שאינו כלי טיס רוטורי, שמשקלו המרבי הוא 2,720 ק"ג או פחות;

(ב) כלי טיס רוטורי, שאינו בעל מנוע טורבינה, שמשקלו המרבי הוא 1,350 ק"ג או פחות;

(ג) מטוס שעונה על דרישות הרישוי ל-level 1 low-speed או ל-level 2 low-speed, לפי חלק 23

לפ.א.ר.;

ואולם, אם מצא המנהל שהשינוי המבוקש הוא שינוי משמעותי בתחום מסוים, רשאי הוא לדרוש ממבקש השינוי בתעודת הסוג להוכיח את קיומם של כללי הכושר האווירי הישימים לסוג המוצר שלגביו ניתנה תעודת הסוג, כפי תיקונם לגבי אותו תחום לאחר מתן תעודת הסוג וכן בכל הוראה אחרת הקשורה במישרין לעניין,

אלא אם כן מצא שקיום כללי הכושר האווירי כפי תיקונם כאמור לא יתרום באופן מהותי לרמת הבטיחות של המוצר או שאינו מעשי.

(ג) מצא המנהל שכללי הכושר האווירי הישימים לסוג המוצר שלגביו ניתנה תעודת הסוג, התקפים במועד הגשת הבקשה לשינוי בתעודת הסוג, אינם מתאימים לשינוי המבוקש בשל מאפייני תכן חדשניים או לא-רגילים שלו (novel or unusual design feature), יעמוד המבקש גם בדרישות מיוחדות שהורה לו המנהל כאמור בתקנה 4(ב), כדי להבטיח רמת בטיחות שוות ערך לזו שהייתה מושגת לפי כללי הכושר האווירי הישימים לסוג המוצר שלגביו ניתנה תעודת הסוג ביום הגשת הבקשה לשינוי.

(ד) תוקף בקשה לשינוי בתעודת סוג של מטוס בקטגוריית "תובלה" הוא חמש שנים מיום הגשת הבקשה, ותוקפה של בקשה לשינוי בתעודת סוג אחרת הוא שלוש שנים מיום הגשת הבקשה.

(ה) לא אושר השינוי בתעודת הסוג בתוך המועדים כאמור בתקנת משנה (ד), לפי העניין, או התברר למבקש כי השינוי לא יאושר בתוך המועדים כאמור, רשאי הוא לעשות אחד מאלה:

(1) להגיש בקשה חדשה לשינוי בתעודת הסוג, ותחול עליה תקנת משנה (א);

(2) לבקש להאריך את תוקפה של הבקשה המקורית ולהוכיח את קיומם של כללי הכושר האווירי הישימים לסוג המוצר שלגביו ניתנה תעודת הסוג, התקפים במועד שיבחר, ובלבד שהמועד שיבחר כאמור לא יקדם למועד אישור השינוי בתעודת הסוג במשך זמן העולה על תקופת תוקפה של הבקשה המקורית.

(ו) בתקנה זו, "שינוי משמעותי" - כל אחד מאלה:

- (1) שינוי שהמנהל הורה לגביו, בשים לב לפרטי השינוי המבוקש, לשינויים קודמים בתכן ולשינויים לאורך זמן בכללי הכושר האווירי שבבסיס תעודת הסוג שניתנה למוצר בראשונה, שהוא שינוי משמעותי;
- (2) שינוי שאינו מקיים את התצורה הכללית (general configuration) או את עקרונות הבנייה (principles of construction) ששימשו לרישוי המוצר שלגביו מתבקש השינוי בתעודת הסוג;
- (3) שינוי שאינו מקיים את ההנחות (assumptions) ששימשו לצורך רישוי המוצר שלגביו מבוקש השינוי בתעודת הסוג.

פרק חמישי: תעודת סוג - תוספת

39. בקשה לתעודה

(תיקון התשע"ב)

(א) הרוצה לשנות מוצר על-ידי הכנסה בתכן הסוג של שינוי רבתי, שאינו גדול דיו כדי לחייב הגשת בקשה חדשה לתעודת סוג בהתאם לתקנה 7, יגיש למנהל בקשה לתעודת סוג - תוספת; אולם מחזיק בתעודת סוג למוצר רשאי להגיש בקשה לתיקון בתעודת הסוג המקורית.

(ב) בקשה לתעודת סוג - תוספת תוגש באופן ובצורה שיוורה המנהל.

40. דרישות כללי כושר אווירי

(תיקון התשע"ב)

(א) המבקש תעודת סוג - תוספת יראה כי המוצר ששונה עומד בדרישות הישימות של כושר אווירי כמפורט בתקנה 38(א) ו- (ב), ובמקרה של שינוי אקוסטי כאמור בתקנה 34(ב) - עומד בדרישות כללי רמת רעש הישימים לבקשה. (ב) המבקש תעודת סוג - תוספת ימלא אחר דרישות תקנות 15 ו-26 ביחס לכל שינוי בתכן הסוג.

41. התעודה

תעודת סוג - תוספת כוללת אישור מאת המנהל לשינוי בתכן הסוג של המוצר ותעודת הסוג שהוצאה בעבר בשל המוצר.

42. זכויות מחזיק התעודה

מחזיק תעודת סוג - תוספת זכאי לקבל:

- (1) לגבי כלי-טיס - תעודת כושר טיסה;
- (2) לגבי מוצר אחר - אישור להתקנתו של המוצר בכלי-טיס שהוצאה עליו תעודת סוג;
- (3) תעודת ייצור בשל השינוי של תכן הסוג שהוצאה עליו התעודה.

פרק שישי: ייצור שלא לפי רישיון ייצור

43. ייצור שלא לפי רישיון ייצור

(תיקון התשע"ט)

לא ייצר אדם מוצר או פריט שלא לפי רישיון ייצור, אלא אם כן הוא בעל תעודת הסוג, או מי שהורשה מטעם בעל תעודת הסוג בהסכם הרשאה לייצר מוצר כאמור (בפרק זה - יצרן).

43א. חובות יצרן

(תיקון התשע"ט)

(א) יצרן לפי פרק זה -

- (1) יחזיק במקום הייצור את כל המידע והנתונים המאפשרים המפורטים בתקנות 14 ו-19;
- (2) יעמיד לביקורת המנהל כל מוצר וכל פריט שהוא מייצר, לרבות מוצר או פריט המיוצר במיתקני ספק שלו, ויאפשר ביצוע ביקורת כאמור;
- (3) ישמור את הרשומות הנוגעות להשלמת הניסויים והבדיקות הנדרשים לפי תקנות 45 עד 47 לגבי מוצרים ופריטים שהוא מייצר כאמור, לתקופה של חמש שנים לפחות מיום עריכתן, ואם היה עניינן של הרשומות כאמור פריט חיוני - לתקופה של עשר שנים לפחות מיום עריכתן;
- (4) יסמן כל מוצר או פריט שהוא מייצר לפי הפרק השביעי לתקנות הרישום, ובכלל זה לעניין פריט חיוני;
- (5) יסמן כל חלק של מוצר או פריט שהוא מייצר, לרבות תת-מכלול או רכיב, היוצא מרשות מיתקן ייצור שלו בנפרד מהמוצר או מהפריט עצמו, במספר הפריט של היצרן ובאחד מאלה:

(א) שמו של היצרן;

(ב) סימנו המסחרי של היצרן;

(ג) סמלו (symbol) של היצרן;

(ד) כל סימן מזהה אחר שאישר המנהל ליצרן.

(ב) אלא אם כן אישר לו המנהל אחרת, לא ייצר יצרן מוצר או פריט לפי פרק זה, אלא בתוך שישה חודשים מיום שניתנה תעודת הסוג לגבי המוצר שהוא מייצר.

43ב. מקום מיתקן ייצור ושינוי

(תיקון התשע"ט)

(א) לא ייצר יצרן מוצר או פריט לפי פרק זה, אלא במיתקן ייצור במקום שאישר לו המנהל, לאחר שמצא המנהל שמקום הימצאו אינו גורם למעמסת יתר בפיקוח על היצרן.

(ב) לא ישנה יצרן מקום מיתקן ייצור, אלא באישור המנהל.

(תיקון התשע"ט)

(א) יצרן של מוצר או פריט לפי פרק זה יודיע למנהל בכתב -

(1) על כל שינוי במיתקן ייצור שהוא מבקש לבצע - 21 ימים לפחות לפני ביצוע השינוי;

(2) על כל שינוי שאירע במיתקן ייצור - מיד עם היוודע לו על הדבר.

(ב) נודע למנהל על שינוי במיתקן ייצור, רשאי הוא להתנות את המשך הייצור בתנאים ובמגבלות שעל היצרן לקיים עקב השינוי האמור.

(ג) בתקנה זו -

"שינוי במיתקן ייצור" - כל שינוי במיתקן ייצור או בפעילותו שיש בו כדי להשפיע על היות מוצר או פריט מתאים לתכן המאושר שלו ובמצב המאפשר הפעלה בטוחה, על יכולתו של היצרן לקבוע כי מוצר או פריט מתאים לתכן המאושר שלו ובמצב המאפשר הפעלה בטוחה או על יכולתו של המנהל לפקח על קביעת היצרן לעניין זה.

תחול ה לגבי מיתקן ייצור של ספק

43ד.

תקנות 43ב ו-43ג יחולו גם לגבי מיתקן ייצור של ספק של היצרן.

44. ביקורת ייצור - סקר חמרים

(תיקון התשע"ט)

(בוטלה).

45. ניסויי כלי טיס

(תיקון התשע"ט)

(א) יצרן המייצר לפי פרק זה -

(1) יקבע, באישור המנהל, נוהל עריכת טיסות ניסוי לאחר ייצור (production flight test) (בתקנה זו - הנוהל) וטופס בדיקות בטיחות ניסוי (flight check-off form) (בתקנה זו - הטופס);

(2) יבצע, לכל כלי טיס שהוא מייצר, טיסות ניסוי לפי הנוהל וימלא את הטופס לפי הבדיקות האמורות בפסקה (1).

(ב) הנוהל יכלול כל אלה:

- (1) בדיקה תפעולית של קיזוז, בדיקת תגובה להפעלת פיקודים, או כל איפיון טיסה אחר כדי לקבוע כי לכלי הטיס המיוצר תחום פעולה ומידה של בקרה הזהים לאלה של אב-הטיפוס שלו;
- (2) בדיקה תפעולית של כל חלק או מערכת המופעלים בידי הצוות בעת הטיסה, כדי לקבוע כי קריאות המכשירים נמצאות במשך הטיסה בתוך התחום הנורמלי;
- (3) בדיקה לשם קביעה כי כל המכשירים מסומנים כהלכה וכי כל הלוחיות, השלטים וספרי העזר הדרושים מותקנים כדרוש בגמר ניסויי הטיסה;
- (4) בדיקה של איפיון הביצוע של כלי הטיס על הקרקע;
- (5) בדיקה של כל פריט אחר המיוחד לכלי הטיס הנבדק, אשר ניתן לעשותה בצורה הטובה ביותר בעת

46. ניסויי מנועים

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

(א) יצרן המייצר מנועי כלי טיס לפי פרק זה, יבצע בכל מנוע ניסוי הרצה, המקובל על המנהל, שיכלול את אלה:

- (1) פעולות הרצה שיכללו מדידת תצרוכת דלק ושמן וקביעת איפיוני הספק בתנאי הספק או דחף מרביים ממושכים נקובים, וכן אם הדבר ישים, בתנאי הספק או דחף נקובים להמראה;
- (2) פעולות הרצה של חמש שעות לפחות בתנאי הספק או דחף מרביים ממושכים נקובים; במנוע שהספק או דחף ההמראה הנקוב שלו גבוה מן ההספק או הדחף המרבי הממושך הנקוב שלו, תכלול פעולת ההרצה האמורה 30 דקות פעולה בתנאי הספק או דחף נקובים להמראה.

(א1) על אף האמור בתקנת משנה (א), יצרן המייצר מנועי רקטה לפי פרק זה יבצע ניסוי הרצה במנועים כאמור לפי שיטת דגימה (sampling technique) המקובלים על המנהל.

(ב) הרצות הניסוי הנדרשות לפי תקנות משנה (א) ו-(א1) מותר לבצען כאשר המנוע מותקן בצורה מתאימה ובעזרת ציוד מקובל למדידת הספק דחף.

47. ניסוי מדחפים

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

יצרן המייצר מדחפים לפי פרק זה יבצע בכל מדחף בעל פסיעה משתנה ניסוי תפעולי המקובל על המנהל כדי לקבוע אם הוא פועל כראוי בכל תחומי פעולתו הנורמליים.

48. הצהרת התאמה

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

כל יצרן לפי פרק זה יגיש למנהל, באופן ובצורה שיוורה לו המנהל, הצהרת התאמה, ולפיה המוצר או הפריט שהוא מייצר מתאים לתכן המאושר שלו ובמצב המאפשר הפעלה בטוחה; הצהרת התאמה כאמור תוגש בעת העברתה לראשונה של הבעלות על המוצר, או בעת הגשת הבקשה לתעודת כושר טיסה ראשונית לכלי טיס או לתג כושר אווירי למנוע כלי טיס, למדחף או לפריט.

פרק שביעי: תעודת ייצור

49. בקשה לקבלת תעודת ייצור

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

(א) אדם רשאי להגיש בקשה לתעודת ייצור אם הוא מחזיק לגבי אותו מוצר אחת מאלה:

(1) תעודת סוג תקפה;

(2) זכות שימוש בתעודת סוג תקפה בהתאם להסכם הרשאה;

(3) תעודת סוג - תוספת.

(ב) בקשה לתעודת ייצור תוגש באופן ובצורה שיוורה המנהל למבקש, ותכלול, בין השאר, את שמו ומענו של כל מיתקן ייצור שבו בכוונת המבקש לייצר מוצרים או פריטים לפי תעודת הייצור המבוקשת וכן את קובץ נוהלי הייצור שלפי תקנה 50א.

50. תנאים לקבלת תעודה

(תיקון התשע"ב)

- (א) המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת ייצור אם מצא, לאחר בדיקת הנתונים המוגשים עם הבקשה ולאחר בדיקת אירגון הייצור ומיתקניו, כי המבקש עומד בדרישות של פרק זה.
- (ב) לא ייתן המנהל תעודת ייצור לשם ייצור סוג כלי טיס שישראל אינה מדינת התכן שלו, אלא אם כן קיים הסכם בין מבקש תעודת הייצור ובין מחזיק תעודת הסוג, המקובל על המנהל ועל הרשות המוסמכת במדינת התכן, ולפיו -
- (1) מבקש תעודת הייצור ישתף פעולה עם מחזיק תעודת הסוג בהערכת מידע המתקבל בידיהם באשר לניסיון בהפעלת כלי הטיס; לעניין זה, "תעודת סוג" - לרבות תעודת סוג תוספת;
  - (2) מובטחת למבקש תעודת הייצור נגישות מלאה לנתוני התכן המאושרים הנדרשים לייצור;
  - (3) מוסדרת חלוקת אחריות בין מדינת התכן ובין מדינת הייצור בכל הנוגע לתכן, לייצור ולכשירות אווירית נמשכת של כלי הטיס.

50א. קובץ נוהלי הייצור

(תיקון התשע"ט)

- (א) לא ייצר בעל תעודת ייצור, בעצמו או באמצעות אחר, מוצר או פריט לפי תעודת הייצור, אלא לפי קובץ נוהלי הייצור.
- (ב) בעל תעודת ייצור יעמיד את קובץ נוהלי הייצור לשימוש עובדי ארגון הייצור, ויוודא כי הם פועלים לפיו.
- (ג) לא ישתמש בעל תעודת ייצור בקובץ נוהלי הייצור ולא יעמידו לשימוש כאמור בתקנת משנה (ב), אלא אם כן קובץ נוהלי הייצור, וכל שינוי בו, מקובלים על המנהל, למעט -
- (1) מיקום המבנים והמיתקנים בתיאור הכללי של המבנים והמיתקנים העומדים לרשות ארגון הייצור לפי תקנת משנה (ו)(6), הנוהל לעניין יידוע המנהל בדבר שינוי שחל בארגון הייצור לפי תקנת משנה (ו)(9) וכן הוראות מערכת האיכות ונהליה לפי תקנת משנה (ו)(10) - הטעונים את אישור המנהל, ובעל תעודת ייצור לא ישתמש בהם ולא יעמידם לשימוש, אלא אם כן המנהל אישר אותם, וכל שינוי בהם;
  - (2) שינויים שביצועם אינו צריך להיות מקובל על המנהל או מאושר על ידו, לפי תקנת משנה (ו)(13).
  - (ד) בעל תעודת ייצור יחזיק את קובץ נוהלי הייצור כך יהיה קל לעדכנו ולהחליף את דפיו, ינהיג שיטה שתאפשר למי שלרשותו הועמד לדעת מהי הגרסה המעודכנת ביותר של הקובץ ויצין על גבי כל דף את תאריך העדכון האחרון שלו.
  - (ה) בעל תעודת ייצור ישנה את קובץ נוהלי הייצור, לרבות בעקבות שינוי בתקנות, אם דרש כדי להבטיח את התאמתו המתמשכת לפעילות ארגון הייצור ולתקנות, ישמור אותו במצב מעודכן בכל עת, ויפיץ את העדכונים למי שלרשותו הועמד, (ו) כדי להבטיח כי בעל תעודת הייצור ימלא את החובות החלות עליו לפי תקנה זו, קובץ נוהלי הייצור יכלול, לכל הפחות, עניינים אלה:
- (1) הצהרה, חתומה ביד מנהל ארגון הייצור, ולפיה קובץ נוהלי הייצור, וכל מסמך אחר המגדיר את האופן שבו בעל תעודת הייצור מקיים את תקנות אלה, עומד בדרישות תקנות אלה במלואן, מעודכן בין השאר, מוקדם ככל האפשר לאחר כל שינוי של התקנות, כך שעמידתו בהוראותיהן תהיה מתמשכת, והוראותיו מקוימות בכל זמן;
  - (2) רשימה ובה פירוט של נושאי התפקידים האחראיים בהנהלת ארגון הייצור, כמפורט בתקנה 50ד;
  - (3) פירוט החובות ותחומי האחריות של נושאי התפקידים כמפורט בפסקה (2), לרבות העניינים שלגביהם הם מורשים מטעם בעל תעודת הייצור לייצג אותו במישרין מול המנהל;
  - (4) תרשים המערך הארגוני של ארגון הייצור, באופן המציין את חלוקת האחריות והכפיפות בהנהלתו;
  - (5) תיאור כללי של כוח האדם העומד לרשות ארגון הייצור;
  - (6) תיאור כללי של המבנים והמיתקנים העומדים לרשות ארגון הייצור, ובכלל זה תיאור של מיתקני הייצור

ושל אמצעי הייצור המשמשים את ארגון הייצור ומיקומם;

(7) התכן המאושר של המוצר שבכוננת בעל תעודת הייצור לייצר לפי תעודת הייצור, לפי סעיף 53(א)(1) לחוק;

(8) רשימת הספקים של ארגון הייצור;

(9) נוהל לעניין יידוע המנהל בדבר שינוי בארגון הייצור, כדי להבטיח כי בעל תעודת הייצור ימלא את החובות החלות עליו לפי תקנה 54;

(10) הוראות מערכת האיכות ונהליה, שיבטיחו כי בעל תעודת הייצור ימלא את החובות החלות עליו לפי תקנה 52;

(11) נוהלי הדרכה שיבטיחו כי בעל תעודת הייצור ימלא את החובות החלות עליו לפי תקנה 50, ובכלל זה פירוט תכנית ההדרכה לעובדי ארגון הייצור, נוהל לקביעת מועדי עריכת הדרכות, נוהל לשינוי תכנית ההדרכה ולהגשת השינוי למנהל, לקבלתו, וכן נוהל לתיעוד ביצוע הדרכה;

(12) נוהל לבדיקה עיתית של קובץ נוהלי הייצור במטרה לעמוד על עדכניותו ועל התאמתו המתמשכת לתקנות ולפעילות ארגון הייצור וקביעת הצורך בביצוע שינויים בקובץ נוהלי הייצור בעקבות בדיקה עיתית כאמור;

(13) נוהל לעניין ביצוע שינויים בקובץ נוהלי הייצור, ובכלל זה קביעת סוגי השינויים שביצועם אינו צריך להיות מקובל על המנהל או מאושר על ידו;

(14) נוהל ליישום תוצרי מערכת האיכות לפי תקנה 52 שיכלול, בין השאר, הוראות בעניינים אלה:

(א) לימוד ליקויים ואי-התאמות שנמצאו בסיקורים, לרבות ליקויים ואי-התאמות במערכת האיכות עצמה;

(ב) נקיטת פעולות מתקנות או מונעות לתיקון ליקויים ואי-התאמות כאמור, ובכלל זה קביעת הצורך בפעולות כאמור ועיתוין;

(ג) אחריות מנהל ארגון הייצור לניהול תהליך תיקון ליקויים ואי-התאמות כאמור;

(15) נוהל להפצת שינויים בקובץ נוהלי הייצור לעובדי ארגון הייצור ולהעברת השינוי למנהל.

(ז) קובץ נוהלי הייצור, וכל נוהל או הוראה של בעל תעודת הייצור שקובץ נוהלי הייצור מפנה אליהם -

(1) יכללו הוראות ומידע הדרושים לעובדי ארגון הייצור לביצוע חובותיהם ותפקידיהם ברמה גבוהה של בטיחות וברמה מקצועית ראויה, בין השאר, בהתחשב בביצועי אנוש;

(2) לא יסתרו -

(א) הוראות כל דין החל בישראל;

(ב) תנאי מתנאי תעודת הייצור;

(ג) חלקים אחרים בקובץ נוהלי הייצור;

(ד) כל הוראת מינהל הנכונה לעניין תעודת הייצור;

(3) יכלול הפניות להוראות החקיקה להוראות המינהל המתאימות.

50ב. סמכות המנהל להורות על שינוי בקובץ

(תיקון התשע"ט)

(א) המנהל רשאי, בכל עת, להורות לבעל תעודת ייצור לבצע כל שינוי בקובץ, לרבות הוספת הוראות בעניינים שיורה.

(ב) ראה המנהל כי נחוץ שינוי בקובץ, יודיע על כך לבעל תעודת הייצור ויאפשר לו להמציא לו מידע והערות בתוך תקופה שעליה יורה, שלא תפחת מ-21 ימים מיום שקיבל בעל תעודת הייצור את ההודעה.

(ג) קיבל המנהל מידע והערות כאמור בתקנת משנה (ב), ישקול אותם ויודיע לבעל תעודת הייצור על החלטתו.

(ד) בעל תעודת הייצור יבצע את השינוי בקובץ, בתוך 60 ימים מיום שקיבל את הודעת המנהל כאמור בתקנת משנה (ב), או בתוך תקופה ארוכה יותר שעליה הורה המנהל לאחר קבלת מידע והערות כאמור בתקנת משנה (ג) ויודיע למנהל בכתב על השלמת הביצוע מוקדם ככל האפשר לאחר השלמת הביצוע ולא יאוחר מ-72 שעות לאחריה.

(ה) ראה המנהל כי נדרשת פעולה מיידית, רשאי הוא, בהחלטה מנומקת, להורות על הכנסת שינוי בקובץ, ובלבד שייתן לבעל תעודת הייצור הזדמנות להמציא לו מידע והערות כאמור בתקנת משנה (ב) בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום 21 ימים ממתן ההוראה כאמור; בעל תעודת הייצור יבצע את הנדרש מיד עם קבלת ההוראה, ואם הומצאו מידע והערות כאמור, תחול תקנת משנה (ג).

50. צוות עובדי ארגון הייצור

(תיקון התשע"ט)

לא ייצר בעל תעודת ייצור מוצר או פריט לפי תעודת הייצור אלא לאחר שהבטיח כי צוות עובדי ארגון הייצור הוא במספר וברמה מקצועית, לרבות ידע וניסיון, המספיקים לפעילות ארגון הייצור לפי תעודת הייצור, ובכלל זה לבקרה ולפיקוח עליה וליישום דרישות מערכת האיכות; ידע וניסיון כאמור יתבססו, בין השאר, על ותק בעבודה מעשית הנדרשת לפעילות ארגון הייצור לפי תעודת הייצור, ועל הדרכה מתאימה המקובלת על המנהל, כמפורט בתקנה 50ח.

50ד. הנהלת ארגון ייצור

(תיקון התשע"ט)

(א) לא ייצר בעל תעודת ייצור מוצר או פריט לפי תעודת הייצור אלא לאחר שמינה -

- (1) מנהל ארגון הייצור - שיהיה בעל הסמכות הארגונית הנדרשת להבטיח כי ארגון הייצור עומד באופן מתמשך בתקנות אלה בעת ביצוע פעולות הייצור שהוא מורשה לבצע לפי תעודת הייצור;
- (2) מנהל ייצור, אחד או יותר, הכפוף ישירות למנהל ארגון הייצור - שיהיה אחראי מטעמו של בעל תעודת הייצור, לכך שפעולות הייצור המבוצעות בארגון הייצור מבוצעות לפי תקנות אלה, לפי תעודת הייצור ותנאיה ולפי קובץ נוהלי הייצור; מינה בעל תעודת הייצור כמה מנהלי ייצור, יקבע לגבי כל מנהל ייצור שמונה כאמור, את הפעולות המתקיימות בארגון הייצור שעליהן הוא מופקד;
- (3) מנהל מערכת איכות, הכפוף ישירות למנהל ארגון הייצור - שיהיה אחראי לניהול מערכת האיכות ולמתן דוחות למנהל ארגון הייצור, לפי תקנה 52, בדגש על הצורך לנקוט פעולות מתקנות, אם יש צורך.

(ב) בעל תעודת ייצור -

- (1) המבקש למנות מנהל מערכת איכות, יודיע למנהל על כוונתו לעשות כן עשרה ימים לפחות לפני המינוי, ויצרף להודעתו את שמו ומספר הזהות של מי שהוא מבקש למנות לתפקיד וכן את קביעתו בדבר התאמתו לתפקיד לפי תקנה 50ה(2);

(2) יודיע למנהל -

- (א) על הפסקת מינויו של מנהל מערכת איכות בנסיבות שבהן לא ניתן למנות בעל תפקיד חדש במקומו לפני הפסקת המינוי בתוך 48 שעות מהפסקת המינוי;
- (ב) על כל מינוי של אדם לתפקיד כאמור בתקנת משנה (א) (1) ו-(2) עשרה ימים לפחות לפני המינוי, ועל כל הפסקת כהונה של מי שמונה כאמור - בתוך עשרה ימים מיום הפסקת הכהונה.

(ג) ראה המנהל כי אדם שמבקשים למנות לתפקיד מנהל מערכת איכות או שמונה לתפקיד כאמור, אינו מתאים לתפקידו, רשאי הוא, לאחר שנתן לבעל תעודת הייצור ולאותו אדם, הזדמנות להביא לפניו את טענותיהם לעניין התאמת אותו אדם לתפקידו -

(1) להורות, בהחלטה מנומקת, כי אותו אדם אינו מתאים לתפקידו ולהורות לבעל הרישיון שלא למנותו או להפסיק את מינויו, ולמנות אדם מתאים במקומו, לפי העניין; בעל הרישיון ימנה אדם מתאים לתפקיד בתוך שלושים ימים מיום שהורה המנהל כאמור, או בתוך תקופה ארוכה יותר שהתיר לו המנהל, בהחלטה מנומקת, ותקנה זו תחול לגביו;

(2) לתת לבעל הרישיון הוראות לעניין פעילות ארגון הייצור בתקופה שעד מינוי אדם מתאים לתפקיד כאמור.

(ד) פסק מינויו של מנהל מערכת איכות בנסיבות שבהן לא ניתן למנות בעל תפקיד חדש במקומו לפני הפסקת המינוי בתוך 48 שעות מהפסקת המינוי כאמור בתקנת משנה (ב)(2)(א), רשאי המנהל לתת לבעל הרישיון הוראות לעניין פעילות ארגון הייצור בתקופה שעד מינוי אדם מתאים לתפקיד כאמור.

50. כשירות לשמש בתפקיד מנהל איכות

(תיקון התשע"ט)

לא יעסיק בעל תעודת ייצור אדם בתפקיד מנהל מערכת איכות אלא אם כן התקיימו שני אלה:

(1) אותו אדם -

- (א) הוא בעל ניסיון של שלוש שנים לפחות בתחום האיכות, מתוך שנה אחת לפחות בתפקיד ניהולי;
- (ב) מכיר ויודע את הוראות קובץ נוהלי הייצור ובכלל זה את הוראות מערכת האיכות ונוהלי מערכת האיכות של בעל תעודת הייצור העומד להעסיקו או המעסיקו, וכן את תקנות הטיס והוראות המינהל הנוגעות לעניין הפעלת ארגון הייצור לפי תעודת הייצור;
- (2) בעל תעודת הייצור החליט, לאחר ששקל את כישוריו, את ניסיונו של אותו אדם בתחום האיכות, ובכלל זה ניסיונו בניהול בתחום זה, ואת הרקע והידע המקצועיים שלו, כי מתקיימות בו הוראות פסקה (1) וכי הוא מתאים לתפקיד מנהל מערכת איכות, בשים לב למאפייני ארגון הייצור ולפעילותו.

50. מבנים ומיתקנים בשימוש ארגון הייצור

(תיקון התשע"ט)

לא ייצר בעל תעודת ייצור מוצר או פריט לפי תעודת ייצור אלא אם כן עומדים לרשותו כל אלה:

- (1) מבנים ומיתקנים המתאימים לאחסון נאות של חומרים, חלקים, חלפים, ציוד, מיתקני בדיקה, מכשירי בדיקה וכלי עבודה ולהגנה עליהם, במטרה להבטיח, בין השאר, שמאפייניהם ותכונותיהם לא ייפגעו כתוצאה מתנאי האחסון; סדרי האחסנה יבטיחו הפרדה ברורה ומוחלטת בין חלקים שמישים לבין חלקים בלתי שמישים;
- (2) מבני משרדים המתאימים לניהול העבודה, ובכלל זה לתכנון העבודה, לניהול מערכת האיכות ולשמירה על קבצים, רשימות או תיעוד כאמור בתקנות אלה;
- (3) מבנים, מיתקנים וסידורים הולמים לאחסון נאות של פריטים בכל שלבי הייצור, והגנה עליהם מפני אבק, חום, גופים זרים, לחות ופגעים סביבתיים אחרים; במבנים ובמיתקנים יהיו גגות, תאורה, אוורור וניקוז ומיתקני בקרה על טמפרטורה, אבק ולחות כנדרש לביצוע נאות של העבודה ולשמירה על בטיחותם, בריאותם, ערנותם ויעילותם של עובדי ארגון הייצור.

50. ציוד ארגון הייצור

(תיקון התשע"ט)

- (א) לא ייצר בעל תעודת ייצור מוצר או פריט לפי תעודת הייצור אלא אם כן עומדים לרשותו, דרך קבע, חומרים, ציוד, מיתקני בדיקה, מכשירי בדיקה וכלי עבודה המתאימים והמספיקים לייצור לפי תעודת הייצור, כך שיובטח - (1) ייצור הדיר;
- (2) כי כל מוצר או פריט מתאים לתכן המאושר שלו ובמצב המאפשר הפעלה בטוחה.
- (ב) בעל תעודת ייצור יוודא שציוד ארגון הייצור כאמור בתקנת משנה (א), המשמש לביקורת, למדידה ולניסוי ייבדק ויכיל כך שדיוק הכיול שלו יתאים להוראות יצרן ציוד ארגון הייצור כאמור.

50. תכנית להדרכת עובדי ארגון הייצור

(תיקון התשע"ט)

- (א) בעל תעודת ייצור יקיים תכנית הדרכה.
- (ב) בעל תעודת ייצור יערוך הדרכות לעובדי ארגון הייצור ויסמיכם לפי תכנית ההדרכה, ובכלל זה מועדיה ותכניה.
- (ג) תכנית ההדרכה תכלול פרקים נפרדים לפי פירוט זה ולפי תקנה זו:
- (1) הדרכת היכרות עם ארגון הייצור;
  - (2) הדרכה ראשונית;
  - (3) הדרכה תקופתית;
  - (4) הדרכה מיוחדת;
- (5) נוהל בדבר הדרכה מתקנת כאמור בתקנת משנה (ט), שיכלול, בין השאר, את הנסיבות המצריכות הדרכה מתקנת ואת אופן קביעת מועד נתינתה;
- (6) נוהל לעניין הערכת כשירות עובדי ארגון הייצור, כאמור בתקנת משנה (י).
- (ד) בעל תעודת ייצור יפרט בצד כל הדרכה שהוא מגיש לקבלת המנהל את משכה הצפוי וכן את הדרישות לעניין הידע והכישורים שיידרשו ממי שעתיד לערוך את ההדרכה.
- (ה) הדרכת ההיכרות עם ארגון הייצור תכלול נושאים אלה לפחות:
- (1) החוק והתקנות שהותקנו לפיו ובפרט תקנות אלה;
  - (2) נוהלי ארגון הייצור, לרבות אלה הקשורים למערכת האיכות;
  - (3) ביצועי אנוש בייצור;
  - (4) מערכת המחשוב של ארגון הייצור והתוכנות המשמשות אותו.
- (ו) ההדרכה הראשונית תכלול נושאים אלה לפחות:
- (1) ההוראות לפי הפרק השביעי;
  - (2) סקירה כללית של פעולות הייצור לפי הרישיון, ובכלל זה תכנון הפעולות, ביצוען, בקרתן, הפיקוח עליהן, סיומן והבטחת האיכות לגבי פעולות אלה;
  - (3) הדרכה לגבי תפקיד עובד ארגון הייצור ככלל, והתפקיד שיוטל על העובד במסגרת ארגון הייצור בפרט;
  - (4) תיעוד העבודה ושמירת התיעוד;
  - (5) חומרים, חלקים וחלפים;
  - (6) מיתקני בדיקה ומכשירי בדיקה, לרבות ציוד קרקע;
  - (7) כלי עבודה;
  - (8) ביצועי אנוש במילוי תפקיד עובד ארגון ייצור או הפעולה המסוימת המוטלת עליו, ובכלל זה תיאום ושיתוף פעולה עם אחרים המעורבים בייצור;
  - (9) כל נושא אחר שהורה המנהל לבעל תעודת הייצור.

(z) הדרכה תקופתית (recurrent) תכלול רענון לגבי הנושאים האמורים בתקנות משנה (ה) ו-(ו), נושאים חדשים שהתעוררו מאז קבלת ההדרכה הראשונית וכל נושא אחר שהורה המנהל לבעל תעודת הייצור.
(ח) הדרכה מיוחדת תכלול הדרכה ראשונית, הדרכה תקופתית והסמכה, המותאמות לנושאים הנובעים מתפקידים או מפעולות שביצועם דורש מומחיות מיוחדת, לרבות -

(1) תהליכים מיוחדים, ובכלל זה: התזת פלזמה, תהליכי ציפוי וביקורת בלא הרס (ndi);

(2) פעולות עיבוד מיוחדות;

(3) פעולות ריתוך;

(4) פעולות נוספות שהורה המנהל לבעל תעודת הייצור.

(ט) הדרכה מתקנת -

(1) תינתן לעובד ארגון הייצור שהראה חוסר ידע מקצועי או חוסר מיומנות בביצוע תפקידו, ותכלול הדרכה לשיפור הידע והמיומנות שלו בעניין שבו הראה העובד חוסר ידע או חוסר מיומנות כאמור;

(2) יכול שתינתן גם לקבוצת עובדי ארגון הייצור, אם ראה בעל הרישיון כי חוסר הידע או חוסר המיומנות שהראה העובד כאמור מחייבים זאת;

(3) תינתן בסמוך, ככל האפשר, לאירוע שבו הראה העובד חוסר ידע או חוסר מיומנות כאמור, ולא יאוחר מ-72 שעות מאותו אירוע, אלא אם כן אישר המנהל לבעל תעודת הייצור אחרת.

(י) בעל תעודת ייצור יעריך את כשירות עובדי ארגון הייצור לביצוע פעולותיהם ותפקידיהם לאחר שהשלימו הדרכה מן ההדרכות לפי תכנית ההדרכה כאמור בתקנות משנה (ג); הערכה כאמור יכול שתיעשה בדרך של מבחן בכתב, מבחן מיומנות, מבחן בעל פה או תרגול קבוצתי, במהלך ההדרכה או בסיומה.

(יא) בעל תעודת ייצור יתעד את ההדרכות שעבר עובד ארגון הייצור לפי תכנית ההדרכה כאמור בתקנות משנה (ג), ובכלל זה את מועד עריכתן ואת תכולותיהן, ואת ההערכה כאמור בתקנות משנה (י), וישמור את התיעוד לתקופה של שנתיים לפחות מיום ביצוע ההדרכה או ההערכה, לפי העניין.

51. מקום מיתקן ייצור ושינוי

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

(א) לא ייצר בעל תעודת ייצור מוצר או פריט, אלא במיתקן ייצור במקום שאישר לו המנהל, לאחר שמצא המנהל שמקום הימצאו אינו גורם למעמסת יתר בפיקוח על בעל תעודת הייצור.
(ב) לא ישנה בעל תעודת ייצור מקום מיתקן ייצור, אלא באישור המנהל.

52. מערכת איכות

(תיקון התשע"ט)

(א) לא ייצר בעל תעודת ייצור מוצר או פריט, אלא אם כן הוא מקיים מערכת איכות לפי תקנה זו, שהמנהל אישר אותה וכל שינוי בה.

(ב) מערכת האיכות תכלול, לכל הפחות -

(1) תיאור של מדיניות ניהול האיכות והבטיחות של ארגון הייצור, ובכלל זה -

(א) הצהרה כי בטיחות הטיסה היא השיקול המכריע בפעולות ייצור לפי תעודת הייצור;

(ב) יישום של ביצועי אנוש ושל עקרונות הגורם האנושי בפעולות ייצור לפי תעודת הייצור;

(ג) עידוד עובדי ארגון הייצור לדווח על טעויות ועל תקלות בפעולות ייצור לפי תעודת הייצור;

(ד) הצהרה בדבר חובת כל עובד בארגון הייצור לציית לנהלים, להוראות ולתקנות אלה, ובכלל זה לעניין

מערכת האיכות;

(ה) הצהרה בדבר הצורך שכל עובד בארגון הייצור ישתף פעולה עם הסוקרים בביצוע תפקידם;

(ו) עידוד עובדי ארגון הייצור ללמוד מליקויים ואי-התאמות במטרה לטייב את פעילות ארגון הייצור, ובכלל

זה מערכת האיכות;

(2) נוהל להבטחת עצמאותה של מערכת האיכות ועצמאותם של הפועלים במסגרתה, במסגרת פעילות

ארגון הייצור, ובכלל זה לעניין מניעת מצב שבו המשמשים בארגון הייצור כסוקרים משמשים בו גם בפעולות

ייצור שעל סיקורן הם אמונים;

(3) את כל אלה:

(א) נוהל להבטחת שימוש בנתוני תכן מאושרים עדכניים ונכונים בלבד בפעולות הייצור;

(ב) נוהל לבקרת מסמכי מערכת האיכות ונתוניה, ובקרת כל שינוי בהם, שיבטיח שנעשה שימוש רק

במסמכים ובנתונים עדכניים, נכונים ומאושרים;

(ג) נוהל לעניין הערכה, סיקור ובקרה של ספקים ובו הוראות לגבי כל אחד מאלה:

(1) הבטחה שכל מוצר או פריט שהתקבל מידי ספק, מתאים לדרישות בעל תעודת הייצור;

(2) דרישה מכל ספק לדווח לבעל תעודת הייצור על כל מוצר או פריט שהתקבל מידי אותו ספק ונמצא,

לאחר שנמסר, לא מתאים לדרישות בעל תעודת הייצור;

(ד) נוהל לבקרה על תהליכי הייצור שיבטיח שכל מוצר או פריט מתאים לתכן המאושר;

(ה) נוהל לעריכת ביקורות וניסויים שנועדו להבטיח שכל מוצר או פריט מתאים לתכן המאושר, שיכלול, בין

השאר, הוראות בעניינים האלה, לפי העניין:

(1) טיסת ניסוי של כל כלי טיס מיוצר, אלא אם כן כלי הטיס ייוצא ככלי טיס שאינו מורכב

(unassembled);

(2) ניסוי תפקודי (functional test) של כל מנוע כלי טיס ומדחף מיוצרים;

(ו) נוהל להבטחת כיוול ובקרה של כל ציוד המשמש לביקורת, למדידה ולניסוי, במסגרת בחינת התאמתו

לתכן המאושר של כל מוצר או פריט; תקני הכיוול של הציוד כאמור יהיו כאלה שניתן להתחקות אחר

התאמתם לאמת מידה שאישר המנהל;

(ז) נוהל לתיעוד מצב הביקורות והניסויים שנערכו לשם קביעת התאמתו של כל מוצר או פריט, מסופק או

מיוצר, לתכן המאושר שלו;

(ח) נוהל לעניין בקרה על מוצר או פריט שאינו מתאים לתכן המאושר, ובו הוראות לגבי כל אחד מאלה:

(1) הבטחה שבמוצר שניתנה לגביו תעודת סוג מותקנים רק מוצרים או פריטים המתאימים לתכן

המאושר שלהם;

(2) זיהוי, תיעוד, הערכה הפרדה וקביעת שמישות של מוצר או פריט שנמצא לא מתאים לתכן

המאושר שלו;

(3) קבלת החלטות לגבי קביעת שמישות של מוצר או פריט שנמצא לא מתאים לתכן המאושר שלו

בידי עובדים שהוסמכו לכך בידי בעל תעודת הייצור בלבד;

(4) הבאת מוצר או פריט שנקבע לגביו כי אינו שמיש (discarded) למצב שבו לא יהיה ניתן לעשות

בו שימוש;

(ט) נוהל ליישום פעולות מתקנות או מונעות, שמטרתן איון הגורמים, המממשים או המאפשרים, אי-

התאמה של מוצר או פריט לתכן המאושר שלו או סטייה מנוהלי מערכת האיכות;

(י) נוהל למניעת גרימת נזק למוצר או לפריט או שינוי לרעה במצבו, כתוצאה מפעולת שינוע, אחסנה,

(יא) נוהל לבקרה על רשומות איכות ובו הוראות לגבי זיהוי רשומות איכות, עריכתן, אחסונן, הגנתן, אחזור ושמירתן; בפסקת משנה זו, "רשומות איכות" - כל מסמך המוכיח עמידה בדרישות האיכות לגבי מוצר או פריט, או המספק הוכחה לפעילות מערכת האיכות;

(יב) נוהל להכשרה ומינוי של סוקרים שיכלול, בין השאר, הוראות בעניינים האלה:

(1) הכשרה ומינוי של סוקרים מקרב עובדי ארגון הייצור;

(2) ביצוע סיקורים לפי תקנת משנה (ג), באמצעות מי שאינו נמנה עם עובדי ארגון הייצור, לרבות בעניינים המפורטים בפסקת-משנה (ג) ולגבי אופן פיקוח בעל תעודת הייצור על ביצוע סיקורים כאמור;

(ג) נוהל לתכנון, ביצוע ותיעוד של סיקורים שיכלול, בין השאר, הוראות בעניינים האלה:

(1) קביעת תכנית סיקורים עיתית, ובכלל זה המועדים לביצוע סיקורים, לעריכת דין וחשבון מפורט, למתן משוב בדבר ממצאי הסיקור, להגשת תכנית לנקיטת פעולות מתקנות או מונעות ולקביעת סיקור חוזר, אם נדרש;

(2) איתור ליקויים ואי-התאמות בפעילות ארגון הייצור ותיעודם;

(3) עריכת דין וחשבון מפורט כתוב בסיום כל סיקור בדבר פרטי הסיקור, העניינים שנסקרו והממצאים שהתגלו במהלכו ודיווח תוצאות הסיקור למנהל ארגון הייצור, האחראי על נקיטת פעולות מתקנות או מונעות;

(4) ביצוע סיקור חוזר לאחר מציאת ליקוי או אי-התאמה, לבחינת תהליך תיקונם;

(יד) נוהל לקבלת דיווחים על כשל, תקלה או פגם שהתגלו במוצר או פריט שהוא מייצר במהלך השימוש ועיבוד קבלת דיווחים כאמור; נוהל כאמור יכלול, בין השאר, תהליך שמטרתו סיוע לבעל אישור התכן, בתחום הכשירות האווירית -

(1) בנוגע לכל כשל, תקלה או פגם כאמור המחייבים שינוי בתכן;

(2) בקביעה אם נדרשים שינויים כלשהם בהוראות לשמירה על כשירות אווירית נמשכת לגבי המוצר או הפריט השייך לעניין; בפסקת משנה זו, "אישור התכן" - תעודת סוג, לרבות תעודת סוג תוספת, או התכן המאושר לפי תעודת יצרן חלקים או אפ"א, לפי העניין;

(טו) נוהל לזיהוי מוצר או פריט שהוחלט לגביו בשגגה שהוא מתאים לתכן המאושר או שיושמו לגביו דרישות מערכת האיכות, אף שאינו כזה, ולניתוח וייזום פעולות מתקנות מתאימות לגביו;

(טז) נוהל לזיהוי כל מוצר או פריט ולהבטחת היכולת להתחקות על כל שלב בתהליך הייצור שלו;

(יז) הסכם הרשאה כתוב, בין בעל תעודת הייצור לבין בעל תעודת הסוג, המעגן את הזכויות והחובות של כל אחד מהצדדים לעניין שימוש בתכן למטרות ייצור כל מוצר או פריט; בפסקת משנה זו, "בעל תעודת סוג" - לרבות בעל תעודת סוג - תוספת ;

(יח) נוהל לעניין ביצוע פעולות בכלי טיס לאחר השלמת ייצור ולפני מסירתו ללקוח, לשם שמירתו במצב מתאים להפעלה בטוחה;

(יט) נהלים בכל עניין אחר שהורה לו המנהל.

(ג) בעל תעודת ייצור יבצע את הסיקורים הנדרשים לפי תקנה זו באמצעות עובדי ארגון הייצור, אלא אם כן אישר לו המנהל לבצעם בצורה אחרת.

(ד) בעל תעודת ייצור ישמור את רשומות האיכות שלפי תקנה זו, לתקופה של חמש שנים לפחות מיום עריכתן, ואם היה עניין של רשומות האיכות פריט חיוני - לתקופה של עשר שנים לפחות מיום עריכתן.

(תיקון התשע"ט)

(בוטלה):

54. דיווח על שינוי בארגון הייצור

(תיקון התשע"ט)

(א) בלי לגרוע מהחובה שפרט לפי תקנות אלה או שינויו יהיה מקובל על המנהל או מאושר על ידו, לפי העניין, בעל תעודת ייצור יודיע למנהל בכתב -

(1) על כל שינוי בארגון הייצור שהוא מבקש לבצע - 45 ימים לפחות לפני ביצוע השינוי;

(2) על כל שינוי שאירע בארגון הייצור - מיד עם היוודע לו על הדבר.

(ב) נודע למנהל על שינוי בארגון הייצור שבעל תעודת הייצור מבקש לבצע או שאירע, רשאי הוא -

(1) להורות על תיקון תעודת הייצור;

(2) להתנות את המשך הייצור בתנאים ובמגבלות שעל בעל תעודת הייצור לקיים עקב השינוי האמור.

55. תעודה אחת למספר מוצרים

המנהל רשאי להתיר ייצור של יותר ממוצר אחד שהוצאה עליו תעודת סוג לפי תעודת ייצור אחת, אם למוצרים אלה איפיוני ייצור דומים.

56. גליון הגבלת ייצור

גליון הגבלת הייצור יוציא המנהל בצורת נספח לתעודת הייצור ויהווה חלק בלתי נפרד מהתעודה שניתנה ליצרן; בגליון ירשום המנהל את כל תעודות הסוג של כל המוצרים אשר היצרן קיבל אישור לייצרם בהתאם לאותה תעודת ייצור.

57. תיקון בתעודה

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

בעל תעודת ייצור המבקש להכניס תיקון בתעודה על-ידי הוספת תעודת סוג או דגם נוסף או שניהם כאחד, יגיש למנהל בקשה באופן ובצורה שיוורה המנהל.

58. איסור העברת התעודה

לא יעביר אדם לזולתו תעודת ייצור; התעודה בטלה עם העברתה.

59. ביקורת על-ידי המנהל

(תיקון התשע"ט)

(בוטלה).

60. תוקף התעודה

תעודת ייצור תהיה בת תוקף כל עוד לא הוחזרה, הותלתה או בוטלה, או כל עוד לא תם המועד לסיום תקפה שקבע המנהל, וכל עוד מיתקני הייצור של היצרן לא הועתקו למקום אחר.

61. הצגת התעודה

(תיקון התשע"ט)

בעל תעודת ייצור יציגה במקום נראה לעין במשרד הראשי של מפעל הייצור שלו.

62. זכויות בעל התעודה

(תיקון התשע"ט)

בעל תעודת ייצור זכאי -

- (1) לקבל תעודת כושר טיסה ללא המצאת כל מסמכים או הוכחות נוספים;
אולם אין בכך כדי לשלול מזכותו של המנהל לבדוק את התאמת כלי הטיס לתכן הסוג;
או
- (2) לקבל אישור להתקנתו של מוצר שאינו כלי-טיס בכלי-טיס שהוצאה עליו תעודת סוג.

63. חובות נוספות של בעל תעודת ייצור

(תיקון התשע"ט)

בעל תעודת ייצור -

- (1) יוודא שכל מוצר גמור שעליו הוגשה בקשה לקבלת תעודת כושר טיסה או לקבלת אישור אחר, מתאים לתכן המאושר שלו ובמצב המאפשר הפעלה בטוחה;
- (2) יסמן כל מוצר או פריט שהוא מייצר לפי הוראות הפרק השביעי לתקנות הרישום, לרבות לעניין פריט חיוני;
- (3) יסמן כל חלק חילוף של מוצר שהוא מייצר היוצא מרשות ארגון הייצור, במספר הפריט שלו ובאחד מאלה:
  - (א) שמו של בעל תעודת הייצור;
  - (ב) סימנו המסחרי של בעל תעודת הייצור;
  - (ג) סמלו (symbol) של בעל תעודת הייצור;
  - (ד) כל סימן מזהה אחר שאישר המנהל לבעל תעודת הייצור;
- (4) יהיה בעל גישה לנתוני התכן המאושרים לכל מוצר או פריט שהוא מייצר;
- (5) לא יקבל מוצר, פריט או שירות מספק, אלא אם כן הספק של אותו מוצר, פריט או שירות מופיע ברשימת הספקים שלו לגבי אותו מוצר, פריט או שירות;
- (6) יוודא שכל מוצר או פריט שהוא מקבל מספק מתאים לדרישות שדרש מהספק, ואולם הוא רשאי, באישור המנהל, להסמיך ספק של מוצר או פריט לוודא מטעמו את ההתאמה של אותו מוצר או פריט לדרישותיו כאמור, וזאת בלי לגרוע מאחריותו לוודא להתאמה כאמור; הסמכת ספק כאמור תצוין ברשימת הספקים;
- (7) יאפשר למנהל לערוך כל פיקוח לגבי מערכת האיכות שלו, מיתקני הייצור שלו, נתוני התכן שלו וכל מוצר או פריט שהוא מייצר וכן יבטיח את יכולתו של המנהל לערוך כל פיקוח כאמור לגבי ספקים שלו, אם נדרש לשם קביעת עמידתו בתקנות אלה.

פרק שמיני: דיווח תקלות

64. חובת דיווח

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

- (א) כל המחזיק בתעודת סוג, לרבות תעודת סוג - תוספת, בתעודת יצרן חלקים וכן בעל זכות שימוש בתעודת סוג בתוקף הסכם הרשאה ידווח למנהל על כל אחד מאלה:

- (1) כל תקלה, פעולה בלתי תקינה או ליקוי בכל מוצר או פריט המיוצרים בידו, אשר לדעתו גרמו לאחד האירועים המפורטים בתקנת משנה (ב);
- (2) כל ליקוי במוצר או בפריט המיוצרים בידו שעברו את ביקורת פיקוח האיכות שלו, ואשר לפי דעתו עלולים לגרום לאחד האירועים המפורטים בתקנת משנה (ב).
- (ב) אלה האירועים שעליהם חייבים בדיווח, כאמור בתקנת משנה (א):
- (1) התלקחות אש כתוצאה מתקלה, פעולה בלתי תקינה או ליקוי של מערכת או של ציוד;
- (2) תקלה, פעולה לא תקינה או ליקוי במערכת הפליטה של המנוע שגרמה נזק למנוע, לחלק סמוך של מבנה כלי הטיס, לציוד או לרכיבים;
- (3) הצטברות או זרימה של גזים רעילים או מזיקים בתא הצוות או בתא הנוסעים;
- (4) פעולה לא תקינה, תקלה או ליקוי של מערכת בקרת המדחף;
- (5) כשל מיבנה של טבור או של להב המדחף או להב כלי הטיס הרוטורי;
- (6) דליפת נוזל דליק במקום שבו קיים בדרך כלל מקור של הצתה;
- (7) תקלה במערכת הבלמים שנגרמה על-ידי כשל במיבנה או בחומר בעת פעולה;
- (8) ליקוי או כשל רציניים במיבנה הבסיסי של כלי הטיס שנגרם כתוצאה מפגם פנימי של החומר, כגון ליאות, חוזק ירוד, שיתוך;
- (9) רעידות או חבטות החורגים מהרגיל שנגרמו על-ידי פעולה לא תקינה, ליקוי או תקלה במיבנה או במערכת;
- (10) כשל המנוע;
- (11) פעולה לא תקינה, ליקוי או תקלה במיבנה או במערכת ההיגוי, המפריעים לפיקוד תקין של כלי הטיס או הפוגעים בתכונות הטיסה שלו;
- (12) אבדן מוחלט של יותר ממערכת אחת של הספקת כוח חשמלי או כוח הדראוולי בטיסה אחת;
- (13) תקלה או פעולה לא תקינה של יותר ממכשיר אחד מסוג מד-מצב, מד-מהירות או מד-גובה בטיסה אחת.

65. פטור מחובת דיווח

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

הוראות תקנה 64 לא יחולו כאשר -

- (1) החייב בדיווח יודיע כי התקלה, הפעולה הבלתי תקינה או הליקוי -
- (א) נגרמו עקב ביצוע לקוי של אחזקה או שימוש לקוי;
- (ב) כבר דווחו למנהל על-ידי אדם אחר;
- (ג) דווחו על-ידו לפי הוראות תקנות הטיס (חקירת תאונות ותקריות לכלי טיס), התשמ"ד-1984;
- (2) תקלה, פעולה בלתי תקינה או ליקוי במוצר או בפריט המיוצרים בידי יצרן מחוץ למדינת ישראל לפי תעודת סוג שנתן המנהל בהתאם לתקנה 13 או אשר הובאו למדינת ישראל בהתאם לתקנה 119.

66. נוהל דיווח

סימן א': כללי

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

דיווח למנהל הנדרש לפי תקנה 64 -

- (1) יוגש למנהל תוך 24 שעות מהעת שבה נודעו פרטי האירוע לחייב בדיווח;
- (2) ישוגר בצורה המניחה את דעת המנהל, ובדרך המהירה ביותר העומדת לרשות החייב בדיווח;
- (3) יכיל את הנתונים כלהלן, הנמצאים בהישג ידו, לפי הענין -
  - (א) המספר הסידורי של כלי הטיס, המנוע או המדחף;
  - (ב) דגם המוצר;
  - (ג) זיהוי הפריט או המערכת הכרוכים באירוע, לרבות מספר הפריט;
  - (ד) אופי התקלה, הפעולה הבלתי תקינה או הליקוי.

פרק תשיעי: תעודות כושר טיסה

סימן א': כללי

67. בקשה לתעודה

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

- (א) המנהל רשאי ליתן תעודת כושר טיסה לבעל כלי-טיס הרשום בפנקס הרישום בהתאם לתקנות הרישום.
- (ב) בקשה לקבלת תעודת כושר טיסה תוגש למנהל באופן ובצורה שיוורה המנהל.
- (ג) בבקשה לקבלת תעודת כושר טיסה ראשונית יפורטו פרטי כלי הטיס כפי שהורה המנהל, ויצורפו לה אלה, ככל שהם ישימים:

- (1) תעודת הרישום של כלי הטיס;
- (2) ספר הטיסה (flight manual) העדכני או מסמך שאושר כשווה ערך בידי מדינת התכן או מדינת הייצור של כלי הטיס ובידי המנהל;
- (3) תעודת הרעש של כלי הטיס;
- (4) העתק גיליון הנתונים המעודכן של תעודת הסוג (type certificate data sheet);
- (5) מערך האחזקה של כלי הטיס, כולל:
  - (א) דוח ועדת סקר האחזקה (maintenance review board report - mrbr);
  - (ב) נתוני תכנון האחזקה (maintenance planning data - mpd) של מתכן כלי הטיס;
  - (ג) רשימת דרישות האחזקה לרישוי כלי הטיס (certification maintenance requirements - cmr) ומגבלות הכשירות האווירית (airworthiness limitations);
- (6) ספרות האחזקה, השיפוץ והתיקון העדכנית של כלי הטיס שאושרה בידי מדינת התכן או מדינת הייצור, כפי שהורה המנהל, ובכלל זה:
  - (א) ספר התחזוקה (maintenance manual);
  - (ב) רשימת פריטים מאוירת (illustrated parts catalogue - ipc);
  - (ג) ספר העזר לשיפוץ (overhaul manual);
  - (ד) ספר העזר לתיקוני המבנה (structure repair manual);
  - (ה) ספר העזר לבדיקות אל-הרס (non-destructive testing manual);
  - (ו) ספר העזר לדיאגרמות חיווט (wiring diagrams manual);
  - (ז) ספר מגבלות אורך חיים לפריטים (service life and time limits manual);
  - (ח) ספר העזר לשקילה ואיזון (weight and balance manual);
  - (ט) דוח מאזן זרמים (electrical load analysis report);

(י) רשימת הוראות הכושר האווירי הישימות לכלי הטיס, מנועיו ומדחפיו;

(יא) עלוני שירות;

(7) מסמך תצורת תא הנוסעים של כלי הטיס (layout of passengers arrangement - lopa);

(8) תיאור פעולות הבדק שבוצעו לכלי הטיס, מנועיו ומדחפיו, לרבות:

(א) השינויים, ובכללם אלה שאושרו באמצעות תעודת סוג תוספת, וכן עותק של תעודות סוג התוספת

האמורות המאושרות בידי הגורם המתאים;

(ב) התיקונים;

(ג) עלוני השירות;

(ד) הוראות הכושר האווירי;

(9) דוחות, ובכללם דוח מסה ואיזון הנכון למועד הגשת הבקשה, יומנים (log books), רשומות אחזקה

ושרטוטים המשקפים את מצבו הטכני של כלי הטיס, מנועיו ומדחפיו, ערוכים וחתומים, הכול כפי שהורה

המנהל;

(10) רשימת הסימונים והשלטים (placards and markings) בכלי הטיס;

(11) פירוט הגבלות אורך חיים, לרבות:

(א) סך כל שעות הטיסה ומחזורי הפעולה של כלי הטיס, מנועיו, מדחפיו ופריטים מוגבלי אורך חיים;

(ב) משך אורך החיים הנותר של כלי הטיס, מנועיו, מדחפיו ופריטים מוגבלי אורך חיים;

(12) דוח כיוול מצפן החירום;

(13) לעניין ניסויי קרקע או ניסויים בטיסה שעל עריכתם הורה המנהל - דוחות הניסויים;

(14) הצהרת גורם האחזקה כי מהבדיקות שערך, ובכלל זה מבדיקות מסמכי כלי הטיס, נמצא כי -

(א) בכלי הטיס, מנועיו, מדחפיו והציוד שבו מתקיימות דרישות חוק הטיס ותקנות הטיס;

(ב) כלי הטיס כשיר לטיסה;

(ג) בוצעו בכלי הטיס כל הוראות הכושר האווירי והוראות מחייבות אחרות שהוצאו לגביו בידי מדינת התכן

ובידי המנהל;

(15) מסמכים נוספים כפי שיוורה המנהל ככל שהדבר דרוש לצורך אישורי כשירות אווירית;

(16) לגבי כלי טיס שיש לו תעודת סוג או מסמך שווה ערך אחר, וכאשר כלי טיס מאותו הסוג טרם נרשם

בפנקס הרישום:

(א) תעודת הסוג של כלי הטיס או מסמך שווה ערך אחר כפי שהורה המנהל;

(ב) רשימת החריגות של כלי הטיס ביחס לתעודת הסוג, מאושרת בידי המנהל;

(17) בכלי טיס מיובא - תעודת כושר הטיסה הקודמת שניתנה לכלי הטיס במדינת חוץ וכן תעודת כושר טיסה

לייצוא;

(18) רשימת ציוד מזערי ראשית (mmel) שאישרה מדינת התכן;

(19) רשימת ציוד הרדיו בכלי הטיס;

(20) רשימת הקודים של מערכות אלה:

(א) טרנספונדר מדגם mode s;

(ב) משדר מיקום חירום (elt) בתדר 406 מגהרץ;

(ג) מערכת קריאה סלקטיבית (selcal);

(21) אישור רישום משדר מיקום חירום.

(ד) בבקשה לקבלת תעודת כושר טיסה, שלא כאמור בתקנת משנה (ג), יפורטו פרטי כלי הטיס כפי שהורה המנהל, ויצורפו

לה אלה, ככל שהם ישימים:

(1) המסמכים המפורטים בתקנת משנה (ג)(1) עד (15);

(2) רשימת פעולות הבדק שהושלמו מאז שניתנה לכלי הטיס תעודת כושר הטיסה הקודמת;

(3) רשימת שעות הטיסה ומחזורי הפעולה של כלי הטיס, מנועיו, מדחפיו וחלקים מוגבלי אורך חיים, שבוצעו

מאז שניתנה לכלי הטיס תעודת כושר הטיסה הקודמת;

(4) רשימת פריטים עיקריים שהוחלפו בכלי הטיס מאז שניתנה לכלי הטיס תעודת כושר הטיסה הקודמת;

(5) רישיון לתחנת טלגרף אלחוטי של כלי הטיס.

(ה) הבקשה תוגש על ידי אחד מאלה:

(1) גורם האחזקה;

(2) המפעיל האווירי; הוגשה הבקשה בידי המפעיל האווירי יצוין בה גורם האחזקה.

(ו) בתקנה זו -

"גורם האחזקה" - הגורם שהמפעיל האווירי מבקש כי יהיה אחראי לביצוע פעולות האחזקה בכלי הטיס כאמור

בסעיף 63(ב)(5) לחוק, המורשה לכך לפי סעיף 23 לחוק, לרבות מכון הבדק שבמסגרתו יתבצעו פעולות הבדק;

"מנוע" - לרבות מנוע עזר.

(ז) הוראות תקנה זו לא יחולו על בקשה להרשאה מיוחדת לטיסה לפי תקנה 87, למעט להפעלת כלי טיס בלתי מאויש לפי

תקנה 87(ד), ועל בקשה לתעודת כושר טיסה לאווירון זעיר לפי תקנה 94א.

67א. בדיקת כשירות טיסה

(תיקון התשע"ב)

מבקש תעודת כושר טיסה יעמיד את כלי הטיס לביקורת ובדיקה של מפקח, במקום ובזמן המקובלים על המפקח, ויספק את כוח האדם והציוד הנדרשים לביצוע הביקורות והבדיקות הנדרשות.

68. סוגי תעודות כושר טיסה

(תיקונים: התשמ"ג, התשע"ב, התשע"ז)

אלה סוגי תעודות כושר טיסה שהמנהל רשאי ליתן לפי תקנה 67(א):

(1) תעודת כושר טיסה סטנדרטית לכלי-טיס שניתנה עליהם תעודת סוג בקטגוריה "רגיל", "שימושי",

"אקרבטי", "תובלה", "יומם", "בלון חופשי מאויש", "בלון קשור מאויש" או "סוג מיוחד";

(2) תעודת כושר טיסה מיוחדת, שהיא אחת מאלה:

(א) תעודת כושר טיסה מוגבלת;

(ב) תעודת כושר טיסה לשימוש ניסיוני;

(ג) הרשאה מיוחדת לטיסה;

(ד) תעודת כושר טיסה זמנית;

(ה) תעודת כושר טיסה למטוס זעיר.

68א. צורת התעודה

(תיקון התשע"ב)

(א) תעודת כושר טיסה תהיה לפי תמונה 1 (figure 1) בפרק 3 לחלק השני של נספח 8 לאמנה, כעדכונה מזמן לזמן, ותכיל

את כל המידע המפורט בה.

(ב) המידע בתעודה ייכתב בשפות העברית והאנגלית.

69. תיקון או שינוי תעודה

(תיקון התשע"ב)

המנהל רשאי להכניס תיקון או שינוי בתעודת כושר טיסה לאחר שהוגשה לו בקשה להכנסת תיקון או שינוי בתעודת כושר טיסה באופן ובצורה שהורה.

70. העברת התעודה

תעודת כושר טיסה לכלי-טיס תועבר עם כלי הטיס בעת העברתו לאחר.

71. תוקף התעודה

(תיקונים: התשמ"ג, התשע"ב)

(א) כל עוד לא הוחזרה, הותלתה, בוטלה או פקעה, היא תוקף תעודת כושר טיסה סטנדרטית, תעודת כושר טיסה מוגבלת, תעודת כושר טיסה לשימוש ניסיוני, הרשאה מיוחדת לטיסה או תעודת כושר טיסה למטוס זעיר לטיסה כאמור בפיסקאות (1) עד (3), לפי הענין, בתנאי שכלי הטיס שעליו הוצאה התעודה או ההרשאה מוחזק בהתאם לכללי אחזקה שעליהן הורה המנהל והוראות כלליות לתפעול ולטיסה המתאימים:

(1) תוקף תעודת כושר טיסה סטנדרטית, תעודת כושר טיסה מוגבלת, תעודת כושר טיסה לשימוש ניסיוני לכלי טיס שנבנה בידי חובב, או המשמש להצגת סגולות הטיסה או למירוצי אויר, וכן תעודת כושר טיסה למטוס זעיר יהא כפי שנקבע בתעודה; לא הוגבל תוקף התעודה בגוף התעודה, יהא תקפה ללא הגבלת זמן;

(2) תוקף תעודת כושר טיסה לשימוש ניסיוני, פרט לתעודת כושר טיסה לשימוש ניסיוני לכלי טיס שנבנה בידי חובב או המשמש להצגת סגולות הטיסה או למירוצי אויר יהא שנה אחת מתאריך הוצאתה או חידושה, אלא אם נקבעה תקופה קצרה יותר בגוף התעודה;

(3) תוקף הרשאה מיוחדת לטיסה יהא כפי שנקבע בגוף ההרשאה.

(א) תוקפה של תעודת כושר טיסה יפקע בהתקיים אחד מאלה:

(1) כלי הטיס נמחק מפנקס הרישום;

(2) תעודת הסוג שעל בסיסה ניתנה תעודת כושר הטיסה, הותלתה או בוטלה.

(ב) פקע תוקף תעודה או הרשאה בוטלה או הותלתה, יחזיר בעל כלי הטיס, מפעילו או המורשה מטעמם את התעודה או ההרשאה למנהל תוך שבועיים מתאריך המאורע המפקיע תקפה.

72. חובת הצגת התעודה

בעל כלי-טיס, מפעילו או המורשה מטעמם, יציג את תעודת כושר הטיסה או ההרשאה המיוחדת לטיסה לביקורת למנהל לפי דרישתו.

73. זיהוי כלי טיס

סימן ב': תעודת כושר טיסה סטנדרטית

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

מבקש תעודת כושר טיסה לכלי טיס או חידושה, יוכיח, להנחת דעת המנהל, כי כלי הטיס מסומן לפי הפרק השביעי לתקנות הרישום או לפי נהלים מוסכמים בין הרשות ובין הרשות המוסמכת באותה מדינת חוץ, לענין סימון כלי טיס כאמור, אלא אם כן הוא מבקש אחד מאלה:

(1) הרשאה מיוחדת לטיסה;

(2) תעודת כושר טיסה לשימוש ניסיוני, שאינה לצורך הפעלת כלי טיס שנבנה על ידי חובב, לפי תקנה 84(7);

(3) שינוי של סוג תעודת כושר טיסה, לגבי כלי טיס שסימונו כבר הוכח למנהל כאמור ברישה.

סימן ב': תעודת כושר טיסה סטנדרטית

74. כלי טיס חדש המיוצר לפי תעודת ייצור

המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת כושר טיסה סטנדרטית ראשונית לכלי-טיס חדש המיוצר לפי תעודת ייצור מבלי לדרוש הוכחות נוספות, אולם המנהל רשאי לבדוק את כלי הטיס ולוודא כי הוא מתאים לתכן הסוג וכי הוא כשיר לפעולה בטוחה.

75. כלי טיס חדש המיוצר לפי הפרק השישי

(תיקון התשע"ט)

המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת כושר טיסה סטנדרטית ראשונית לכלי-טיס חדש המיוצר לפי הפרק השישי, אם נתקיימו אלה:

(1) מחזיק תעודת הסוג של כלי הטיס הגיש למנהל תעודת הצהרת התאמה כאמור בתקנה 48;

(2) המנהל בדק ומצא כי כלי הטיס מתאים לתכן הסוג וכי הוא במצב כשיר לפעולה בטוחה.

76. כלי טיס מיובא

(תיקון התשע"ב)

המנהל רשאי ליתן למבקש לגבי כלי טיס מיובא תעודת כושר טיסה סטנדרטית ראשונית אם התקיימו כל אלה:

(1) ניתנה על כלי הטיס תעודת סוג לפי תקנות 8 או 13;

(2) הרשות המוסמכת במדינה שבה כלי הטיס רשום או היה רשום לאחרונה, אישרה, באמצעות תעודת כושר טיסה לייצוא, או מסמך מקביל לתעודת כושר טיסה לייצוא שאישר המנהל, כי כלי הטיס תואם את תעודת הסוג והוא במצב כשיר לפעולה בטוחה;

(3) המנהל מצא כי כלי הטיס מתאים לתכן הסוג והוא במצב כשיר להפעלה בטוחה.

77. כלי טיס אחרים

(תיקון התשע"ב)

המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת כושר טיסה סטנדרטית, או תעודת כושר טיסה סטנדרטית ראשונית, לכלי-טיס שאינו מסוג כלי הטיס שהוראות תקנות 74 עד 76 חלות עליו, אם התקיימו כל אלה:

(1) המבקש הראה להנחת דעתו של המנהל שכלי הטיס מתאים לתכן הסוג המאושר בתעודת סוג או בתעודת סוג - תוספת וכי הוא עונה על דרישות הוראות כושר אווירי הישימות;

(2) כלי הטיס נבדק בדיקה כוללת של מצב ותפעול של רכיבי כלי הטיס ומערכתיו ונמצא כשיר לטיסה,

בבדיקה שנעשתה על-ידי אחד מאלה:

(א) היצרן;

(ב) המחזיק בתעודת מכון בדק כלי-טיס;

(ג) המחזיק ברישיון הפעלה אווירית ואשר לו ארגון אחזקה וביקורת המתאים לסוג כלי הטיס הנדון;

(3) המנהל בדק ומצא שכלי הטיס מתאים לתכן הסוג ונמצא במצב כשיר לפעולה בטוחה.

סימן ג': תעודת כושר טיסה בקטגוריה "מוגבל"

(תיקון התשע"ב)

(א) לא ייתן המנהל תעודת כושר טיסה סטנדרטית לכלי טיס זולת אם מצא שבתכן הסוג של כלי הטיס מתקיימות דרישות כללי רמת רעש הישימים.

(ב) (בוטלה).

(ג) בכל הנוגע לכללי רמת רעש, לא תחול תקנה זו על כלי-טיס שניתנה בגינו תעודת כושר טיסה סטנדרטית ראשונית בישראל לפני תחילתן של תקנות אלה.

סימן ג': תעודת כושר טיסה בקטגוריה "מוגבל"

79. ייצור לפי תעודת ייצור או לפי הפרק השישי

(תיקון התשע"ט)

המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת כושר טיסה ראשונית בקטגוריה "מוגבל" בשל כלי-טיס המיוצר לפי תעודת ייצור או לפי הפרק השישי, שניתנה עליו תעודת סוג בקטגוריה זו ואשר לא ניתנה עליו תעודת סוג בכל קטגוריה אחרת, אם המבקש עמד בדרישות תקנות 74 או 75, לפי הענין.

80. כלי טיס אחרים

המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת כושר טיסה בקטגוריה "מוגבל" בשל כלי-טיס אשר ניתנה עליו תעודת סוג באותה קטגוריה, כלי-טיס מעודפי צבא, או כלי-טיס שניתנה עליו תעודת סוג בקטגוריה אחרת, אם המנהל בדק ומצא כי כלי הטיס הוא במצב השתמרות טוב וכשיר לפעולה בטוחה.

81. תעודה לכלי טיס מיובא

(תיקון התשע"ב)

המנהל רשאי ליתן למבקש לגבי כלי טיס מיובא תעודת כושר טיסה בקטגוריה "מוגבל" ראשונה אם התקיימו כל אלה:

(1) ניתנה עליו תעודת סוג באותה קטגוריה לפי תקנות 8 או 13;

(2) הרשות המוסמכת במדינה שבה כלי הטיס רשום או היה רשום לאחרונה, אישרה, באמצעות תעודת כושר טיסה לייצוא או מסמך מקביל לתעודת כושר טיסה לייצוא שאישר המנהל, כי כלי הטיס תואם את תעודת הסוג והוא במצב כשיר לפעולה בטוחה;

(3) המנהל מצא כי כלי הטיס מתאים לתכן הסוג והוא במצב כשיר להפעלה בטוחה.

82. תנאים מיוחדים

המנהל רשאי לקבוע בתעודת כושר טיסה בקטגוריה "מוגבל" הגבלות ותנאי תפעול מיוחדים אשר הוא מוצא אותם דרושים לפעולתו הבטוחה של כלי הטיס.

83. תעודת כושר טיסה ביותר מקטגוריה אחת

סימן ד': תעודת כושר טיסה לשימוש נסיוני

(א) המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת כושר טיסה בקטגוריה "מוגבל" ובקטגוריה נוספת אחת או יותר אם נתקיימו אלה:

(1) המבקש הראה עמידה בדרישות לגבי כל אחת מהקטגוריות המבוקשות, כאשר תצורת כלי הטיס מתאימה לאותה קטגוריה;

(2) המבקש הראה כי אפשר להסב את כלי הטיס מקטגוריה אחת לשניה תוך הורדה או התקנה של ציוד באמצעים טכניים פשוטים.

(ב) הוסב כלי-טיס שנקבעו לו שתי קטגוריות או יותר מקטגוריה "מוגבל" לקטגוריה אחרת למטרת הסעת נוסעים בתמורה, ידאג מפעיל כלי הטיס לבדיקת כושרו האווירי של כלי הטיס על-ידי המנהל או טכנאי בדק כלי-טיס בעל הגדר מתאים, אלא אם מצא המנהל שבדיקה כאמור אינה דרושה לבטיחות כלי הטיס.

סימן ד': תעודת כושר טיסה לשימוש נסיוני

84. מטרת התעודה

(תיקון התשע"ב)

תעודת כושר טיסה לשימוש נסיוני תינתן למטרות כלהלן:

- (1) מחקר ופיתוח, ניסוי של עקרונות תכן חדשים, ציוד חדש, התקנות חדשות, טכניקות חדשות להפעלה או שימושים חדשים לכלי הטיס;
- (2) עריכת ניסויי טיסה ופעולות אחרות במטרה להראות עמידה בדרישות כללי כושר אווירי, כולל טיסות שנועדו להראות עמידה בדרישות לצורך הוצאת תעודת סוג ותעודת סוג - תוספת, טיסות שנועדו לבסס שינויי תכן רבתיים וטיסות שנועדו להראות עמידה בדרישות התיפעול והאמינות;
- (3) הדרכת צוותי אוויר של המבקש;
- (4) הצגת סגולות הטיסה של כלי הטיס, ביצועיו, או תכונות בלתי רגילות בתצוגה אווירית, בהסרטה או במופע דומה, שמירה על מיומנות טיסת-תצוגה וכן טיסה לאתר התצוגה והמופע האווירי ממנו;
- (5) השתתפות במרוצי אוויר לרבות אימונים לקראת מרוצים אלה וטיסה אל אתר המירוץ וממנו;
- (6) שימוש בכלי-טיס למטרת סקר שווקים, תצוגת מכירה והדרכת צוותי הלקוחות;
- (7) הפעלת כלי-טיס שנבנה על-ידי חובב, כמשמעותו בתקנות הרישום.

85. בקשה לתעודה

(תיקון התשע"ב)

(א) המבקש תעודת כושר טיסה לשימוש נסיוני יגיש למנהל בקשה לפי תקנה 67(ג) או (ד); המנהל רשאי לפטור מבקש כאמור מצירוף מסמך לבקשתו לפי תקנה 67(ג) או (ד), אם מצא כי בנסיבות העניין אין המסמך דרוש לו.

(ב) לבקשה יצרף המבקש כל אלה:

- (1) הצהרה המפרטת את השימוש המיועד של כלי הטיס;
  - (2) נתונים מספיקים, כגון צילומים, לזיהוי כלי הטיס;
  - (3) לאחר בדיקת כלי הטיס, כל מידע הנוגע לענין, כפי שימצא המנהל לנכון, והדרוש להגנת הציבור.
- (ג) לגבי כלי-טיס המיועד לעריכת נסיונות יפרט המבקש בבקשתו כל אלה:
- (1) מטרת הניסוי;
  - (2) זמן מוערך, או מספר טיסות מוערך הדרוש לביצוע הניסוי;
  - (3) השטחים אשר מעליהם יבוצע הניסוי;
  - (4) שרטוטים בשלושה מבטים או צילומים בשלושה מבטים, עם מידות כלי הטיס; פרטים אלה אינם נדרשים, אם כלי הטיס הנדון מבוסס על כלי-טיס שעליו הוצאה בעבר תעודת סוג, בתנאי שלא הוכנסו שינויים ניכרים

86. תעודה לצרכי שיווק

סימן ה': הרשאה מיוחדת לטיסה

(א) המנהל רשאי ליתן ליצרן כלי-טיס, המייצר אותו בישראל, תעודת כושר טיסה לשימוש ניסיוני לכלי-טיס המיועד לסקר שווקים, תצוגה למטרה מכירות או הדרכת צוותי הלקוח.

(ב) המנהל רשאי ליתן תעודה לשימוש ניסיוני ליצרן מנועי כלי-טיס בשל כלי-טיס שניתנה עליו תעודת סוג בקטגוריה "רגיל", "אקרובטי" או "תובלה", אשר יצרן המנועים שינה אותו בהתקינו בו מנועים השונים מהמקוריים אשר הוא מייצרם בישראל; כלי-טיס זה יכול לשמש לסקר שווקים, תצוגת מכירות או הדרכת צוותי הלקוח.

(ג) נוסף לעמידה בדרישות תקנה 85 יעשה המבקש כל אלה:

(1) יקבע תכנית ביקורת ואחזקה לשמירת כושר אווירי מתמיד של כלי הטיס;

(2) יראה כי כלי הטיס הוטס לפחות במשך חמישים שעות, או, במקרה של כלי-טיס שכבר ניתנה עליו תעודת

סוג, והוכנסו בו שינויים, במשך לפחות חמש שעות.

סימן ה': הרשאה מיוחדת לטיסה

87. הרשאה מיוחדת לטיסה

[תיקונים: התשמ"ג, התשע"ב, התשע"ז, התשע"ט, התשע"ט (מס' 2)]

(א) המנהל רשאי ליתן הרשאה מיוחדת לטיסה על מנת לאפשר הטסת כלי-טיס גם אם אין הוא עונה על כל הדרישות הישימות של כושר אווירי וכללי רמת רעש התקפים באותה עת בתנאי שהוא כשיר לטיסה בטוחה; הרשאה מיוחדת לטיסה לפי תקנה זו תינתן לשם ביצוע אחת הפעולות כלהלן בלבד:

(1) הטסת כלי הטיס למקום שם יבוצעו בו תיקונים, שינויים או פעולות אחזקה, או למקום אחסון כלי הטיס;

(2) מסירת כלי הטיס לקונה המיועד או ייצוא;

(3) טיסת ניסוי לאחר ייצור (production flight testing). של כלי-טיס חדש;

(4) פינוי כלי הטיס ממקום מסוכן;

(5) עריכת טיסת הדגמה לקונה מיועד בכלי טיס חדש שכבר עמד בדרישות טיסת הניסוי של הייצור;

(6) הפעלה של כלי טיס בלתי מאויש שהתקיימו בו דרישות ההוכחה ההנדסיות לכשירות אווירית כפי שהורה המנהל.

(ב) (1) המנהל רשאי ליתן הרשאה מיוחדת לטיסה גם על מנת לאפשר הטסת כלי-טיס במשקל העולה על משקל ההמראה המקסימלי הרשום בתעודת הסוג שלו לטיסה מעבר לטווח הרגיל מעל ים או יבשה כאשר לא קיימות אפשרויות נחיתה או תדלוק.

(2) המשקל העודף אשר רשאי המנהל לאשר בהתאם לפיסקה (1) מוגבל לתוספת דלק, מיתקנים לנשיאת הדלק וציוד הניווט הדרוש לטיסה.

(ג) (1) המבקש הרשאה מיוחדת לטיסה לפי תקנות משנה (א) ו-(ב) יגיש למנהל בקשה באופן ובצורה שיוורה המנהל; הבקשה תכיל כל אלה:

(א) מטרת הטיסה;

(ב) הנתיב המוצע;

(ג) צוות האוויר הדרוש להפעלת כלי הטיס וציודו המיוחד;

(ד) סטיות בכלי הטיס, אם קיימות, מדרישות כללי כושר אווירי הישימות;

(ה) כל ההגבלות אשר לדעת המבקש דרושות למען הפעלתו הבטוחה של כלי הטיס;

(ו) כל מידע אחר אשר המנהל מוצא אותו לדרוש לקביעת ההגבלות התפעוליות.

(2) המנהל רשאי לבצע או לדרוש מהמבקש לבצע בדיקות וניסויים מתאימים הדרושים לבטיחות הטיסה.

(ד) המנהל רשאי ליתן הרשאה מיוחדת קבועה לטיסה, לכלי טיס בלתי מאויש שהתקיימו בו שני אלה:

(1) דרישות ההוכחה ההנדסיות לכשירות אווירית כפי שהורה המנהל;

(2) לפי בדיקת המנהל כלי הטיס במצב כשיר לפעולה בטוחה.

(ה) בתקנה זו, "כלי טיס בלתי מאויש" - למעט בלון .

88. הרשאה מיוחדת קבועה לטיסה

סימן ו': תעודת כושר טיסה זמנית

(תיקונים: התשמ"ג, התשע"ב)

(א) המנהל רשאי להוציא הרשאה מיוחדת קבועה לטיסה, למחזיק רישיון הפעלה אווירית לפי הפרק השנים עשר או לפי הפרק השלושה עשר לתקנות ההפעלה לגבי כלי-טיס אשר עלול לא לעמוד בכל הדרישות השימוש של כושר אווירי אך הוא כשיר לטיסה בטוחה, למטרת הטסת כלי הטיס למקום שם יבוצעו בו פעולות אחזקה או שינויים.

(ב) הרשאה מיוחדת קבועה לטיסה הניתנת לפי תקנה זו תכלול תנאים והגבלות טיסה ותהווה חלק בלתי נפרד של המסמכים המבצעים המתאימים של מחזיק רישיון ההפעלה האווירית לפי הפרק השנים עשר או לפי הפרק השלושה עשר לתקנות ההפעלה.

סימן ו': תעודת כושר טיסה זמנית

89. כשירות לקבלת תעודה

(תיקון התשע"ב)

(א) המנהל רשאי ליתן תעודת כושר טיסה זמנית מטיפוס א' או מטיפוס ב' ליצרן כלי-טיס שהוא אזרחי או תושב קבוע בישראל בשל כלי הטיס שהוא מייצרו בישראל.

(ב) המנהל רשאי ליתן תעודת כושר טיסה זמנית מטיפוס ב' למחזיק רישיון הפעלה אווירית של כלי-טיס בקטגוריה "תובלה", אם כלי הטיס עונה על אחת הדרישות האלה:

(1) על כלי הטיס הנדון ניתנה תעודת סוג זמנית מטיפוס ב' והתעודה תקפה, או התעודה הותקנה והתיקון

תקף;

(2) תעודת סוג על כלי הטיס הנדון אשר קדמה לה תעודת סוג זמנית מתאימה מטיפוס ב' תוקנה זמנית

והתיקון תקף.

(ג) המנהל רשאי ליתן תעודת כושר טיסה זמנית מטיפוס א' ליצרן מנוע כלי-טיס שהוא אזרחי או תושב קבוע בישראל ואשר שינה כלי-טיס בעל תעודת סוג בהתקינו בו מנוע שונה בעל תעודת סוג, אשר הוא מייצרו בישראל, אם על כלי הטיס הנדון ניתנה, לפני הכנסת השינוי בו, תעודת סוג בקטגוריה "רגיל", "שימושי", "אקרובטי" או "תובלה".

90. תוקף התעודה

תעודת כושר טיסה זמנית תהא תקפה כל עוד לא הוחזרה, הוחלפה, הותלתה או בוטלה, וכל עוד תעודת הסוג הזמנית המתאימה, התיקון לתעודת הסוג הזמנית, או התיקון הזמני לתעודת הסוג תקפים וכל עוד לא צויין אחרת בגוף התעודה.

91. העברת תעודה

(תיקון התשע"ב)

(א) לא יעביר אדם לאחר תעודת כושר טיסה זמנית מטיפוס א'; התעודה בטלה עם העברתה.
(ב) תעודת כושר טיסה זמנית מטיפוס ב' ניתנת להעברה למחזיק רישיון הפעלה אווירית הכשיר להגשת בקשה לתעודה בהתאם לתקנה 89(ב).

92. תעודת כושר טיסה זמנית מטיפוס א'

המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת כושר טיסה זמנית מטיפוס א' בשל כלי-טיס שהוצאה עליו תעודת סוג זמנית מטיפוס א' אם נתמלאו כל אלה:

- (1) המנהל מצא כי אין בכלי הטיס כל תכונה, איפיון או מצב העושים אותו לבלתי בטוח לכשיופעל בהתאם להגבלות המפורטות בתקנה 31(5) וההגבלות התפעוליות לכלי-טיס שהוצאה לו תעודת סוג זמנית לשימוש כללי;
- (2) היצרן מחזיק בתעודת סוג זמנית לכלי הטיס;
- (3) היצרן הגיש למנהל אישור כי כלי הטיס תואם את תכן הסוג המתאים לתעודת הסוג הזמנית ונמצא על ידו כשיר לטיסה בטוחה במסגרת ההגבלות הישימות;
- (4) היצרן ביצע בכלי הטיס חמש שעות טיסה לפחות;
- (5) קיים ספר-עזר זמני לטיסה בשביל כלי הטיס או מיסמך מתאים אחר ושלטים מתאימים המכילים את ההגבלות המפורטות בתקנה 31(5) ואת ההגבלות התפעוליות לכלי-טיס שניתנה עליו תעודת סוג זמנית לשימוש כללי.

93. תעודת כושר טיסה זמנית מטיפוס ב'

(תיקון התשע"ב)

המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת כושר טיסה זמנית מטיפוס ב' בשל כלי-טיס אשר ניתנה עליו תעודת סוג זמנית מטיפוס ב', אם נתמלאו כל אלה:

- (1) המנהל מצא כי אין בכלי הטיס כל תכונה, איפיון או מצב העושים אותו לבלתי בטוח לכשיופעל בהתאם להגבלות המפורטות בתקנה 32(ג)(7) וההגבלות התפעוליות לכלי-טיס שניתנה עליו תעודת סוג זמנית;
- (2) המבקש הראה כי ניתנה ליצרן תעודת סוג זמנית מטיפוס ב' על כלי הטיס;
- (3) המבקש הגיש למנהל אישור של היצרן כי כלי הטיס יוצר תחת מערכת פיקוח איכות שיש בה כדי לוודא כי כלי הטיס תואם את תכן הסוג המתאים לתעודת הסוג הזמנית;
- (4) המבקש הגיש אישור כי בדק את כלי הטיס ומצאו כשיר לטיסה בטוחה במסגרת ההגבלות הישימות;
- (5) היצרן ביצע בכלי הטיס חמש שעות טיסה לפחות;
- (6) קיים ספר-עזר זמני לטיסה המכיל את ההגבלות המפורטות בתקנה 32(ג)(7) וההגבלות התפעוליות לכלי-טיס שניתנה עליו תעודת סוג זמנית.

94. תעודה לפי תיקון לתעודת סוג

(תיקון התשע"ב)

המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת כושר טיסה זמנית מטיפוס א' או מטיפוס ב' בשל כלי-טיס אשר הוכנס בו תיקון זמני לתעודת הסוג, אם נתמלאו כל אלה:

- (1) המנהל מצא כי אין בכלי הטיס כל תכונה, איפיון או מצב, לאחר שכלי הטיס שונה בהתאם לתיקון הזמני

של תעודת הסוג, העושים את כלי הטיס לבלתי בטוח לכשיופעל בהתאם להגבלות הישימות המפורטות בתקנה 33(ג)(6) ובהתאם להגבלות התפעוליות לכלי-טיס שניתנה עליו תעודת סוג זמנית;

(2) המבקש הראה כי השינוי בכלי הטיס בוצע תחת מערכת פיקוח איכות שיש בה כדי לוודא כי השינוי תואם את תעודת הסוג על תיקונה הזמני;

(3) המבקש הגיש למנהל אישור כי מצא את כלי הטיס כשיר לטיסה בטוחה במסגרת ההגבלות הישימות;

(4) היצרן ביצע בכלי הטיס חמש שעות טיסה לפחות;

(5) קיים ספר-עזר זמני לטיסה, או מיסמך מתאים אחר, ושליטים מתאימים המכילים את ההגבלות המפורטות בתקנה 33(ג)(6) וההגבלות התפעוליות של כלי-טיס שניתנה עליו תעודת סוג זמנית.

סימן ז': תעודת כושר טיסה למטוס זעיר

סימן ז': תעודת כושר טיסה למטוס זעיר

94. תעודת כושר טיסה לאוירון זעיר

(תיקונים: התשמ"ג, התשע"א, התשע"ב, התש"ף)

(א) המנהל רשאי ליתן למבקש תעודת כושר טיסה למטוס טיסה זעיר בשל כלי טיס שניתנה עליו תעודת סוג באותה קטגוריה, אם המנהל בדק ומצא כי המטוס הזעיר כשיר לפעולה בטוחה.

(ב) המנהל רשאי ליתן למבקש לגבי כלי טיס מיובא תעודת כושר טיסה למטוס זעיר ראשונה אם התקיימו כל אלה:

(1) ניתנה עליו תעודת סוג לפי תקנות 9א או 13;

(2) הרשות המוסמכת במדינה שבה כלי הטיס רשום או היה רשום לאחרונה אישרה, באמצעות תעודת כושר טיסה לייצוא או מסמך מקביל לתעודת כושר טיסה לייצוא שאישר המנהל, כי כלי הטיס תואם את תעודת הסוג והוא במצב כשיר לפעולה בטוחה;

(3) המנהל מצא כי כלי הטיס מתאים לתכן הסוג והוא במצב כשיר להפעלה בטוחה.

(1ב) המנהל רשאי ליתן תעודת כושר טיסה למטוס זעיר, אם נתקיימו בו כל אלה:

(1) בעל המטוס הזעיר הגיש למנהל את כל המסמכים הדרושים להוכחה כי המטוס הזעיר שלגביו מבוקשת התעודה עונה על הדרישות הטכניות המפורטות להלן:

(א) משקל ההמראה המרבי שלו -

(1) אינו עולה על 1,320 ליברות (600 ק"ג) אם הוא מיועד להמראה ונחיתה על פני היבשה;

(2) אינו עולה על 1,430 ליברות (650 ק"ג) אם הוא מיועד להמראה ונחיתה על פני מים;

(ב) מהירותו המרבית בטיסה אופקית עם כוח מנוע מרבי לטיסה ממושכת (vh) בתנאים אטמוספריים סטנדרטיים בגובה פני הים, אינה עולה על 120 קשר (cas) (138 מי"ש);

(ג) מהירות ההזדקרות שלו (vs 1) במשקל ההמראה המרבי ובמרכז הכובד הקריטי ביותר, אינה עולה על 45 קשר (cas) (51 מי"ש);

(ד) הוא תוכנן לשאת לא יותר משני בני אדם לרבות הטייס;

(ה) הוא בעל מנוע בוכנה יחיד;

(ו) הוא בעל מדחף פסיעה קבועה או מתכוונת על פני הקרקע;

(ז) אם הוא בנוי עם תא טייס - תא הטייס שלו אינו מדוחס;

(ח) אם הוא אינו מיועד להמראה ונחיתה על פני מים - הוא בעל כן-נסע שאינו מתקפל;

(2) יצרן המטוס הזעיר הוא בעל אישור בתוקף מאת ה-faa לייצר כלי טיס על פי התקן המוסכם;

(3) אם כלי הטיס יוצר מחוץ לישראל -

(א) הוא יוצר במדינה שיש לה הסכם כושר אווירי דו-צדדי עם ישראל או הסכם דומה אחר, או שכשירותו האווירית אושרה בידי מדינה כאמור;
(ב) בעליו הוכיח למנהל כי כלי הטיס כשיר לקבל תעודת כושר טיסה במדינת הייצור שלו;
(4) בעל המטוס הזעיר הגיש למנהל -

(א) הצהרה מאת יצרן המטוס הזעיר המאשרת כי הוא נבנה בהתאם לתקן המוסכם ואת התאמתו לדרישות כללי כושר אווירי, הכוללת את כל אלה:

(1) זיהוי כלי הטיס על פי הסוג והדגם, מספרו הסידורי, מינו, מועד ייצורו והתקן המוסכם שבהתאם אליו נבנה (להלן - התקן המוסכם המסוים);

(2) הצהרה כי כלי הטיס ממלא אחר תנאי התקן המוסכם המסוים;

(3) הצהרה כי כלי הטיס מתאים לנתוני התכנון של היצרן, על פי מערכת אבטחת האיכות של היצרן, העומדת בתקן המוסכם המסוים;

(4) הצהרה כי היצרן יעמיד לרשות כל המעוניין את המסמכים האלה, המתאימים לתקן המוסכם המסוים:

(א) הוראות ההפעלה של כלי הטיס;

(ב) נוהלי התחזוקה והביקורת של כלי הטיס;

(ג) נוהלי הדרכת הטיסה בכלי הטיס;

(5) הצהרה כי היצרן ינטר בעיות בטיחות טיסה ויתקן באמצעות הפצת הוראות בטיחות לבעלי כלי הטיס שהוא ייצר, וקיום מערכת כשירות אווירית מתמשכת העומדת בתקן המוסכם המסוים;

(6) הצהרה כי היצרן יעניק גישה בלתי מוגבלת למיתקניו למנהל או למי שהוא הסמיך לעניין זה, לצורך בדיקה כי מתקיימים התנאים למתן תעודת כושר טיסה למטוס זעיר לפי תקנת משנה זו;

(7) הצהרה כי היצרן, בהתאם לנוהל מבחן קבלה לייצור (production acceptance test procedure) העומד בתקן המוסכם המסוים -

(א) ביצע לכלי הטיס ניסויי קרקע וטיסה;

(ב) מצא כי ביצועי כלי הטיס מספקים;

(ג) החליט כי כלי הטיס במצב המתאים להפעלה בטוחה;

(ב) הוראות יצרן באשר להפעלת כלי הטיס, לנוהלי התחזוקה והביקורת של כלי הטיס, ולהדרכת טיסה בכלי הטיס;

(5) המנהל בדק ומצא כי המטוס הזעיר כשיר להפעלה בטוחה.

(ג) המנהל רשאי לקבוע בתעודת כושר טיסה למטוס זעיר הגבלות ותנאי תפעול מיוחדים, הדרושים, לדעתו, לפעולתו הבטוחה.

(ד) בתקנה זו -

"מי"ש" - מייל יבשתי לשעה;

"faa" - מינהל התעופה הפדרלי האמריקני;

"התקן המוסכם" (consensus standard) - תקן של האגודה האמריקנית לבדיקות וחומרים (astm - american society for testing and materials) שמספרו 04 - 2245 f, לתיכנון כלי טיס וביצועיו, לצידוד המדרש בו, למערכות אבטחת איכות של יצרנו, לנוהלי בדיקות קבלה למוצרים, להוראות הפעלה, לנוהלי אחזקה ופיקוח, לזיהוי ותיעוד לתיקונים ושינויים גדולים בתקן כמשמעותם בתקנה 34(א)(2), ולנהלים לשמירה על כשירות אווירית מתמשכת, כפי שעודכן מזמן לזמן, שאישר המנהל ועותק ממנו מופקד לעיון הציבור במשרד המנהל; הודעה על

פרק עשירי: תעודת יצרן חלקים

95. חובת תעודה

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

(א) לא ייצר אדם לשם שיווק פריט למטרת התקנתו במוצר שהוצאה עליו תעודת סוג אלא אם כן בידיו תעודת יצרן חלקים לייצורו, שניתנה לו לפי תקנות אלה.

(ב) הוראת תקנת משנה (א) לא תחול על אלה:

- (1) פריטים המיוצרים על פי תעודת סוג או תעודת ייצור;
- (2) פריטים המיוצרים בידי הבעל או בידי המפעיל של מוצר והמיועדים לאחזקה או להכנסת שינוי במוצר שבבעלותו, כל עוד הפריטים האמורים מיוצרים בהתאם לכללי כושר אווירי;
- (3) פריטים סטנדרטיים, כגון ברגים ואומים, המתאימים למפרטים ישראלים או בין-לאומיים מקובלים כגון תקן ישראלי, תקן s.a.e וכיוצא באלה;
- (4) פריטים המיוצרים לפי אפ"א.

96. תנאים למתן תעודת יצרן חלקים

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

המנהל רשאי לתת למבקש תעודת יצרן חלקים אם התקיימו כל אלה:

- (1) המבקש הוכיח למנהל להנחת דעתו כי הוא עומד בהוראות פרק זה;
- (2) המנהל אישר, לאחר בדיקת התכן המוצע וביצוע הניסויים והבדיקות הדרושים, כי התכן של הפריט עומד בדרישות כללי כושר אווירי הישימות לגבי המוצר שלהתקנה בו הוא מיועד.

97. ייצור מחוץ לישראל

(תיקון התשע"ט)

לא יתן המנהל תעודת יצרן חלקים אם מפעל הייצור שבו מיוצרים הפריטים נמצא מחוץ למדינת ישראל, אלא אם מצא שמקום הימצאו של המפעל לא יטיל מעמסת יתר בפיקוח על מילוי אחר תקנות כושר אווירי.

97א. תעודת יצרן חלקים כאשר ישראל אינה מדינת התכן

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

המנהל לא ייתן תעודת יצרן חלקים לשם ייצור פריט של כלי טיס מסוג שישראל אינה מדינת התכן שלו, אלא אם כן קיים הסכם בין מבקש תעודת יצרן החלקים ובין מחזיק תעודת הסוג, המקובל על המנהל ועל הרשות המוסמכת במדינת התכן, שלפיו -

- (1) מובטחת למבקש תעודת יצרן החלקים נגישות מלאה לנתוני התכן המאושרים הנדרשים לייצור;
- (2) מוסדרת חלוקת אחריות בין מדינת התכן ובין מדינת הייצור בכל הנוגע לתכן, לייצור ולכשירות אווירית נמשכת של כלי הטיס.

98. בקשה לתעודת יצרן חלקים

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

בקשה לתעודת יצרן חלקים תוגש למנהל ותכלול את כל אלה:

- (1) זיהוי המוצר שבשבילו מיועד הפריט;
- (2) שמו ומענו של כל מיתקן ייצור שבו בכוננת המבקש לייצר פריטים לפי תעודת יצרן החלקים המבוקשת;
- (3) קובץ נוהלי הייצור, לפי תקנה 98א;
- (4) תכן הפריט לרבות שרטוטים ומפרטים המתארים את צורת הפריט, מידע על ממדים, חומרים ותהליכי ייצור;
- (5) דוחות ניסוי וחישובים הדרושים כדי להראות שתכן הפריט תואם את דרישות כללי כושר אוירי הישימות למוצר שבשבילו מיועד הפריט, אלא אם כן המבקש הראה כי תכן הפריט זהה לתכן פריט המפורט בתעודת סוג; הושג תכן הפריט לפי הסכם הרשאה, ימציא המבקש למנהל הוכחה על קיומו.
- (6) לגבי מבקש תעודת יצרן חלקים המתבסס על דוחות ניסוי וחישובים כאמור בפסקה (5) - הצהרה המאשרת כי תכן הפריט שלגביו הוא מבקש תעודת יצרן חלקים תואם את דרישות כללי כושר אוירי הישימות.

98א. קובץ נוהלי הייצור

(תיקון התשע"ט)

- (א) לא ייצר בעל תעודת יצרן חלקים, בעצמו או באמצעות אחר, פריט אלא לפי קובץ נוהלי הייצור.
- (ב) תקנות 50א(ב) עד (ח) ו-50 יחולו לגבי קובץ נוהלי הייצור לפי תקנה זו ולגבי בעל תעודת יצרן חלקים, בשינויים אלה: בכל מקום, במקום "בעל תעודת ייצור" או "בעל תעודת הייצור" יבוא "בעל תעודת יצרן חלקים" או "בעל תעודת יצרן החלקים", בהתאמה ובמקום "תעודת ייצור" או "תעודת הייצור" יבוא "תעודת יצרן חלקים" או "תעודת יצרן החלקים", בהתאמה.

98ב. עריכת ביקורות וניסויים

(תיקון התשע"ט)

- (א) מבקש תעודת יצרן חלקים יערוך את הביקורות והניסויים המדרשים לשם הקביעה כי -
- (1) תכן הפריט עומד בדרישות כללי כושר אוירי הישימות;
  - (2) כל חומר שהוא עושה בו שימוש לייצור הפריט מתאים לתכן;
  - (3) תהליכי הייצור, הבנייה וההרכבה מתאימים לאלה המפורטים בתכן;
  - (4) הפריט תואם לתכן המאושר שלו.
- (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), הושג תכן הפריט לפי הסכם הרשאה, יידרש מבקש תעודת יצרן חלקים לפיו לערוך ביקורות וניסויים כאמור בתקנת משנה (א) (4) בלבד.
- (ג) אלא אם כן אישר לו המנהל אחרת, מבקש תעודת יצרן חלקים -
- (1) יציג לביקורת המנהל פריט שהוא מבקש לגביו תעודת יצרן חלקים רק לאחר שוודא כי מתקיימות לגביו תקנות משנה (א) (2) עד (4), לפי העניין;
  - (2) לא יערוך כל שינוי בפריט בין הזמן שבו וודא כי מתקיימות לגביו תקנות משנה (א) (2) עד (4), לפי העניין, לבין הזמן שבו הציגו לביקורת המנהל.

98ג. תחולת הוראות שונות לעניין ארגון הייצור

(תיקון התשע"ט)

תקנות 50ג עד 50ח, 51 ו-54 יחולו על בעל תעודת יצרן חלקים בשינויים אלה: בכל מקום, במקום "בעל תעודת ייצור" או "בעל תעודת הייצור" יבוא "בעל תעודת יצרן חלקים" או "בעל תעודת יצרן החלקים", בהתאמה ובמקום "תעודת ייצור" או "תעודת הייצור" יבוא "תעודת יצרן חלקים" או "תעודת יצרן החלקים", בהתאמה.

99. בדיקות וניסויים על-ידי המנהל

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

(א) המבקש יאפשר למנהל לבצע כל ניסוי או בדיקה הדרושים על מנת לוודא עמידה בדרישות כללי כושר אווירי הישימות.
(ב) המבקש לא יגיש למנהל לשם בדיקה או ניסוי כל פריט בטרם השלים את ביצוע הבדיקות והניסויים הדרושים לקביעת כל אלה:

(1) עמידה בדרישות כללי כושר אווירי הישימות;

(2) התאמת הפריטים, החומרים, תהליכי הייצור, שיטת המבנה וההרכבה לשרטוטים ולמיפרטים שבתכן.

(ג) המבקש לא יבצע בפריט כל שינוי במשך התקופה שבין השלמת הבדיקות, כאמור בתקנת משנה (ב)(2), ובין התאריך שבו יוגש הפריט למנהל לבדיקות ולניסויים כאמור בתקנת משנה (א).

100. מערכת איכות

(תיקון התשע"ט)

(א) לא ייצר בעל תעודת יצרן חלקים פריט, אלא אם כן הוא מקיים מערכת איכות לפי תקנה זו, שהמנהל אישר אותה וכל שינוי בה.

(ב) תקנה 52(ב) עד (ד) תחול על מערכת האיכות כאמור בתקנת משנה (א) ועל בעל תעודת יצרן חלקים, בשינויים אלה: בכל מקום, במקום "בעל תעודת ייצור" או "בעל תעודת הייצור" יבוא "בעל תעודת יצרן חלקים" או "בעל תעודת יצרן החלקים", בהתאמה ובמקום "תעודת ייצור" או "תעודת הייצור" יבוא "תעודת יצרן חלקים" או "תעודת יצרן החלקים", בהתאמה.

101. איסור העברה

לא יעביר אדם לאחר תעודת יצרן חלקים שהוצאה לפי תקנת אלה; התעודה בטלה עם העברתה.

102. תוקף התעודה

תעודת יצרן חלקים תהא תקפה כל עוד לא הוחזרה, הותלתה או בוטלה.

103. העתקת מען

(תיקון התשע"ט)

(בוטלה).

104. חובות נוספות של בעל תעודת יצרן חלקים

(תיקון התשע"ט)

בעל תעודת יצרן חלקים -

(1) יבטיח שכל פריט שהוא מייצר מתאים לתכן המאושר שלו ובמצב המאפשר הפעלה בטוחה;

- (2) יסמן כל פריט שהוא מייצר לפי הפרק השביעי לתקנות הרישום, ובכלל זה לעניין פריט חיוני;
- (3) יסמן כל חלק חילוף של פריט שהוא מייצר, היוצא מרשות ארגון הייצור, במספר הפריט שלו ובאחד מאלה:
- (א) שמו של בעל תעודת יצרן החלקים;
- (ב) סימנו המסחרי של בעל תעודת יצרן החלקים;
- (ג) סמלו (symbol) של בעל תעודת יצרן החלקים;
- (ד) כל סימן מזהה אחר שאישר המנהל לבעל תעודת יצרן החלקים;
- (4) יהיה בעל גישה לנתוני התכן המאושרים;
- (5) לא יקבל פריט או שירות מספק, אלא אם כן הספק של אותו מוצר, פריט או שירות מופיע ברשימת הספקים שלו לגבי אותו מוצר, פריט או שירות;
- (6) יוודא שכל מוצר או פריט שהוא מקבל מספק מתאים לדרישות שדרש מהספק, ואולם הוא רשאי, באישור המנהל, להסמיך ספק של מוצר או פריט לוודא מטעמו את ההתאמה של אותו מוצר או פריט לדרישותיו כאמור, וזאת בלי לגרוע מאחריותו לוודא להתאמה כאמור; הסמכת ספק כאמור תצוין ברשימת הספקים;
- (7) יאפשר למנהל לערוך כל פיקוח לגבי מערכת האיכות שלו, מיתקני הייצור שלו, נתוני התכן שלו וכל מוצר או פריט שהוא מייצר וכן יבטיח את יכולתו של המנהל לערוך כל פיקוח כאמור לגבי ספקים שלו, אם נדרש לשם קביעת עמידתו בתקנות אלה.

104.א. שינוי בתכן

(תיקון התשע"ט)

- (א) בעל תעודת יצרן חלקים המבוססת על הסכם הרשאה בינו לבין בעל התכן המאושר של המוצר שהפריט שהוא מייצר מיועד להרכבה בו, לא יבצע שינוי בתכן המאושר של הפריט כאמור.
- (ב) בעל תעודת יצרן חלקים שאינה מבוססת על הסכם הרשאה כאמור בתקנת משנה (א), לא יבצע -
- (1) שינוי גדול - אלא באישור המנהל;
- (2) שינוי זעיר - אלא לפי שיטה שפורטה בנוהל שקבע לכך בעל תעודת יצרן החלקים (בתקנה זו - נוהל שינוי זעיר).
- (ג) בעל תעודת יצרן חלקים -
- (1) לא יבצע שינוי זעיר לפי נוהל שינוי זעיר, אלא אם כן הנוהל, וכל שינוי בו, מקובל על המנהל;
- (2) יצרף את נוהל שינוי זעיר לקובץ נוהלי הייצור שלו ותקנה 98א תחול לגבי הנוהל האמור.
- (ד) בתקנה זו -
- "שינוי גדול" - שינוי שאינו שינוי זעיר;
- "שינוי זעיר" - שינוי שאין לו השפעה על עמידת תכן הפריט בדרישות כללי כושר אווירי הישימות לגבי המוצר שלהתקנה בו הוא מיועד.

105. אישור חמרים, חלקים, תהליכים וציוד

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

- אישור לשימוש תעופתי של פריט יכול שיבוצע כלהלן:
- (1) בהתאם לתעודת יצרן חלקים כמפורט בפרק זה;
- (2) בהתאם ל-אפ"א;

(3) במסגרת תהליכי תעוד לצורך הוצאת תעודת סוג; או

(4) בכל דרך אחרת שיורה עליה המנהל.

פרק אחד-עשר: אישור כושר אוירי ליצוא

106. סיווג מוצרים

(תיקון התשע"ב)

(בוטלה).

107. מוצרים לייצוא

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

(א) המנהל רשאי לתת אישור כושר אוירי למטרת ייצוא (בפרק זה - אישור) למוצר או לפריט.

(ב) אישור לכלי טיס יינתן בצורת תעודת כושר אוירי לייצוא, ואישור למנוע, למדחף או לפריט יינתן בצורה של תג כושר אוירי לייצוא, באופן ובצורה שעליהם יורה המנהל.

(ג) המנהל רשאי לתת אישור למוצר או לפריט הנמצא מחוץ לישראל אם מצא כי אין מקום הימצאו מטיל על הרשות מעמסת יתר בפיקוח על דרישות כללי הכושר האווירי של המוצר או הפריט האמור.

108. אישור לכלי טיס

(תיקון התשע"ב)

(א) המנהל רשאי לתת למבקש תעודת כושר אוירי לייצוא לכלי טיס אם המבקש הראה כי בכלי הטיס מתקיימות הדרישות המפורטות להלן:

(1) בכלי טיס חדש או משומש שיוצר בישראל על פי הוראות הפרק השישי או השביעי, אחת מאלה:

(א) הדרישות להוצאת תעודת כושר טיסה סטנדרטית כמפורט בתקנות 74, 75 או 77;

(ב) הדרישות לתעודת כושר טיסה לכלי טיס בקטגוריה "מוגבל" כמפורט בתקנות 79 או 80;

(2) בכלי טיס חדש או משומש שלא יוצר על פי הוראות הפרק השישי או השביעי - אם יש לו תעודת כושר טיסה סטנדרטית תקפה או תעודת כושר טיסה בקטגוריה "מוגבל" תקפה;

(3) בכלי טיס שטרם הורכב וטרם עבר ניסויי טיסה - המבקש צירף לבקשתו הצהרה בכתב מטעם הרשות המוסמכת במדינה המייבאת, כי היא מוכנה לתת תוקף לתעודת כושר אוירי לייצוא שיוציא המנהל.

(ב) המנהל רשאי לפטור מבקש תעודת כושר אוירי לייצוא לכלי טיס מעמידה בדרישות תקנת משנה (א) אם הרשות המוסמכת במדינה המייבאת נתנה לכך את הסכמתה בכתב למנהל; הדרישות שמעמידה בהן ניתן פטור כאמור יירשמו בתעודה כחריגים.

(ג) תעודת כושר אוירי לייצוא אינה תעודת כושר טיסה ואין בה כדי להתיר את הפעלת כלי הטיס.

109. אישור למנוע, מדחף או ציוד תעופתי

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

(א) המנהל רשאי לתת למבקש תג כושר אוירי לייצוא למנוע, מדחף או פריט אם התקיימו כל אלה:

(1) המבקש הראה כי המנוע, המדחף או הפריט תואם את נתוני התכן שאושרו והוא כשיר להפעלה בטוחה;

(2) המנוע, המדחף או הפריט, לפי העניין, מזוהה על ידי שם היצרן, מספר החלק והמספר הסידורי או סימון

דומה אחר;

(3) במנוע, במדחף או בפריט, לפי העניין, מתקיימות הדרישות המיוחדות של הרשות המוסמכת במדינה המייבאת.

(ב) המנהל רשאי לפטור מבקש תג כושר אווירי לייצוא למנוע, מדחף או פריט מעמידה בדרישות תקנת משנה (א) אם הרשות המוסמכת במדינה המייבאת נתנה לכך את הסכמתה בכתב למנהל; הדרישות שמעמידה בהן ניתן פטור כאמור יירשמו בתג כחריגים.

110. תג ליצוא מוצר מקבוצה ב'

(תיקון התשע"ב)

(בוטלה).

111. תג ליצוא מוצר מקבוצה ג'

(תיקון התשע"ב)

(בוטלה).

112. תג ליצוא מוצר מקבוצה ג' שלא על-ידי המנהל

(תיקון התשע"ב)

(בוטלה).

113. בקשה לאישור

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

(א) המבקש אישור יגיש בקשה באופן ובצורה שיוורה המנהל.

(ב) המבקש יפרט בבקשה את פרטי כלי הטיס המנוע, המדחף או הפריט שהאישור מבוקש לגביו, ואת כללי הכושר האווירי הישימים לרישוי כלי הטיס, המנוע, המדחף או הפריט, ויצרף אליה מסמכים, הצהרות, רשימות, תרשימים שרטוטים ודוחות כפי שיוורה המנהל.

(ג) מבקש אישור יעמיד את כלי הטיס, המנוע, המדחף או הפריט לביקורת ובדיקה של מפקח, במקום ובזמן המקובלים על המפקח, ויספק את כוח האדם והציוד הנדרשים לביצוע הביקורות והבדיקות הנדרשות.

114. הצהרת המדינה המייבאת

(תיקונים: התשמ"ג, התשע"ב)

(בוטלה).

115. חובות יצואן

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

(א) יצואן המבקש לייצא מוצר או פריט -

(1) ימציא לרשות המוסמכת של המדינה המייבאת את כל המסמכים הנדרשים על ידה;

(2) ישמור ויארז כל מוצר או פריט באופן שיבטיח הגנה עליהם מפני שיתוך או נזק בעת המשלוח או האחסון,

ויציין את תוקף השימור או האריזה;

- (3) לעניין ייצוא כלי טיס - בגמר טיסת המסירה יסיר או יגרום להסרה של כל מיתקן זמני שהותקן בכלי טיס למטרת העברתו למדינה המייבאת ויחזיר את כלי הטיס לתצורתו המאושרת;
- (4) ישיג את רישיונות המעבר, ככל שנדרשים, ממדינות החוץ הנוגעות בדבר לצורך תצוגת מכירות או טיסת ההעברה;
- (5) עם העברת הבעלות על כלי הטיס לקונה ממדינת חוץ, או מיד אחריה יעשה את כל אלה:
- (א) יודיע למנהל, את תאריך ביצוע העברת הבעלות, ואת שמו של הבעל החדש ומענו;
- (ב) יחזיר למנהל את תעודת הרישום ואת תעודת כושר הטיסה;
- (ג) ימציא הצהרה המאשרת כי סימני הלאומיות והרישום של ישראל הוסרו מכלי הטיס לפי תקנה 68 לתקנות הרישום.
- (ב) יצואן רשאי שלא לקיים הוראה כמפורט בפסקאות (1) עד (4) של תקנת משנה (א), אם קיבל את אישור הרשות המוסמכת במדינה המייבאת לאי-קיום הוראה כאמור.

116. ביצוע בדיקות ושיפוצים

(תיקון התשע"ב)

(בוטלה).

117. אישור מיוחד אוירי ליצוא של כושר

(תיקונים: התשמ"ג, התשע"ב)

(בוטלה).

פרק שנים-עשר: יבוא כלי טיס, מנועים, מדחפים ופריטים

118. הגבלה על יבוא כלי טיס לשימוש ניסיוני

(תיקון התשע"ב)

(א) לא ייבא אדם כלי טיס שמבוקשת לגביו תעודת כושר טיסה לשימוש ניסיוני, אלא אם כן התקיימו שני אלה:

- (1) ניתנה על כלי הטיס תעודת סוג לפי תקנות 8 או 13;
- (2) הרשות המוסמכת במדינה שבה כלי הטיס רשום או היה רשום לאחרונה, אישרה, באמצעות תעודת כושר טיסה לייצוא או מסמך מקביל לתעודת כושר טיסה לייצוא שאישר המנהל, כי כלי הטיס תואם את תעודת הסוג והוא במצב כשיר לפעולה בטוחה.
- (ב) תקנת משנה (א) לא תחול על כלי טיס -
- (1) שנבנה בידי חובב;
- (2) שמיועד להפעלה ככלי טיס בלתי מאויש;
- (3) שהחל לגביו הליך למתן תעודת סוג לפי תקנה 13;
- (4) שהוא אווירון זעיר שהוגשה לגביו בקשה לקבלת תעודת כושר טיסה לפי תקנה 94א(ב1).

118א. יבוא מנוע של כלי טיס או מדחף של כלי טיס

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

לא ייבא אדם מנוע או מדחף המיוצרים במדינת חוץ, אלא אם כן התקיימו כל אלה:

- (1) ניתנה עליו תעודת סוג מאת המנהל;
- (2) המנוע או המדחף מסומן לפי הפרק השביעי לתקנות הרישום או לפי נהלים מוסכמים בין הרשות ובין הרשות המוסמכת באותה מדינת חוץ, לענין סימון מוצר כאמור;
- (3) המייבא הציג לפני המנהל תג כושר אווירי לייצוא שנתנה הרשות המוסמכת של מדינת החוץ או מסמך מקביל לתג כושר אווירי לייצוא שאישר המנהל, המאשר כי המנוע או המדחף הנדון -
- (א) תואם את תעודת הסוג והוא במצב כשיר לפעולה בטוחה;
- (ב) עבר בדיקת תפעול סופית כנדרש על ידי היצרן.

119. ייבוא פריט

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

(בוטלה).

- (ב) לא ייבא אדם פריט המיוצר במדינת חוץ, אלא אם כן התקיימו כל אלה:
- (1) קיימים נהלים מוסכמים בין הרשות ובין הרשות המוסמכת באותה מדינת חוץ, לענין קבלה של הפריט המיובא;
- (2) הפריט מסומן לפי הפרק השביעי לתקנות הרישום או לפי נהלים מוסכמים בין הרשות ובין הרשות המוסמכת באותה מדינת חוץ, לענין סימון פריט כאמור, ובכלל זה לענין פריט חיוני;
- (3) התקיים אחד מאלה:
- (א) המייבא הציג לפני המנהל תג כושר אווירי לייצוא שנתנה הרשות המוסמכת של אותה מדינת חוץ או מסמך מקביל לתג כושר אווירי לייצוא שאישר המנהל לפי הנהלים המוסכמים כאמור בפסקה (1);
- (ב) המייבא רכש או הזמין את הפריט מספק הרשום ברשימת הספקים, שהסמיך יצרן המייצר בישראל מוצר או פריט, ובלבד שאותו יצרן מקיים מערכת איכות שאישר המנהל, על המייבא ועל הספק כאמור.

פרק שלושה-עשר: הוראות כושר אווירי

120. הוראת כושר אווירי הדורשת שינויים בתעודת הסוג

(תיקון התשע"ב)

ניתנה הוראת כושר אווירי לפי סעיף 69 לחוק, הדורשת שינויים בתעודת הסוג, ינהג המחזיק בתעודת הסוג כאמור בתקנה 37(א).

121. חובת ציות להוראות

(תיקון התשע"ב)

(בוטלה).

פרק ארבעה-עשר: אישור פריט אווירונטי

122. הגדרות

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

בפרק זה -

"שינוי גדול" - שינוי שאינו שינוי זעיר;

"שינוי זעיר" - שינוי שאין לו השפעה על התאמת הפריט לדרישות כללי כושר אווירי השימות לגבי המוצר שלהתקנה בו הוא מיועד.

123. קביעת אותיות אפ"א

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)
(בוטלה).

124. בקשה לאפ"א

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

(א) מבקש אפ"א יצרף לבקשה את המסמכים האלה:

- (1) הצהרת התאמה חתומה ביד מבקש האפ"א המאשרת כי מילא אחר דרישות פרק זה וכי הפריט עומד בדרישות המפרט הטכני המתאים לפריט שלגביו הוא מבקש אפ"א, כפי שהוא ביום הגשת הבקשה;
  - (2) העתקים של רשימת הנתונים הטכניים כנדרש במפרט הטכני המתאים לפריט שלגביו הוא מבקש אפ"א;
  - (3) קובץ נוהלי הייצור, לפי תקנה 125א;
- (ב) מבקש אפ"א הצופה שורה של שינויים זעירים לפי תקנה 130(ב) רשאי לציין בבקשתו את ציון הדגם הבסיסי של הפריט (basic model number), ולגבי דגם בסיסי של פריט הכולל גם רכיבים - גם את מספר החלק של הרכיב (part number of the component) שאת השינוי לגביו הוא צופה, בתוספת סוגריים שביניהם חלל ריק, לאחריו, כדי לסמן כי סיומות ייחודיות המציינות את השינויים הזעירים כאמור יכול שיייוספו מזמן לזמן.

125. סמכויות המנהל

(תיקון התשע"ט)

המנהל רשאי -

- (1) ליתן למבקש אפ"א לאחר שבדק את ארגון הייצור של מבקש האפ"א וכן את הבקשה והמסמכים שצורפו לה כאמור בתקנה 124 ומצא כי נתקיימו כל אלה:
    - (א) מבקש האפ"א עומד בדרישות פרק זה ובדרישות המפרט הטכני המתאים לפריט;
    - (ב) לרשות מבקש האפ"א עומד מערך של ארגון וייצור המאפשר לו לייצר פריטים זהים לפריט שעליו הוגשה הבקשה לקבלת אפ"א;
- (2) - (4) (נמחקו).

125א. בקובץ נוהלי הייצור

(תיקון התשע"ט)

- (א) לא ייצר בעל אפ"א, בעצמו או באמצעות אחר, פריט לפי אפ"א אלא לפי קובץ נוהלי הייצור.
- (ב) תקנות 50א(ב) עד (ח) ו-50ב יחולו לגבי קובץ נוהלי הייצור לפי תקנה זו ולגבי בעל אפ"א בשינויים אלה: בכל מקום, במקום "בעל תעודת ייצור" או "בעל תעודת הייצור" יבוא "בעל אפ"א" או "בעל האפ"א", בהתאמה ובמקום "תעודת ייצור" או "תעודת הייצור" יבוא "אפ"א" או "האפ"א", בהתאמה.

125ב. מערכת איכות

(תיקון התשע"ט)

(א) לא ייצר בעל אפ"א פריט, אלא אם כן הוא מקיים מערכת איכות שהמנהל אישר אותה וכל שינוי בה.
(ב) תקנה 52(ב) עד (ד) תחול על מערכת האיכות כאמור בתקנת משנה (א) ועל בעל אפ"א בשינויים אלה: בכל מקום, במקום "בעל תעודת ייצור" או "בעל תעודת הייצור" יבוא "בעל אפ"א" או "בעל האפ"א", בהתאמה ובמקום "תעודת ייצור" או "תעודת הייצור" יבוא "אפ"א" או "האפ"א", בהתאמה.

125.g. תחולת הוראות שונות לעניין ארגון הייצור

(תיקון התשע"ט)

הוראות תקנות 50ג עד 50ח, 51 ו-54 יחולו על בעל אפ"א בשינויים אלה: בכל מקום, במקום "בעל תעודת ייצור" או "בעל תעודת הייצור" יבוא "בעל אפ"א" או "בעל האפ"א" בהתאמה, ובמקום "תעודת ייצור" או "תעודת הייצור" יבוא "אפ"א" או "האפ"א", בהתאמה.

126. אישור פריט אוירונטי

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

(בוטלה).

127. פריט אוירונטי מיובא

(תיקון התשע"ב)

פריט מיובא שנקבע בו סימן tso או סימן שהכיר בו המנהל כשווה ערך, באישור הרשות המוסמכת במדינה שעמה יש נהלים מוסכמים כאמור בתקנה 119(ב)(1), יראו כפריט שיוצר לפי אפ"א.

128. חובות נוספות של בעל אפ"א

(תיקונים: התשע"ב, התשע"ט)

בעל אפ"א -

- (1) יבטיח שכל פריט שהוא מייצר מתאים לתכן המאושר שלו ובמצב המאפשר הפעלה בטוחה ועומד בדרישות המפרט הטכני המתאים לו;
- (2) יסמן כל פריט שהוא מייצר לפי הפרק השביעי לתקנות הרישום, ובכלל זה לעניין פריט חיוני;
- (3) יסמן כל חלק חילוף של פריט שהוא מייצר היוצא מרשות ארגון הייצור, במספר הפריט שלו ובאחד מאלה:
  - (א) שמו של בעל האפ"א;
  - (ב) סימנו המסחרי של בעל האפ"א;
  - (ג) סמלו (symbol) של בעל האפ"א;
  - (ד) כל סימן מזהה אחר שאישר המנהל לבעל האפ"א;
- (4) ישמור את נתוני התכן המאושרים עד שיפסיק לייצר את הפריט שאליו הם נוגעים, ויעביר אותם למנהל עם הפסקת ייצור הפריט כאמור;
- (5) לא יקבל פריט או שירות מספק, אלא אם כן הספק של אותו פריט או שירות מופיע ברשימת הספקים שלו לגבי אותו מוצר, פריט או שירות;
- (6) יוודא שכל מוצר או פריט שהוא מקבל מספק מתאים לדרישות שדרש מהספק, ואולם הוא רשאי, באישור המנהל, להסמיך ספק של מוצר או פריט לוודא מטעמו את ההתאמה של אותו מוצר או פריט לדרישותיו כאמור, וזאת בלי לגרוע מאחריותו לוודא להתאמה כאמור; הסמכת ספק כאמור תצוין ברשימת הספקים;

(7) יאפשר למנהל לערוך כל פיקוח לגבי מערכת האיכות שלו, מיתקני הייצור שלו, נתוני התכן שלו וכל פריט שהוא מייצר וכן יבטיח את יכולתו של המנהל לערוך כל פיקוח כאמור לגבי ספקים שלו, אם נדרש לשם קביעת עמידתו בתקנות אלה.

129. אישור לסטיות

(תיקון התשע"ט)

בעל אפ"א המבקש אישור לסטות מכל פרט במפרט הטכני. יגיש למנהל בקשה ויוכיח, להנחת דעתו של המנהל, כי הסטיה מפוצה על-ידי תכונות או סגולות תכן אחרות המבטיחות רמת בטיחות שאינה פחותה מזו של הדרישה המקורית.

130. ביצוע שינוי בפריט

(תיקון התשע"ט)

(א) לא יבצע אדם שינוי זעיר או שינוי גדול בפריט, אלא אם כן הוא בעל אפ"א לגבי אותו פריט, ולפי תקנה זו.
(ב) בעל אפ"א ראשי לבצע שינוי זעיר בפריט בלא אישור המנהל; ביצע בעל אפ"א שינוי זעיר -
(1) ישלח למנהל, עם ביצוע השינוי הזעיר, נתונים טכניים כאמור בתקנה 124(א)(2), כפי עדכונם בעקבות השינוי הזעיר;
(2) יחליט, לגבי פריט המיוצר לאחר ביצוע השינוי הזעיר, מספר פריט שיורכב מציון הדגם הבסיסי של הפריט לפי האפ"א, בתוספת סיומת ייחודית לאותו פריט כפי ששונה, ואם מתקיימת לגביו תקנה 124(ב) - תיקבע הסיומת הייחודית בסוגריים כאמור שם.
(ג) לא יבצע בעל אפ"א שינוי גדול, אלא אם כן התקיימו כל אלה:
(1) הוא החליט לגבי הפריט שבו נערך השינוי ציון דגם או ציון סוג חדש (new type or model designation);
(2) הוא ביקש וקיבל אפ"א חדש לגבי הפריט כאמור; תקנה 124 תחול על הגשת בקשה כאמור.

131. שינוי גדול

(תיקון התשע"ט)

(בוטלה).

132. שמירת מסמכים

(תיקון התשע"ט)

(בוטלה).

133. ביקורת על-ידי המנהל

(תיקון התשע"ט)

(בוטלה).

134. דיווח תקלות

(תיקון התשע"ט)

(א) בעל אפ"א ידווח על כל תקלה, פעולה בלתי תקינה או ליקוי בכל פריט בודד אשר בגינו הוא מחזיק באפ"א, אשר גרמו או

עלולים היו לגרום לאחד האירועים המפורטים בתקנה 64(ב); בעל האפ"א יהיה פטור מחובת הדיווח אם נתמלאו התנאים המפורטים בתקנה 65; נוהל הדיווח יהיה בהתאם לתקנה 66.

(ב) נתגלה בדו"ח חקירה של תאונה או תקרית, או בדו"ח על ליקויים בשירות כי פריט המיוצר לפי אפ"א אינו בטוח לשירות, בגלל פגם בייצור או בתכן, ימסור בעל האפ"א למנהל לפי דרישתו של המנהל דו"ח על תוצאות החקירה ועל כל פעולה שננקטה על-ידי בעל האפ"א או הצעה של פעולה שיש בדעתו לנקוט בה לשם תיקון הפגם; אם דרושה פעולה לתיקון הפגם בפריטים הקיימים מאותו סוג, ימציא בעל האפ"א למנהל את הנתונים הדרושים לשם הוצאת הוראת כושר אוירי מתאימה.

135. תוקף אפ"א ואיסור העברתו

(תיקון התשע"ט)

(א) אפ"א יהא תקף כל עוד לא הוחזר למנהל, הותלה או בוטל בידו.

(ב) לא יעביר אדם לאחר אישור פריט אווירונטי; אישור שהועבר בטל.

(ג) שינה המנהל או ביטל מפרט טכני, רשאי בעל אפ"א שהמפרט הטכני האמור נוגע לאפ"א שבידו להמשיך לייצר את הפריט לפי האפ"א שבידו, בלי לקבל אפ"א חדש, ובלבד שהוא עומד בהוראות פרק זה.

פרק חמישה-עשר: הוראות שונות

136. סמכות המנהל ליתן פטור

(תיקון התשע"ב)

(בוטל).

137. ביטול

(תיקון התשע"ב)

(בוטל).

138. תחילה

(תיקון התשע"ב)

(בוטל).

138א. עונשין

(תיקונים: התש"ם, התשע"ב)

(בוטל).

138ב. המונח "מקובל על המנהל"

(תיקון התשע"ט)

(א) המבקש כי מסמך, נתון, שיטה, טכניקה, מערכת, אמצעי או פעולה, או כל שינוי בהם, הצריך לפי תקנות אלה להיות מקובל על המנהל (להלן, בתקנה זו - מסמך), יהיה מקובל על המנהל, ימציא לביקורת המנהל את המסמך או תיאור שלו, לפי העניין, או כל תיקון שלו, 45 ימים לפחות לפני המועד המתוכנן לכניסתו לתוקף.

(ב) המנהל רשאי שלא לקבל מסמך שהועמד לביקורתו או תיקון שלו, או להורות למבקש לתקנו, לשם קבלתו, או להודיע

למבקש, בהחלטה מנומקת, בתוך 45 ימים מהיום שבו הועמד לביקורתו, כי דרושה לו תקופה נוספת של 45 ימים לבחינתו; המנהל רשאי, בהחלטה מנומקת, להאריך את התקופה הנוספת לבחינת המסמך לשלוש תקופות נוספות שלא יעלו על 45 ימים כל אחת.

(ג) עברו 45 ימים מן המועד שבו העמיד המבקש לביקורת המנהל מסמך כאמור, והמנהל לא הודיע לו כי המסמך אינו מקובל עליו, או כי דרושה לו תקופה נוספת שהורה עליה לבחינתו, ולא הורה לו לתקנו, יראו את המסמך כמקובל על המנהל.
(ד) ראה מבקש כי מטעמי בטיחות הטיסה נדרש תיקון של מסמך באופן שאינו מאפשר עמידה בהוראות תקנת? משנה (ב), רשאי הוא לתקנו על אתר; מבקש שתיקון מסמך יודיע על דבר התיקון ועל תוכנו למנהל באופן מייד, ותקנת משנה (ב) תחול.

138. תקנות שהותקנו לפי סעיף 166 לחוק

(תיקון התשע"ט)

(א) תקנות 43 עד 43ג, 45(א), 48, 50 עד 50ח, 51, 52, 54, 63, 73, 95, 96, 98 עד 98ג, 100, 104, 104א, 122, 125 עד 125ג, 130, 135(ג) ו-138ב הותקנו לפי סעיף 166 לחוק.
(ב) יראו את תקנות 46, 47, 49(ב), 98, 118א(2), 119(ב)(2), 124 ו-125 כאילו הותקנו לפי סעיף 166 לחוק.

139. השם

לתקנות אלה ייקרא "תקנות הטיס (נהלי תיעוד כלי-טיס וחלקיהם), התשל"ז-1977".

תוספת

(תקנה 1, פסקה (3) בהגדרה "כללי כושר אווירי")

1. בכל מקום בחלקים 23 עד 35 לפ.א.ר שנאמר faa תהיה משמעות מונח זה הרשות, למעט במקומות המפורטים להלן, שבהם תהיה משמעותו המשמעות המקורית:

א. בכל הפניה למסמך של ה-faa שנוסחה: "[doc.no.faa-xxx]" או "[dot/faa/xxx]";

ב. בכל הפניה לתיק של ה-faa שנוסחה: "[docket.no.faa-xxxx]";

ג. בחלק 25 לפ.א.ר., בסעיפים המפורטים להלן:

(1) בסעיף 25.5 בביטויים -

(א) "at faa,transport airplane directorate, aircraft certification service, 1601 lind avenue,"

;" sw., renton, washington 98057-3356

(ב) "http://www.fire.tc.faa.gov/systems/fuel tank/ftfam.stm"

(2) "faa transport airplane directorate, 1601 lind avenue, sw., renton," בסעיף 25.795 בכתובת

;" washington 98055

(3) בתוספת f, בחלק ii, בסעיף (iv)(2)(d), בהפניה למסמך: "faa published reports pertinent to this"

type of burner are: (1) powerplant engineering report no. 3a, standard fire test apparatus and

;" procedure for flexible hose assemblies, dated march 1978

(4) בתוספת f, בחלק iii, בסעיף (iv)(2)(d), בהפניה למסמך: "the basic burner is described in faa"

powerplant engineering report no. 3a, standard fire test apparatus and procedure for flexible

;" hose assemblies, dated march 1978

ד. בחלק 27 לפ.א.ר., בסעיף 27.685(4)(d), בכתובת "at the faa, rotorcraft standards staff, 4400 blue"

;" mount road, fort worth, texas

2. בכל מקום בחלקים 23 עד 35 לפ.א.ר שנאמר "the administrator" תהיה משמעותו המנהל.
3. בכל מקום בחלקים 23 עד 35 לפ.א.ר. שנאמר "transport airplane directorate" תהיה משמעותו אגף כושר אווירי ברשות, למעט במקומות המפורטים להלן, שבהם תהיה משמעותו המשמעות המקורית:
- א. בחלק 25 לפ.א.ר, בסעיף 25.5, כאמור בפרט 1(ג);
- ב. בחלק 25 לפ.א.ר, בסעיף 25.795, כאמור בפרט 1(ג);
4. בחלק 23 לפ.א.ר., בסעיף 23.2(a), יראו את המונח "the united states" כאילו נאמר ישראל.
5. בכל מקום בחלק 25 לפ.א.ר שנאמר "faa aircraft certification office" או "the responsible faa aircraft certification office" תהיה משמעותם אגף כושר אווירי ברשות.
6. בכל מקום בחלק 26 לפ.א.ר שנאמר "faa oversight office" תהיה משמעותו אגף כושר אווירי ברשות.
7. בחלק 26 לפ.א.ר, בסעיף 26.3 אין ההגדרה "faa oversight office" מאומצת.
8. ההפניה לחלק 43 לפ.א.ר לסעיף 43.16, וההפניה לחלק 91 לפ.א.ר לסעיף 91.403, במקומות המנויים להלן תהיה משמעותן הפניה לתקנה 126 לתקנות ההפעלה:
- (א) בתוספת g בחלק 23 לפ.א.ר, סעיף 23.4;
- (ב) בתוספת h בחלק 25 לפ.א.ר, סעיף 25.4;
- (ג) בתוספת a בחלק 27 לפ.א.ר, סעיף 27.4;
- (ד) בתוספת a בחלק 29 לפ.א.ר, סעיף 29.4;
- (ה) בתוספת a בחלק 31 לפ.א.ר, סעיף 31.4;
- (ו) בתוספת a לחלק 33 לפ.א.ר, סעיף 33.4(a) (2).

כ"ה באדר התשל"ז (15 במרס 1977)

גד יעקבי
שר התחבורה

מילון עברי-אנגלי למונחי תקנות הטיס (נהלי תיעוד כלי טיס וחלקיהם), התשל"ז-1977

המילון ערוך לפי סדר התקנות; הוא אינו מהווה חלק ממערכת התקנות אלא משמש כאמצעי עזר להבנת המשמעות המדוייקת של המונחים כפי שהם משמשים בתקנות אלה.
(הערה: המונחים באנגלית הם לפי השימוש ב-פ.א.ר.)

מס' התקנה	עברית	אנגלית
1.	מטוס	airplane
	כלי טיס	aircraft
	כנף קבועה	fixed wing
	תפעול	operation
	מערכת	system
	פתח ביקורת	inspection opening
	רכיב	component
	אבזר	accessory
	מותקן	assembled
	מחוזק	fastened, attached
	מווסת	adjusted

glider	דאון
airworthiness directives	הוראות כושר אוירי
type certificate	תעודת סוג
product	מוצר
repair station	מכון בדק
repair	תיקון
modification	שינוי
maintenance	אחזקה
overhaul	שיפוץ
propeller	מדחף
technical service order (.t.s.o)	נוהל תקן טכני
normal category	קטגוריה "רגיל"
utility category	קטגוריה "שימושי"
transport category	קטגוריה "תובלה"
acrobatic category	קטגוריה "אקרובטי"
limited (or restricted) category	קטגוריה "מוגבל"
rotorcraft	כלי טיס רוטורי
noise standards	תקני רמת רעש
three view drawing	שרטוט בשלושה מבטים
preliminary data	נתונים ראשוניים
basic	בסיסי
design	תכן
design feature	קווי תכן
level of safety	רמת בטיחות

מס'
התקנה

requirements of subchapter c" (far 21 - (far 49 amendment (to (.regulations, etc (.change (of product, etc configuration	כללי כושר אוירי"	.5
power limitation (of power,	תיקון אנגלית	.6
	שינוי	.7
	תצורה	
	הספק	
	הגבלה	

(.speed, etc		
substantially complete	בדיקה יסודית	
investigation		
compliance	עמידה בדרישות	
rotor	רוטור	
principle	עקרון	
propulsion	הנעה	
operation	פעולה	
pitch change	החלפת פסיעה	
(blade (of propeller	להב	
category	קטגוריה	.8
manned	מאויש	
free	חופשי	
baloon	בלון	
type design	תכן הסוג	
test reports	דוחות ניסוי	
computations	חישובים	
noise requirements	דרישות תקני רמת רעש	
equivalent level	רמה שוות ערך	
feature	תכונה	
characteristic	איפיון	
restricted	מוגבל	
special purpose	שימושים מיוחדים	.11
oprations		
dusting	איבוק	
weather control	בקרת מזג אויר	
aerial advertising	פרסום באויר	
skywriting	כתיבה ברקיע	
banner towing	גרירת דגלוגים	
public address system	מערכת רמקול	
army surplus aircraft	כלי טיס מעודפי צבא	.12
qualifications	כישורים	
strict compliance with	דבקות ב...	
manual	ספר עזר	.13
listings	רשימות	
markings	סימונים	
placards	שלטים	

מס' התקנה	עברית	אנגלית
.14	מיפרטים	specifications
	חוזק המבנה	structural strength
	איפיוני רעש	noise characteristics
.15	בדיקה	inspection
	ניסוי טיסה	flight test
	ניסוי קרקע	ground test
	מתאים ל...	conforms
	התאמה ל...	conformity
	שרטוטי תכן הסוג	type design drawings
	תהליך ייצור	manufacturing process
	הרכבה (התקנה)	assembly
.16	השלמה	completion
	מידה סבירה של ודאות	reasonable assurance
	רכיבים	components
	אמין	reliable
	פועל כהלכה	functions properly
	משקל מקסימלי מאושר	maximum certified weight
	אם הדבר מעשי	if practicable
	סבילות	endurance
	חרום	emergency
	יציאה	egress
	אי עמידה בדרישות	items of non compliance
	מידע (המתקבל) מהניסוי	test data
.17	חסר משמעות	meaningless
	מסוכן	hazardous
.18	כיל	calibration
	אטמוספירת תקן	standard atmosphere
.19	הגבלות תפעוליות	operating limitations
	גליון הנתונים	data sheet
	גליון הנתונים של תעודת	type certificate data sheet
	הסוג	sheet
	נקבעו	prescribed
.20	מיתקני הייצור	manufacturing facilities
.21	תעודת כושר טיסה	airworthiness certificate
	כלי טיס שהוצאה בגינו	certificated a/c

production certificate	תעודת סוג תעודת ייצור	
replacement parts	חלקי חילוף	
grantor	מעביר	.22
licensing agreement	הסכם הרשאה	
transferee	הנעבר	
licensee	המורשה	
extent of authority	היקף סמכויות	
		מס' התקנה
airworthiness limitations	מגבלות כושר טיסה	.24
replacement time	מועד החלפה	
inspection intervals	מועדי בדיקות תקופתיות	
related procedures	נוהלים קשורים ב...	
operator	מפעיל	
(surrendered (certificate	הוחזרה	.25
suspended	הושעתה	
revoked	בוטלה	
termination date	מועד סיום	
statement of conformity	הצהרת התאמה	.26
provisional type certificate	תעודת סוג זמנית	.27
p.t.c. - class i or ii	ת.ס.ז. מטיפוס א' או ב'	
amendment (to a (certificate	תיקון	
provisional amendment	תיקון זמני	
has altered (an aircraft, (.etc	הכניס שינוי	.28
installing (engine in a/c, (.etc	התקנה	
(superseded (certificate	הוחלפה	.29
supplemental type certificate	תעודת סוג - תוספת	.31
aircraft has been designed ...substantially meets	כלי הטיס תוכנן עונה על עיקרי...	
can be oprated safely	מסוגל להיות מופעל בבטיחות	
maneuvers	תמרונים	
loading	העמסה	

operation of controls	הפעלת פיקודים	
operating restriction	סייג תפעולי	
inspection and maintenance program	תכנית ביקורת ואחזקה	
prototype	אב טיפוס	
under the auspices	בחסות	
to certify	לאשר	.32
flight manual	ספר עזר לטיסה	
provisional flight manual	ספר עזר לטיסה זמני	
provisional amendment (to (certificate	תיקון זמני	.33
placards	שלטים	
change (in type design; in (aircraft	שינוי	.34
minor change	שינוי זעיר	
major change	שינוי גדול	
appreciable effect	השפעה משמעותית	
balance	איזון	
structural strength	חוזק המיבנה	
reliability	אמינות	
		מס' התקנה
operational characteristics	איפיוני תפעול	
acoustical change	שינוי אקוסטי	
substantiating	ביסוס	.35
airworthiness directive	הוראת כושר אירי	.37
unsafe condition	מצב מסוכן	
safety	בטיחות	
incorporated by reference in	המפורטות ב...	.38
directly related	קשור במישרין	
re design	תכן מחדש	
in effect on	התקפים ב...	
supplemental type certificate	תעודת סוג - תוספת	.39
technical data	נתונים טכניים	.43

production inspection system	מערכת ביקורת ייצור	
approved	מאושר	
material review board records	ועדת סקר חומרים רישומים	.44
incoming materials properties	חומרים נכנסים תכונות	
subcontracted parts	חלקים המתקבלים מקבלני משנה	
properly identified	מזהים כהלכה	
subject to damage	פגיעים	
subject to deterioration	העלולים להשחת	
points in production	שלבי ייצור	
incorporation	הכללה	
rejected materials	חומרים שנפסלו	
departure from design data	סטייה מנתוני התכן	
serviceable	שמיש	
disposed	מסולקים	
inspection records	רישומי הביקורת	
where practicable	אם הדבר מעשי	
production flight test	ניסוי טיסה של ייצור	.45
check off form	טופס בדיקה ורישום	
operational check	בדיקה תפעולית	
trim	קיצוז	
controllability	בדיקת תגובה להפעלת פיקודים	
range	תחום של פעולה	
degree of control	מידה של בקרה	
normal range	תחום נורמלי	
operational characteristics	איפיוני הביצוע	
placard	שלט; לוחית	
		מס' התקנה
אנגלית	עברית	
rocket	רקטה	.46
sampling	דגימה	

sampling technique	שיטת דגימה	
test run	הרצת ניסוי	
break in run	פעולת הרצה	
consumption	תצרוכת	
power characteristics	איפיוני הספק	
rated power	הספק רשום (הספק נקוב)	
rated take off power	הספק רשום להמראה	
thrust	כוח-משיכה	
continuous	ממושך	
current type of equipment	ציוד מקובל	
variable pitch	פסיעה משתנית	.47
functional test	ניסוי ביצועי	
authorised person	אדם מוסמך	.48
responsible position	מישרה אחראית	
production certificate (current (certificate	תעודת ייצור תקף	.49
rights to the benefits	זכות שימוש	
licensing agreement	הסכם הרשאה	
supporting data	נתונים המוגשים עם הבקשה	.50
location	מקום	.51
quality control	פיקוח איכות	.52
prime manufacturer	יצרן ראשי	
article	פריט; יחידת ייצור	
assigned responsibilities	תחום האחריות	.52
chart	תרשים	
functional relationship	קשר פונקציונלי	
chain of authority	סולם סמכויות	
raw material	חומר גולמי	
subsidiary manufacturers	יצרני משנה	
acceptable quality	איכות מתקבלת	
assemblies	מיכללים	
check off list	טופס בדיקה ורישום	
material review system	שיטת סקר חומרים	
disposing	סילוק	
inspection station	תחנת ביקורת	

delegation of authority production limitation	אצילת סמכות גליון הגבלת הייצור	.56
without further showing	ללא המצאת כל מסמכים או הוכחות	.62
(certificated (aircraft	נוספים שהוצאה בגינו תעודת סוג	
		מס' התקנה
אנגלית	עברית	
failure	תקלה	.64
complete failure	כשל (תבוסה)	
malfunction	פעולה לא תקינה	
defect	ליקוי (פגם)	
part manufacturer (approval (pma	תעודת יצרן חלקים	
occurrence	אירוע	
accumulation	הצטברות	
circulation	זרימה	
toxic gases	גזים רעילים	
noious gases	גזים מזיקים	
crew compartment	תא הצוות	
passenger cabin	תא הנוסעים	
propeller control system	מערכת בקרת מדחף	
(hub (prop	טבור	
(blade (prop	להב	
structural failure	כשל מיבנה (תבוסת מיבנה)	
flammable	דליק	
leakage	דליפה	
ignition source	מוקד הצתה	
brake system	מערכת בלמים	
material failure	כשל בחומר	
primary structure	מיבנה בסיסי	
autogenous condition	מצב פנימי של החומר	
fatigue	ליאות	
understrength	חוזק ירוד	
corrosion	שיתוך	
significant	מהותי	
vibration	רטט	
buffeting	רעידות, חבטות	

engine failure	כשל המנוע	
power generating system	מערכת הספקת כוח	
complete loss	אובדן מוחלט	
attitude meter (or (indicator	מד מצב טיסה	
airspeed indicator	מד מהירות	
altitude meter	מד גובה (מד רום)	
improper maintenance	אחזקה לקויה	.65
improper usage	שימוש לקוי	
serial number	מספר סידורי	.66
product model	דגם המוצר	
component	רכיב	
nature of failure	אופי התקלה	
airworthiness certificate	תעודת כושר טיסה	.67
		מס' התקנה
אנגלית	עברית	
.standard a.c	ת.כ.ט. סטנדרטית	.68
.special a.c	ת.כ.ט. מיוחדת	
.restricted a.c., limited a.c	ת.כ.ט. בקטגוריה "מוגבל"	
.exprimental a.c	ת.כ.ט. לשימוש נסיוני	
special flight permit	הרשאה מיוחדת לטיסה	
.provisional a.c	ת.כ.ט. זמנית	
hour inspection 100	בדיקה כוללת (ראה "הגדרות")	.77
repair station	מכון בדיק כלי טיס	
maintenance organization	ארגון אחזקה	
(.original issue (of a.c	תעודת כ.ט. ראשונית	
turbojet airplane	אוירון טורבו-סילוני	.78
state of preservation	מצב השתמרות	.80
.multiple a.c	ת.כ.ט. רב-קטגורית	.83
to convert	להסב	
carriage for compensation or hire	הסעת נוסעים בתמורה	
rating	הגדר	
research	מחקר	.84

development	פיתוח	
design concepts	עקרונות תכן	
installations	התקנות	
operating technique	טכניקת הפעלה	
to substantiate	לבסס	
reliability requirements	דרישות אמינות	.84
flight capabilities	סגולות הטיסה	
performance	ביצועים	
unusual characteristics	תכונות בלתי רגילות	
air show	תצוגה אוירית	
proficiency	מיומנות	
air racing	מרוץ אויר	
market survey	סקר שווקים	
special flight permit	הרשאה מיוחדת לטיסה	.87
point of storage	מקום אחסון	
production flight testing	טיסת ניסוי של ייצור	
evacuating aircraft	פינוי כלי הטיס	
maximum certificated take	משקל המראה מקסימלי	
off weight	רשום	
normal range	טווח רגיל	
special flight permit	הרשאה מיוחדת קבועה לטיסה	.88
with a continuous		
authorisation part 121 or	לחברת תובלה אוירית	
127 certificate holder		
operation specifications	מסמכים מבצעיים	
		מס' התקנה
אנגלית	עברית	
.provisional a.c	ת.כ.ט. זמנית	.89
.class i p.a.c	ת.כ.ט. זמנית מטיפוס א'	
.class ii p.a.c	ת.כ.ט. מטיפוס ב'	
flight manual	ספר עזר לטיסה	.92
provisional flight manual	ספר עזר לטיסה זמני	
quality control system	מערכת פיקוח איכות	
adequate to ensure	אשר בכוחה לוודא	
parts manufacturer	תעודת יצרן חלקים	
approval		

technical standard order (far 37)	נוהל "תקן טכני"	.95
fabrication inspection system	מערכת ביקורת הייצור	.96
identity	זיהוי	.98
computations	חישובים	
licensing agreement	הסכם הרשאה	
fabrication	תהליכי ייצור	.99
finished parts	מוצרים מוגמרים	.100
properties	תכונות	
subject to damage	פגיע	
statistical quality control procedures	נוהלי ביקורת איכות סטטיסטיים	
level of quality	רמת איכות	
segregated	מופרדים	
inspection records	רישומי ביקורת	
type certification procedures	תהליכי תעוד	.105
class i (ii, iii) product component	מוצר מסוג א' (ב', ג')	.106
empennage assembly	רכיב עיקרי	
power transmission	מיכלל הזנב	
control surface	יחידת העברת כוח	
jeopardize the safety	מישטח היגוי	
newly overhauled	לערער את מצב הבטיחות	
functional testing	לאחר שיפוץ	
undue burden	ניסוי תפעולי	.107
return to service	מעמסת יתר	.108
documented	החזרה לשרות	
statement of conformity	(הביקורת) נרשמה	.109
weight and balance report	הצהרת התאמה	
loading schedule	דו"ח שקילה ואיזון	
computed data	תרשים העמסה	
moment arm	נתונים מחושבים	
optional equipment	זרוע המומנט	
maintenance manual	ציוד לבחירה חופשית	
configuration	ספר אחזקה	
	תצורה	

מס' התקנה	עברית	אנגלית
	מסמכי תולדות (של כלי טיס)	historical records
	ספר רישום	log book
	ספר עזר לטיסה	flight manual
.110	תג כושר אוירי	airworthiness approval tag
.115	עלוני שרות	service bulletins
	הוראות הרכבה	assembly instructions
	טופס בדיקה ורישום לטיסת ניסוי	flight test check off form
	סימני הלאומיות והרישום	identification and registration numbers
.116	שיפוצים	overhauls
	מכון בדיק מאושר	authorized repair station
.117	תעודה מיוחדת של כושר אוירי ליצוא	special export certificate of airworthiness
.119	ציוד תעופתי	(appliance (far 1.1
.120	הוראות כושר אוירי	airworthiness directives
	מצב מסוכן	unsafe condition
	קיימת סבירות ש... עלול להימצא	is likely to exist

[1]. ק"ת 3706, התשל"ז (8.5.1977), עמ' 1576.

- תיקונים: ק"ת 4010, התשל"ט (31.7.1979), עמ' 1667;
 ק"ת 4113, התשמ"ם (22.4.1980), עמ' 1398;
 ק"ת 4513, התשמ"ג (24.7.1983), עמ' 1734;
 ק"ת 4846, התשמ"ה (4.8.1985), עמ' 1806;
 ק"ת 5108, התשמ"ח (19.5.1988), עמ' 826;
 ק"ת 5219, התשמ"ט (21.9.1989), עמ' 1436;
 ק"ת 5760, התשנ"ו (11.6.1996), עמ' 1000;
 ק"ת 6935, התשע"א (27.10.2010), עמ' 86;
 ק"ת 7098, התשע"ב (7.3.2012), עמ' 854 (כולל שינוי שם);
 ק"ת 7827, התשע"ז (18.6.2017), עמ' 1231;
 ק"ת 8179, התשע"ט (25.2.2019), עמ' 2896 (ת"ט בק"ת 8186, התשע"ט עמ' 2986);
 ק"ת 8242, התשע"ט (2.7.2019), עמ' 3460 [התשע"ט (מס' 2)];

ק"ת 8697, התש"ף (16.8.2020), עמ' 2012;

ק"ת 9091, התשפ"א (13.1.2021), עמ' 1534.

[2] בתיקון התשמ"ט ניתנו הוראות לתקן את סעיף קטן (2). הכוונה כנראה לסעיף קטן (1) וכך בוצע התיקון.

//